

สรุปสาระสำคัญ

รายงานผลการพัฒนา

เศรษฐกิจและสังคมของประเทศ

3 ปี ของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 11

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

สรุปสาระสำคัญ
รายงานผลการพัฒนา
เศรษฐกิจและสังคมของประเทศ
3ปี ของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 11

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

คำนำ

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 (พ.ศ.2555-2559) เป็นแผนยุทธศาสตร์สำหรับการพัฒนาประเทศระยะ 5 ปี ที่เกิดจากการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในสังคมไทย โดยได้น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นแนวทางในการพัฒนาประเทศ และมีคนเป็นศูนย์กลางการพัฒนา เพื่อมุ่งสู่สังคมที่อยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข ด้วยความเสมอภาค เป็นธรรม และมีภูมิคุ้มกันต่อการเปลี่ยนแปลง กำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศ 6 ยุทธศาสตร์ ได้แก่ การสร้างความเป็นธรรมในสังคม การพัฒนาคน ผู้สังคมแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างยั่งยืน การสร้างความเข้มแข็งภาคเกษตรและความมั่นคงของอาหาร และพลังงาน การปรับโครงสร้างเศรษฐกิจสู่การเติบโตอย่างมีคุณภาพและยั่งยืน การสร้างความเชื่อมโยงกับประเทศในภูมิภาคเพื่อความมั่นคงทางเศรษฐกิจและสังคม และการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) ได้ติดตามประเมินผลการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และเผยแพร่ผลการประเมินต่อสาธารณชนในการประชุมประจำปีของสำนักงานฯ เป็นประจำทุกปี สำหรับในปี 2557 ซึ่งเป็นปีที่สามของการพัฒนาประเทศตามแนวทางและยุทธศาสตร์ของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 11 สำนักงานฯ จึงได้จัดทำ **“สรุปสาระสำคัญ รายงานผลการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ 3 ปี ของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 11”** ประกอบด้วย การติดตามประเมินผลการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง การติดตามความก้าวหน้า การขับเคลื่อนแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 11 สู่การปฏิบัติ การประเมินผลกระทบการพัฒนาด้วยดัชนีความอยู่เย็นเป็นสุขร่วมกันในสังคมไทย และผลการพัฒนาตามยุทธศาสตร์ของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 11

สำนักงานฯ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าเอกสาร **“สรุปสาระสำคัญ รายงานผลการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ 3 ปี ของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 11”** ฉบับนี้ จะช่วยสร้างความรู้ ความเข้าใจถึงผลการพัฒนาประเทศ และนำไปสู่การมีส่วนร่วมในกระบวนการพัฒนาประเทศให้เกิดขึ้นกับทุกภาคส่วนของสังคม เพื่อมุ่งสู่การสร้างสังคมไทยให้มีความสุขร่วมกัน ด้วยความเสมอภาค เป็นธรรม และมีภูมิคุ้มกันต่อการเปลี่ยนแปลงได้อย่างยั่งยืน

สารบัญ

หน้า

1. บทนำ	1
2. การพัฒนาประเทศในระยะ 3 ปี ของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 11	2
2.1 การติดตามประเมินผลการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในระยะ 3 ปี ของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 11	2
2.1.1 ภาพรวมการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในระยะ 3 ปี ของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 11	2
2.1.2 การประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของภาคการพัฒนา	3
2.1.3 ข้อเสนอแนะ	4
2.2 การขับเคลื่อนแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 11 สู่การปฏิบัติ	5
2.2.1 การประชุมคณะอนุกรรมการขับเคลื่อนแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 11 สู่การปฏิบัติ	5
2.2.2 การประชุมระดมความคิดเห็นการขับเคลื่อนประเด็นการพัฒนาสำคัญภายใต้แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 11 สู่การปฏิบัติ ระดับภาค	6
2.3 ความอยู่เย็นเป็นสุขร่วมกันในสังคมไทย	8
2.4 ผลการพัฒนาตามยุทธศาสตร์ของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 11	13
2.4.1 การสร้างความเป็นธรรมในสังคม	13
2.4.2 การพัฒนาคนสู่สังคมแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างยั่งยืน	18
2.4.3 ความเข้มแข็งภาคเกษตร ความมั่นคงของอาหารและพลังงาน	22
2.4.4 การปรับโครงสร้างเศรษฐกิจสู่การเติบโตอย่างมีคุณภาพและยั่งยืน	26
2.4.5 การสร้างความเชื่อมโยงกับประเทศในภูมิภาคเพื่อความมั่นคงทางเศรษฐกิจและสังคม	32
2.4.6 การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน	36
2.5 ประเด็นการพัฒนาในระยะต่อไป	42

สรุปลำดับ

รายงานผลการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ ในระยะ 3 ปี ของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 11

1 บทนำ

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 (พ.ศ.2555-2559) เป็นยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศระยะปานกลาง (5 ปี) กำหนดวิสัยทัศน์การพัฒนาสู่ “สังคมอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข ด้วยความเสมอภาค เป็นธรรม และมีภูมิคุ้มกันต่อการเปลี่ยนแปลง” และน้อมนำหลัก “ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” มาเป็นปรัชญานำทางในการพัฒนาประเทศอย่างต่อเนื่องตั้งแต่แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 9 เป็นต้นมา แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 11 มีวัตถุประสงค์และเป้าหมายในการสร้างความแข็งแกร่งของระบบและโครงสร้างต่างๆ ภายในประเทศให้สามารถพึ่งตนเองได้มากขึ้น และสร้างภูมิคุ้มกันที่ดีของประเทศตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและบริหารการพัฒนาประเทศให้อยู่บนหลักธรรมาภิบาลและประชาธิปไตย เพื่อนำมาซึ่งความอยู่เย็นเป็นสุขร่วมกันของสังคมไทยและความยั่งยืนของการพัฒนา โดยกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนา 6 ยุทธศาสตร์ ได้แก่ ยุทธศาสตร์การสร้างความเป็นธรรมในสังคม ยุทธศาสตร์การพัฒนาคนสู่สังคมแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างยั่งยืน ยุทธศาสตร์ความเข้มแข็งภาคเกษตร ความมั่นคงของอาหารและพลังงาน ยุทธศาสตร์การปรับโครงสร้างเศรษฐกิจสู่การเติบโตอย่างมีคุณภาพและยั่งยืน ยุทธศาสตร์การสร้างความเชื่อมโยงกับประเทศในภูมิภาคเพื่อความมั่นคงทางเศรษฐกิจและสังคม และยุทธศาสตร์การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน

การพัฒนาประเทศในระยะที่ผ่านมา ประเทศไทยต้องเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงหลายประการ ซึ่งเป็นทั้งโอกาสและข้อจำกัดต่อการพัฒนา อาทิ การชะลอตัวของเศรษฐกิจโลก ภัยพิบัติทางธรรมชาติ และความไม่มีเสถียรภาพทางการเมืองภายในประเทศ ส่งผลต่อการพัฒนาประเทศในระยะ 3 ปีของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 11 ดังนั้น สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ จึงได้จัดทำรายงานผลการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ ในระยะ 3 ปี ของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 11 ขึ้น ประกอบด้วยการติดตามประเมินผลการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง การติดตามความก้าวหน้าการขับเคลื่อนแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 11 สู่การปฏิบัติ การประเมินผลกระทบการพัฒนาด้วยดัชนีความอยู่เย็นเป็นสุขร่วมกันในสังคมไทย และผลการพัฒนาตามยุทธศาสตร์ของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 11 ดังนี้

2 การพัฒนาประเทศในระยะ 3 ปี ของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 11

2.1 การติดตามประเมินผลการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในระยะ 3 ปี ของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 11

นับตั้งแต่วิกฤติเศรษฐกิจในปี 2540 เป็นต้นมา กระแสความตื่นตัวในเรื่องปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงได้เกิดขึ้นอย่างกว้างขวาง และได้มีการน้อมนำมาเป็นหลักในการพัฒนาประเทศอย่างเป็นทางการ ตั้งแต่แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 9 ต่อเนื่องมาจนถึงปัจจุบัน สำหรับในระยะ 3 ปีของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 มีความก้าวหน้าการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ดังนี้

2.1.1 ภาพรวมการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในระยะ 3 ปีของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 11 ผลจากการสำรวจการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในระยะ 3 ปี ของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 11 ของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) ซึ่งเป็นการประเมินตนเอง พบว่า มีการรับรู้และเข้าใจในหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในระดับปานกลาง ขณะที่ ผลการประเมินความรู้ความเข้าใจในปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้วยการตอบคำถาม ในการสำรวจการติดตามการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของมูลนิธิสถาบันวิจัยนโยบายเศรษฐกิจการคลังร่วมกับ สศช. ในปี 2558 ระบุว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความรู้ความเข้าใจในหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในระดับ รู้จักแต่เข้าใจน้อย กลุ่มตัวอย่างที่ประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงได้รับการฝึกอบรม ศึกษาดูงาน หรือ เรียนรู้เกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง 1-5 ครั้ง เป็นสัดส่วนที่มากที่สุด และผู้ที่ไม่เคยได้รับการอบรมหรือศึกษาดูงานเลยมีสัดส่วนสูงเป็นอันดับ 2 ขณะที่ การเรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเกิดขึ้นจากการฝึกอบรมของหน่วยงานราชการมากที่สุด รองลงมา ได้แก่ การเรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้ที่เป็นสื่อต่างๆ อาทิ โทรทัศน์ วิทยุ หนังสือพิมพ์ นิตยสาร อินเทอร์เน็ต สำหรับวิธีการประชาสัมพันธ์เพื่อส่งเสริมการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่ได้ผลมากที่สุด ได้แก่ การยกตัวอย่างให้เห็นเป็นรูปธรรมว่า นำไปใช้ในชีวิตจริงได้อย่างไร

ประชาชนกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยเริ่มประยุกต์ใช้ตั้งแต่ต้นแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 11 (ปี 2555) และประยุกต์ใช้เป็นประจำจนเป็นวิถีชีวิต โดยประยุกต์ใช้กับวิถีปฏิบัติในการทำงานมากที่สุด สำหรับวัตถุประสงค์หลักของการประยุกต์ใช้ เพื่อดำเนินชีวิตตามหลักคุณธรรม จริยธรรมมากที่สุด และเมื่อประยุกต์ใช้แล้ว ส่วนใหญ่บรรลุผลตามวัตถุประสงค์หลักที่ตั้งไว้ในระดับปานกลาง ซึ่งผลที่เกิดขึ้นมีความยั่งยืน สำหรับปัญหา/อุปสรรคของการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของกลุ่มตัวอย่างโดยรวมส่วนใหญ่ ได้แก่ การขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง รองลงมา ได้แก่ เรื่องทัศนคติ ค่านิยมของคนในองค์กร/คนรอบข้างที่ยังไม่เข้าใจและตระหนักในคุณค่าของการประยุกต์ใช้ ซึ่งปัญหาเรื่องค่านิยมของคนในสังคมที่ยังไม่เข้าใจและตระหนักในคุณค่าของการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงนั้น ส่วนหนึ่งสะท้อนให้เห็นได้จากสัดส่วนหนี้ครัวเรือนต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศที่สูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง สำหรับปัจจัยแห่งความสำเร็จที่สำคัญที่สุดของการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ได้แก่ การมีความเข้าใจในหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอย่างแท้จริง

2.1.2 การประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของภาคีการพัฒนา

1) **สื่อต่างๆ เป็นแหล่งเรียนรู้ที่ดีของทุกภาคี** แม้ในภาพรวม การเรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงส่วนใหญ่จะเป็นการเรียนรู้จากหน่วยงานราชการมากที่สุด และเป็นการเรียนรู้จากสื่อต่างๆ อาทิ โทรทัศน์ วิทยุ หนังสือพิมพ์ นิตยสาร อินเทอร์เน็ต เป็นอันดับสอง แต่เมื่อพิจารณาในแต่ละภาคีแล้ว มีเพียงภาครัฐเท่านั้นที่มีการเรียนรู้จากหน่วยงานราชการมากที่สุด และมีการเรียนรู้จากสื่อต่างๆ เป็นอันดับสอง แต่สำหรับภาคเอกชน มีการเรียนรู้จากสื่อต่างๆ มากที่สุด และเรียนรู้จากภาคราชการเป็นอันดับสอง ภาคประชาสังคม มีการเรียนรู้จากสื่อต่างๆ มากที่สุด และเรียนรู้จากผู้นำชุมชนเป็นอันดับสอง และภาคสถาบันการศึกษา มีการเรียนรู้ด้วยตนเองมากที่สุด และเรียนรู้จากสื่อต่างๆ เป็นอันดับสอง ดังนั้น การเรียนรู้จากสื่อต่างๆ จึงเป็นแหล่งเรียนรู้สำคัญที่ขยายผลได้กว้างขวางสำหรับทุกภาคี

2) **ภาครัฐประยุกต์ใช้บ่อยแต่ไม่สม่ำเสมอ และมีสัดส่วนผู้ไม่ประยุกต์ใช้สูงกว่าภาคีอื่นๆ** บุคลากร/องค์กรภาครัฐในกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความรู้ความเข้าใจปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในระดับปานกลาง และเป็นการเรียนรู้จากหน่วยงานภาครัฐด้วยกันเป็นส่วนใหญ่ สำหรับการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง กลุ่มตัวอย่างภาครัฐมีผู้ไม่ประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสูงกว่าทุกภาคี โดยมีสาเหตุสำคัญมาจากการไม่รู้วิธีการนำไปประยุกต์ใช้ และสำหรับผู้ที่ใช้ ภาครัฐมีการประยุกต์ใช้อยู่ในระดับบ่อยแต่ไม่สม่ำเสมอมากที่สุด ต่างจากภาคีอื่นๆ ที่มีการประยุกต์ใช้ในระดับเป็นประจำจนเป็นวิถีชีวิต ภาครัฐประยุกต์ใช้กับวิถีปฏิบัติในการทำงานมากที่สุด ซึ่งการประยุกต์ใช้มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อดำเนินชีวิตตามหลักคุณธรรม จริยธรรมมากที่สุด โดยส่วนใหญ่ประยุกต์ใช้ในระดับบ่อยแต่ไม่สม่ำเสมอ และเมื่อประยุกต์ใช้แล้ว ส่วนใหญ่ได้ผลบรรลุตามวัตถุประสงค์หลักที่ตั้งไว้ในระดับปานกลาง และมีความยั่งยืนสำหรับปัญหา/อุปสรรคของการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของกลุ่มตัวอย่างภาครัฐ ที่สำคัญที่สุด ได้แก่ การขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และสำหรับ ปัจจัยแห่งความสำเร็จที่สำคัญที่สุดของการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ได้แก่ การมีความเข้าใจในหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอย่างแท้จริง

3) **ภาคเอกชนสามารถบรรลุวัตถุประสงค์ในการประยุกต์ใช้ในระดั้มาก** บุคลากร/องค์กรในกลุ่มตัวอย่างภาคเอกชนส่วนใหญ่มีความรู้ ความเข้าใจในหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในระดับปานกลาง และส่วนใหญ่เป็นการเรียนรู้จากสื่อต่างๆ อาทิ โทรทัศน์ วิทยุ หนังสือพิมพ์ นิตยสาร/อินเทอร์เน็ต กลุ่มตัวอย่างภาคเอกชนส่วนใหญ่ประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยประยุกต์ใช้เป็นประจำจนเป็นวิถีชีวิตในสัดส่วนที่สูงกว่าทุกภาคี และประยุกต์ใช้ในเรื่องการบริหารองค์กร ในฐานะเป็นผู้บริหารมากที่สุด การประยุกต์ใช้ของภาคเอกชนมีวัตถุประสงค์ที่สำคัญที่สุดเพื่อการดำเนินชีวิตตามหลักคุณธรรม จริยธรรมมากที่สุด และเมื่อประยุกต์ใช้แล้ว ส่วนใหญ่บรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ในระดั้มาก ขณะที่ภาคีอื่นๆ บรรลุวัตถุประสงค์ในระดับปานกลางเท่านั้น และผลที่ได้มีความยั่งยืน สำหรับปัญหา/อุปสรรคของการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของกลุ่มตัวอย่างภาคเอกชนส่วนใหญ่ ได้แก่ การขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง คิดเป็นสัดส่วนที่สูงกว่าทุกภาคี สำหรับ ปัจจัยแห่งความสำเร็จที่สำคัญที่สุดของการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ได้แก่ การมีผู้นำที่เข้มแข็ง

4) **ภาคประชาสังคมประยุกต์ใช้เพื่อให้พึ่งตนเองได้มากขึ้น** บุคลากร/องค์กรในกลุ่มตัวอย่างภาคประชาสังคมส่วนใหญ่มีความรู้ความเข้าใจในหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในระดับปานกลาง และมีสัดส่วนของผู้ที่ศึกษาดูงานจำนวนมากว่า 20 ครั้ง สูงกว่าภาคีอื่นๆ โดยมีวัตถุประสงค์ในการประยุกต์ใช้เพื่อให้สามารถพึ่งตนเองได้มากขึ้น ต่างกับภาคีอื่นๆ ที่ส่วนใหญ่มีวัตถุประสงค์เพื่อดำเนินชีวิต

ตามหลักคุณธรรม จริยธรรม ภาคประชาสังคมกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เริ่มประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2550-2554) และประยุกต์ใช้จนถึงปัจจุบัน โดยส่วนใหญ่ประยุกต์ใช้เป็นประจำจนเป็นวิถีชีวิต และประยุกต์ใช้ในเรื่องวิธีปฏิบัติในการทำงานมากที่สุด โดยมีวัตถุประสงค์หลักเพื่อให้พึ่งตนเองได้มากขึ้นมากที่สุด และเมื่อประยุกต์ใช้แล้ว ส่วนใหญ่ได้ผลบรรลุตามวัตถุประสงค์หลักที่ตั้งไว้ในระดับปานกลาง และมีความยั่งยืน สำหรับปัญหา/อุปสรรคของการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของกลุ่มตัวอย่างภาคประชาสังคมที่สำคัญที่สุด ได้แก่ ทักษะคน ค่านิยมของคนในองค์กร/คนรอบข้างที่ยังไม่เข้าใจและตระหนักในคุณค่าของการประยุกต์ใช้ แสดงให้เห็นถึงค่านิยมของคนในภาคประชาสังคมที่ไม่เน้นความพอเพียง สำหรับปัจจัยแห่งความสำเร็จที่สำคัญที่สุดของการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ได้แก่ การมีความเข้าใจในหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอย่างแท้จริง

5) ภาคการศึกษาประเมินตนเองว่าเข้าใจปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาก แต่มีสัดส่วนผู้ไม่ประยุกต์ใช้สูง ในกลุ่มตัวอย่างภาคการศึกษาที่สำรวจ ไม่มีผู้ที่ไม่รู้จักหรือไม่เข้าใจหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเลย และมีสัดส่วนของผู้ที่รับรู้และเข้าใจหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในระดับมากสูงกว่าทุกภาคี รวมทั้งมีสัดส่วนของผู้ที่ศึกษาดูงานจำนวนมากกว่า 20 ครั้งมากเป็นอันดับสองรองจากภาคประชาสังคม แต่กลับมีผู้ไม่ประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสูงเป็นอันดับสองรองจากภาครัฐ ซึ่งสาเหตุสำคัญของการไม่ประยุกต์ใช้เนื่องจากไม่รู้วิธีการนำไปประยุกต์ใช้ ผู้ที่ประยุกต์ใช้ในภาคการศึกษาส่วนใหญ่ประยุกต์ใช้ในเรื่องวิธีปฏิบัติในการทำงานมากที่สุด โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อดำเนินชีวิตตามหลักคุณธรรม จริยธรรมมากที่สุด และเมื่อประยุกต์ใช้แล้ว ส่วนใหญ่ได้ผลบรรลุตามวัตถุประสงค์หลักที่ตั้งไว้ในระดับปานกลาง และผลที่ได้มีความยั่งยืน สำหรับปัญหา/อุปสรรคของการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของกลุ่มตัวอย่างภาคการศึกษาที่สำคัญที่สุด ได้แก่ การขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สำหรับปัจจัยแห่งความสำเร็จที่สำคัญที่สุดของการประยุกต์ใช้ของกลุ่มตัวอย่างภาคการศึกษา ได้แก่ การมีความเข้าใจในหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอย่างแท้จริง

2.1.3 ข้อเสนอแนะ

1) เน้นการสร้าง ความเข้าใจที่ถูกต้องสำหรับประเด็นที่คนทั่วไปมักเข้าใจผิดเกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ผลสำรวจการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในช่วงสามปีของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 11 ชี้ให้เห็นว่า คนส่วนใหญ่คิดว่าตนเองมีความรู้ความเข้าใจปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง แต่ในความเป็นจริงแล้วเป็นความรู้ความเข้าใจที่ไม่ถูกต้อง ดังนั้น จึงควรเน้นเผยแพร่ประเด็นทั่วไปที่มักเข้าใจผิดเกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อให้ประชาชนทั่วไปสามารถตรวจสอบว่า ความเข้าใจที่ตนมีอยู่เกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงนั้นถูกต้องหรือไม่ และเป็นการสร้างความเข้าใจที่ถูกต้องให้เกิดขึ้นเป็นมาตรฐานเดียวกัน เพื่อให้สามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2) ส่งเสริมการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้วยการยกตัวอย่างให้เห็นเป็นรูปธรรม เน้นในจุดที่สำคัญ ผ่านสื่อที่เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมาย ควรส่งเสริมการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้วยการเผยแพร่ตัวอย่างที่ประสบความสำเร็จ โดยเน้นถึงประโยชน์ที่จะได้รับ เช่น เป็นทางรอดให้สามารถผ่านพ้นวิกฤตต่างๆ ไปได้ เป็นทางแก้ปัญหาต่างๆ เป็นต้น รวมทั้งชี้ให้เห็นว่า เป็นสิ่งที่สามารถนำไปปฏิบัติได้จริง เป็นเรื่องใกล้ตัว สามารถนำไปปฏิบัติได้ในวงกว้าง ทุกระดับ ทั้งนี้ ควรเลือกเผยแพร่โดยเน้นในจุดที่สำคัญผ่านสื่อที่เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมาย ดังนี้

2.1) ภาครัฐ : เน้นการสร้างความสนใจในการประยุกต์ใช้กับงานราชการ ควรเน้นให้ภาครัฐกำหนดนโยบายในเรื่องการสร้างความสนใจในการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในสถานที่ทำงานให้มากขึ้น อาทิ การจัดประกวด การให้รางวัล เพื่อให้เกิดการนำความรู้ที่ได้เรียนรู้มาลงมือปฏิบัติจริงด้วยการประยุกต์ใช้กับงานของตนเอง สำหรับการจัดการศึกษาดูงาน ควรเป็นการดูงานด้านการนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้กับการทำงาน และเห็นผลดีที่เกิดขึ้นทั้งกับการทำงาน การดำเนินชีวิต และสังคมโดยรวม

2.2) ภาคเอกชน : เน้นสร้างความตระหนักถึงประโยชน์ที่จะได้รับแก่ผู้นำองค์กร ควรเน้นการสร้างความตระหนักถึงความสำคัญของการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ให้เกิดขึ้นแก่ผู้บริหารในภาคเอกชน ด้วยการยกตัวอย่างที่ประสบความสำเร็จในภาคเอกชนและประโยชน์ที่จะได้รับให้เห็นเป็นรูปธรรม ผ่านสื่อต่างๆ ที่เหมาะสมกับลักษณะของธุรกิจต่างๆ อาทิ โทรทัศน์ วิทยุ หนังสือพิมพ์ นิตยสาร อินเทอร์เน็ต ป้ายโฆษณา โซเชียลมีเดียต่างๆ ซึ่งจะทำให้การประยุกต์ใช้ขยายวงกว้างออกไปได้

2.3) ภาคประชาสังคม : เน้นการให้ตัวอย่างที่สามารถแก้ปัญหาและพึ่งตนเองได้ ควรเผยแพร่กรณีตัวอย่างการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่ประสบความสำเร็จของภาคประชาสังคม โดยเน้นกรณีตัวอย่างที่ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงช่วยให้สามารถแก้ปัญหาในการดำเนินชีวิตและสามารถพึ่งตนเองได้ และกรณีตัวอย่างที่เป็นศูนย์เรียนรู้ซึ่งสามารถไปศึกษาดูงานได้ โดยเผยแพร่ผ่านสื่อต่างๆ ที่สามารถเข้าถึงประชาสังคมต่างๆ ได้อย่างทั่วถึง อาทิ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ วิทยุ เสียงตามสาย เพื่อสร้างค่านิยมในเรื่องความพอเพียงให้เกิดขึ้นในภาคประชาสังคมต่างๆ

2.4) ภาคการศึกษา : เน้นการอบรมที่มีการลงมือปฏิบัติจริง และชี้ให้เห็นตัวอย่างของประโยชน์ที่จะได้รับจากการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ควรส่งเสริมการประยุกต์ใช้ด้วยการส่งเสริมให้มีการลงพื้นที่เพื่อเข้ารับการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการที่เน้นการให้ฝึกปฏิบัติจริงร่วมกับผู้ที่มีประสบการณ์หรือประสบความสำเร็จจากการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยเน้นให้เห็นถึงคุณค่า ประโยชน์ที่ผู้ประยุกต์ใช้ได้รับ รวมทั้งเปิดโอกาสให้มีการซักถามได้ในทุกขั้นตอน ซึ่งจะช่วยให้เกิดความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้อง และเกิดแรงบันดาลใจที่จะนำไปประยุกต์ใช้หรือขยายผลแก่คนรุ่นใหม่ได้อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

2.2 การขับเคลื่อนแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 11 สู่การปฏิบัติ

2.2.1 การประชุมคณะอนุกรรมการขับเคลื่อนแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 11 สู่การปฏิบัติ จัดประชุมรวม 2 ครั้ง โดย มี ดร.อาชว์ เตาลานนท์ กรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติเป็นประธาน ดังนี้

1) ครั้งที่ 1/2557 เมื่อวันที่ 9 เมษายน 2557 คณะอนุกรรมการฯ เห็นชอบผลการขับเคลื่อนแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 11 ในระยะที่ผ่านมา (ปีงบประมาณ 2555-2556) ผลการศึกษารายงานฉบับสมบูรณ์โครงการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาจังหวัดและกลุ่มจังหวัดเพื่อสนองต่อนโยบายรัฐบาล และแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ความก้าวหน้าการพัฒนาวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี วิจัย และนวัตกรรมในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 11 ความก้าวหน้าของการขับเคลื่อนนโยบายเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ผลการจัดประชุมระดมความเห็นการขับเคลื่อนแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 11 ในระดับภาค ปีงบประมาณ 2556 ผลการ

ประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อแก้ปัญหาการกัดเซาะชายฝั่ง สรุปผลการเปรียบเทียบการจัดทำและขับเคลื่อนแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติของต่างประเทศ รวมทั้งเห็นชอบแนวทางการขับเคลื่อนแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 11 ปีงบประมาณ 2557 ตามที่ สศช. เสนอ และให้ความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับการขับเคลื่อนแผนพัฒนาฯ ในระยะต่อไป ควรให้ความสำคัญกับ 5 ประเด็น ดังนี้ (1) ความรู้ที่เกี่ยวข้องกับประเด็นการพัฒนาต่างๆ (2) ทรัพยากรในการขับเคลื่อนประเด็นการพัฒนา โดยเฉพาะกลไก งบประมาณ (3) ข้อจำกัดด้านกฎระเบียบ (4) การพัฒนาตัวชี้วัดการพัฒนาที่เหมาะสม (5) การสร้างความเข้มแข็งของเครือข่าย โดยเฉพาะการสื่อสาร 2 ทาง และ (6) การขับเคลื่อนการพัฒนาต้องเปิดโอกาสให้จังหวัด ท้องถิ่น ชุมชน มีบทบาทมากขึ้น

2) ครั้งที่ 2/2557 เมื่อวันที่ 30 กรกฎาคม 2557 คณะอนุกรรมการฯ ได้พิจารณาให้ความเห็นการปรับปรุงรูปแบบแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติในอนาคต ดังนี้ (1) ควรมีการกำหนดแนวทางการพัฒนาที่มีลำดับความสำคัญสูง และต้องกำหนดวิสัยทัศน์ เป้าประสงค์และตัวชี้วัดให้เชื่อมโยงกับแนวทางที่มีลำดับความสำคัญสูงเหล่านี้ เพื่อให้สามารถใช้เป็นแนวทางในการจัดสรรงบประมาณได้อย่างมีประสิทธิภาพอย่างแท้จริง แทนการกำหนดเป้าหมายและตัวชี้วัดแบบเดิมที่มีลักษณะครอบคลุมทั่วไป (2) ควรปรับปรุงกฎระเบียบเพื่อให้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติมีความสำคัญมากขึ้น โดยให้มีการระบุในกฎหมายอย่างชัดเจนว่า การจัดทำแผนการบริหารราชการแผ่นดิน และยุทธศาสตร์การจัดสรรงบประมาณ ต้องสอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และ (3) ควรเพิ่มบทบาทของกลไกกำหนดนโยบายการบริหารงานจังหวัดและกลุ่มจังหวัดแบบบูรณาการในการนำแผนพัฒนาฯ ไปเป็นกรอบในการกำหนดแผนและขับเคลื่อนการพัฒนาจังหวัดและกลุ่มจังหวัด นอกจากนี้ คณะอนุกรรมการฯ เห็นควรให้ สศช. ศึกษาภาพรวมเพื่อกำหนดทิศทางและเป้าหมายที่ชัดเจนของการขับเคลื่อนประเด็นการพัฒนาระดับพื้นที่ที่สามารถบูรณาการการทำงานอย่างเป็นรูปธรรม ทั้งนี้ ไม่ต้องขับเคลื่อนหลายประเด็น แต่ขอให้เกิดการปฏิบัติจริง มีพันธกรณีร่วมกันของภาคีการพัฒนาที่จะนำไปดำเนินการ และมีการลงทุนจากภาครัฐลงไปแก้ปัญหาได้

2.2.2 การประชุมระดมความคิดเห็นการขับเคลื่อนประเด็นการพัฒนาสำคัญภายใต้แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 11 สู่การปฏิบัติ ระดับภาค ประจำปีงบประมาณ 2557 ในช่วงเดือนสิงหาคม 2557 เพื่อรายงานผลการพัฒนาตามแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 11 และการติดตามสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงด้านเศรษฐกิจ สังคม ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมระดับภาค ให้ทุกภาคส่วนรับทราบ และระดมความคิดเห็นจากทุกภาคส่วนในประเด็นการพัฒนาที่สำคัญภายใต้แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 11 เพื่อกำหนดแนวทางการขยายผลการขับเคลื่อนระหว่างภาคีการพัฒนาที่เกี่ยวข้องในระดับพื้นที่ โดยเชิญผู้เข้าร่วมประชุมจากภาคีต่างๆ ใน 4 ภูมิภาคเข้าร่วม สามารถสรุปผลการประชุม ดังนี้

1) ภาคเหนือ ที่ประชุมให้ความสำคัญกับ (1) การเชื่อมโยงกับประเทศเพื่อนบ้าน การพัฒนาภาคการผลิตและบริการเพื่อรับกับโอกาสที่เกิดขึ้นจากการเชื่อมโยงกับประเทศเพื่อนบ้าน อาทิ การส่งเสริมการเลี้ยงวัวเนื้อเพื่อส่งออก หรือส่งเสริมให้ผู้ประกอบการไปลงทุนเลี้ยงวัวในประเทศเพื่อนบ้าน แรงผลักดัน พ.ร.บ.กองทุนสวัสดิการชุมชน สนับสนุนการดำเนินงานของเครือข่ายคนทำงานช่วยเหลือสังคม เพื่อเป็น Safety Net ให้กับกลุ่มชาติพันธุ์ที่อยู่บนพื้นที่สูงของภาคเหนือ และ (2) การรับมือภัยพิบัติ เช่น จัดทำแผนบริหารจัดการภัยพิบัติแบบครบวงจร (ก่อน-ระหว่าง-หลัง) ที่บูรณาการความร่วมมือจากทุกภาคส่วน แก้ปัญหาจากสาเหตุ สร้างกระบวนการมีส่วนร่วมจากประชาชน ออกเทศบัญญัติในการจัดสรรงบประมาณ แก้ปัญหาภัยพิบัติ การอบรมสร้างความรู้ด้านภัยพิบัติ ควบคุมการก่อสร้างในพื้นที่ตามมาตรฐานวิศวกรรมเพื่อความปลอดภัย จัดทำข้อเสนอแก้ไขเพิ่มเติมเงินอุดหนุนราชการเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน เป็นต้น

2) **ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ** มุ่งส่งเสริม (1) *เกษตรอินทรีย์* แบ่งแนวทางการขับเคลื่อนออกเป็นระดับต้นน้ำ ให้มีการพัฒนาฐานข้อมูลเกษตรอินทรีย์ ทั้งในด้านการผลิต ตัวเกษตรกร และพื้นที่การเพาะปลูก ส่งเสริมความรู้ให้กับเกษตรกร พัฒนาทัศนคติ แนวคิดสู่เกษตรอินทรีย์ ส่งเสริมการผลิตเกษตรอินทรีย์เข้าสู่มาตรฐานสากล **กลางน้ำ** ส่งเสริมให้สหกรณ์เข้ามาช่วยเหลือเรื่องสถานที่ในการแปรรูป ควบคู่กับการพัฒนาโรงสีให้ได้มาตรฐาน จัดให้มีกองทุนหมุนเวียนเพื่อการแปรรูปและเก็บรักษาผลผลิตเกษตรอินทรีย์ รวมทั้งการดูแลให้มีการตรวจรับรองให้เป็นไปตามมาตรฐานเพื่อการส่งออก และ **ปลายน้ำ** สนับสนุนให้มีหน่วยงานกลางรวบรวมข้อมูลการตลาดสินค้าเกษตรอินทรีย์ที่เป็นระบบ ประชาสัมพันธ์ณรงค์ สร้างความตระหนักรู้ถึงประโยชน์ของการบริโภคสินค้าเกษตรอินทรีย์อย่างจริงจัง ทั้งในเรื่องผลดีต่อสุขภาพ และสิ่งแวดล้อม เพิ่มช่องทางการตลาดสินค้าเกษตรอินทรีย์ให้มากขึ้น อาทิ ร้านค้า ร้านอาหารทั่วไป โรงพยาบาล และ (2) *การพัฒนาการค้าชายแดน* ควรพัฒนาระบบสนับสนุนการค้าชายแดนให้กับพื้นที่ที่จะเอื้อต่อการค้าชายแดนอย่างเหมาะสม เช่น การสร้างสะพานแห่งที่ 5 ที่จังหวัดบึงกาฬ การขยายโครงข่ายการคมนาคมขนส่งสินค้าและผู้โดยสารให้มีการเชื่อมโยงกับประเทศเพื่อนบ้าน รวมทั้งการสนับสนุนระบบโครงสร้างพื้นฐาน เช่น ไฟฟ้า ประปา พัฒนาห่วงโซ่อุปทานอุตสาหกรรมสีเขียวเชื่อมโยงกับประเทศเพื่อนบ้าน ส่งเสริมให้มีการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเกิดขึ้นอย่างมีคุณภาพ เพื่อสร้างความโดดเด่นของอัตลักษณ์ภาคอีสาน การส่งเสริมให้กลุ่มอีสานตอนกลางเป็นศูนย์กลางทางการศึกษา เพิ่มความเข้มงวดในการตรวจสอบยานพาหนะ การเดินทางผ่านด่านฯ การพิจารณาลดค่าธรรมเนียมในการขึ้นทะเบียนแรงงานต่างด้าวให้เหมาะสม

3) **ภาคใต้** ให้ความสำคัญกับการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชื่อมโยงฝั่งอันดามันและอ่าวไทย เป็นการท่องเที่ยวที่ต้องใช้ระยะเวลาที่ยาวนาน จึงต้องเน้นกลุ่มนักท่องเที่ยวที่มีคุณภาพสูงให้กลับมาเที่ยว เพราะนักท่องเที่ยวกลุ่มนี้มีการศึกษาดี และมีกำลังซื้อ โดยส่งเสริมการท่องเที่ยวแบบ Around South เชื่อมโยงสองฝั่ง ส่งเสริมการลงทุนร่วมกันระหว่างผู้ประกอบการสองฝั่ง พัฒนาระบบคมนาคมขนส่งและการสื่อสารระหว่างฝั่งอ่าวไทยกับอันดามันให้ได้มาตรฐานและมีความปลอดภัย ทั้งนี้ จำเป็นต้องเร่งดำเนินการ (1) การจัดทำข้อมูลความต้องการของนักท่องเที่ยว อาทิ ความต้องการเดินทางท่องเที่ยวจากจังหวัดใดไปจังหวัดใด ระยะเวลาพักนานเท่าใด ต้องการกิจกรรมการท่องเที่ยวแบบใด เพื่อใช้เป็นแนวทางกำหนดโปรแกรมการท่องเที่ยวรองรับความต้องการของนักท่องเที่ยวได้อย่างถูกต้อง และ (2) การจัดตั้งกลไกเพื่อมาดูแลให้การท่องเที่ยวที่เชื่อมโยงฝั่งอันดามันและอ่าวไทยขับเคลื่อนไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ เป็นรูปธรรมและมีการบูรณาการทำงานร่วมกัน ในลักษณะ 4 P (Public, Private, Partnership and People)

4) **ภาคกลาง** ให้ความสำคัญกับ (1) *การส่งเสริมเกษตรปลอดภัย* มีแนวทางสำคัญ 2 ประการที่ต้องเร่งดำเนินการ ได้แก่ การสร้างความเข้าใจให้ผู้บริโภคตระหนักถึงเรื่องอาหารปลอดภัย ให้ประชาชนเข้าใจเรื่องความปลอดภัย และมีมาตรฐานความปลอดภัยที่เป็นที่ยอมรับร่วมกัน และการสร้างความแตกต่างในตัวสินค้า กรณีสินค้าปลอดภัยจะต้องมีการสร้างแบรนด์สินค้าอย่างชัดเจน มีมาตรฐานของสินค้าและมีการตรวจสอบยืนยันว่าสินค้าเป็นไปตามมาตรฐาน Q ตลอดเวลา ซึ่งจะช่วยสร้างความเชื่อมั่นให้กับผู้บริโภค และ (2) *การส่งเสริมการท่องเที่ยวภาคกลาง* ภาคกลางมีจุดเด่นที่การคมนาคมสะดวก เมื่อเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ควรต้องร่วมมือกับจังหวัดในภาคกลาง ภาคต่างๆ และประเทศเพื่อนบ้าน อาทิ เมียนมา กัมพูชา ส.ป.ป. ลาว เพื่อดึงนักท่องเที่ยวเข้ามา ควรให้ความสำคัญกับเอกลักษณ์ความเป็นไทย ซึ่งเป็นจุดขายของประเทศ

2.3 ความอยู่เย็นเป็นสุขร่วมกันในสังคมไทย

2.3.1 ในระยะ 3 ปีของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 11 สังคมไทยมีความอยู่เย็นเป็นสุขร่วมกันในระดับปานกลาง ค่าดัชนีความอยู่เย็นเป็นสุขร่วมกันในสังคมไทยปรับตัวเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 71.60 ในปี 2555 เป็นร้อยละ 72.14 ในปี 2556 และร้อยละ 72.76 ในปี 2557 ซึ่งให้เห็นว่า ภาพรวมของความอยู่เย็นเป็นสุขร่วมกันในสังคมไทยในระยะ 3 ปีของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 11 อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อเทียบกับในระยะของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 ที่อยู่ในระดับต้องปรับปรุง โดยปัจจัยเกื้อหนุนที่ส่งผลให้ความอยู่เย็นเป็นสุขร่วมกันในสังคมไทยเพิ่มขึ้นในระยะ 3 ปีของแผนฯ คือชุมชนมีความเข้มแข็งเพิ่มขึ้น คนไทยมีสุขภาพที่ดีขึ้น ส่วนปัจจัยบั่นทอนที่ส่งผลกระทบต่อความอยู่เย็นเป็นสุขในสังคมไทย คือ สภาพแวดล้อมและระบบนิเวศสมดุลที่ปรับตัวลดลงเป็นผลมาจากคุณภาพสิ่งแวดล้อมเสื่อมโทรม ความอบอุ่นในครอบครัวลดลง เศรษฐกิจมีความเข้มแข็งและเป็นธรรมลดลง ขณะที่สังคมประชาธิปไตยที่มีธรรมาภิบาลยังอยู่ในระดับที่ต้องเร่งแก้ไข

ตารางที่ 2 ดัชนีความอยู่เย็นเป็นสุขร่วมกันในสังคมไทย ปี 2550 - 2557

หน่วย : ร้อยละ

องค์ประกอบหลัก	แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10					แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 11		
	2550	2551	2552	2553	2554	2555	2556	2557
1. การมีสุขภาพ	70.16	71.09	69.63	69.35	72.11	71.52	72.60	72.82
2. ครอบครัวอบอุ่น	61.65	63.97	63.18	63.08	65.17	68.31	66.20	65.60
3. ชุมชนเข้มแข็ง	46.38	55.73	60.89	66.07	76.47	81.00	86.35	88.43
4. เศรษฐกิจเข้มแข็งและเป็นธรรม	73.09	69.31	71.23	77.09	76.16	79.05	78.06	77.22
5. สภาพแวดล้อม และระบบนิเวศสมดุล	75.16	73.08	70.11	68.92	74.30	68.46	64.89	65.76
6. สังคมประชาธิปไตยที่มีธรรมาภิบาล	70.45	74.95	60.37	55.70	53.75	55.56	57.23	59.07
ภาพรวมดัชนีความอยู่เย็นเป็นสุข	67.49	68.62	66.21	67.33	70.54	71.60	72.14	72.76

ที่มา : สำนักประเมินผลและเผยแพร่การพัฒนา สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

หมายเหตุ : ระดับดีมาก = ร้อยละ 90.0 - 100

ระดับดี = ร้อยละ 80.0 - 89.9

ระดับปานกลาง = ร้อยละ 70.0 - 79.9

ระดับต้องปรับปรุง = ร้อยละ 60.0 - 69.9

ระดับเร่งแก้ไข < ร้อยละ 59.9

2.3.2 ชุมชนมีความเข้มแข็งอยู่ในระดับดี ขณะที่การมีสุขภาพของคนไทยปรับตัวเพิ่มขึ้นอยู่ในระดับปานกลาง

1) ชุมชนมีความเข้มแข็งเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องจากร้อยละ 81.00 ในปี 2555 เป็นร้อยละ 86.35 ในปี 2556 และร้อยละ 88.43 ในปี 2557 เนื่องจาก ชุมชนมีการรวมกลุ่มเพื่อช่วยเหลือกันและเชื่อมโยงเป็นเครือข่ายเพิ่มขึ้น ประชาชนในชุมชนรวมตัวเป็นองค์กรชุมชนเพิ่มจาก 143,632 แห่ง ในปี 2555 เป็น 152,377 แห่ง ในปี 2556 และเพิ่มเป็น 157,621 แห่ง ในปี 2557 ส่วนใหญ่เป็นกลุ่มธุรกิจชุมชนและอาชีพ สหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรมีเสถียรภาพทางการเงินโดยรวมในระดับมั่นคงดีมากและระดับมั่นคงดี¹ ร้อยละ 19.29 ในปี 2555 เพิ่มเป็นร้อยละ 22.70 ในปี 2556 และเพิ่มเป็นร้อยละ 26.85 ในปี 2557 แสดงให้เห็นถึงความมั่นคงขององค์กรการเงินในชุมชนที่มีมากขึ้น มีภูมิคุ้มกันต่อการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นได้มากขึ้น ชุมชนมีการจัดการความรู้และร่วมกันแก้ไขปัญหาต่างๆ เพิ่มขึ้น การเรียนรู้ในชุมชนเพิ่มจากร้อยละ 42.70 ของ

¹ กลุ่มที่มีเสถียรภาพทางการเงินในระบบมั่นคงดีมาก หมายถึง สามารถรับผลกระทบจากความผันผวนของภาวะธุรกิจได้ดี ส่วนกลุ่มที่มีเสถียรภาพทางการเงินในระบบมั่นคงดี หมายถึง สามารถรับผลกระทบจากความผันผวนทางธุรกิจได้ แต่ไม่เต็มในทุกด้าน ซึ่งต้องระมัดระวังความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นในบางด้าน

หมู่บ้านทั้งหมดในปี 2555 เป็นร้อยละ 53.38 ในปี 2557 เป็นผลจากการดำเนินการส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ของภาคต่างๆ ผ่านศูนย์การเรียนรู้ แหล่งเรียนรู้ของชุมชนหรือศูนย์สาธิตของหมู่บ้าน การจัดทำแผนชุมชนและการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน ส่งผลให้ชุมชนพัฒนาในด้านต่าง ๆ อาทิ การพัฒนาอาชีพ การออมทรัพย์ การศึกษาเพื่อชุมชน การอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรม การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และเป็นต้นแบบให้ชุมชนอื่นๆ

การจัดสวัสดิการของชุมชนเพิ่มขึ้น โดยในปี 2557 ครัวเรือนที่มีคนในครัวเรือนเป็นสมาชิกองค์กรชุมชนที่จัดสวัสดิการมี 130.73 ครัวเรือนต่อพันครัวเรือน เพิ่มขึ้นจาก 106.6 ครัวเรือนต่อพันครัวเรือน ในปี 2555 และ 111.4 ครัวเรือนต่อพันครัวเรือน ในปี 2556 องค์กรชุมชนที่จัดสวัสดิการและสามารถบริหารจัดการได้อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถตั้งเป็นกองทุนสวัสดิการชุมชนได้ 5,602 ตำบล จาก 7,455 ตำบล คิดเป็นร้อยละ 75.14 ของตำบลทั้งหมด รวมผู้รับประโยชน์ 3.8 ล้านราย จำนวนเงินทุน 4,676.3 ล้านบาท ทำให้ชุมชนช่วยเหลือเกื้อกูลกันในด้านต่างๆ ได้มากขึ้น *คนในชุมชนสามารถเข้าถึงแหล่งทุนได้ร้อยละ 52.90 ของครัวเรือนทั้งหมด* จากการสนับสนุนต่างๆ ในการสร้างโอกาสให้คนจนและผู้มีรายได้น้อย เข้าถึงแหล่งทุนในระบบเพื่อสร้างความมั่นคงด้านอาชีพและรายได้ ผ่านกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ที่มีทั้งสิ้น 79,255 กองทุน และที่มีความเข้มแข็งและสามารถบริหารจัดการได้ดี สามารถตั้งเป็นสถาบันการเงินชุมชนได้ โดยวางเป้าหมายส่งเสริมให้กองทุนหมู่บ้านขยับฐานะเป็นสถาบันการเงินชุมชนในปี 2558 เพิ่มขึ้นจำนวน 1,500 แห่ง จากกองทุนหมู่บ้านที่มีผลการดำเนินงานดีมาก 10,569 แห่ง และผลการดำเนินงานดี 10,015 กองทุน สำหรับกองทุนเกรดดีมากจะให้สินเชื่อเพิ่มต่อยอดจากวงเงิน 1 ล้านบาท เป็น 2 ล้านบาท สำหรับกองทุนเกรดดี จะได้รับสินเชื่อต่อยอด 500,000 บาทต่อกองทุน ทำให้คนในชุมชนเข้าถึงแหล่งเงินทุนที่ชุมชนมีส่วนร่วมตัดสินใจมากขึ้น ลดภาระการกู้หนี้ยืมสินในระบบ และได้รับผลตอบแทนในรูปสวัสดิการในชุมชนไม่น้อยกว่า 10,000 แห่ง โดยให้ธนาคารออมสินและธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์เป็นผู้ให้การสนับสนุน

2) **คนไทยมีสุขภาพที่ดีขึ้นจากการพัฒนาคุณธรรม สติปัญญาและใฝ่รู้ และมีสุขภาพจิตที่ดี แต่ยังคงเจ็บป่วยด้วยโรคที่ป้องกันได้ และคุณภาพการเรียนรู้ยังเป็นปัญหาที่ต้องเร่งแก้ไข** โดยดัชนีการมีสุขภาพในภาพรวมปรับตัวเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 71.52 ในปี 2555 เป็นร้อยละ 72.82 ในปี 2557 เนื่องจากคนไทยมีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินเพิ่มขึ้น สัดส่วนจำนวนคดีอาญาต่อประชากรแสนคนมีแนวโน้มลดลงจาก 170.67 คดีต่อประชากรแสนคน ในปี 2555 เหลือ 154.99 คดี ในปี 2557 เฉลี่ยลดลงร้อยละ 2.14 ต่อปี นอกจากนี้ เด็กและเยาวชนได้รับโอกาสทางการศึกษาสูงขึ้น ปีการศึกษาเฉลี่ยของคนไทยเพิ่มสูงขึ้นจาก 8 ปี ในปี 2555 เป็น 8.10 ปี ในปี 2557 และคนไทยอายุ 15 ปีขึ้นไปที่จบการศึกษาภาคบังคับหรือมีการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3 หรือเทียบเท่า ซึ่งเป็นระดับที่สามารถอ่าน เขียน คิด วิเคราะห์ และคำนวณเพิ่มขึ้นเล็กน้อยจากร้อยละ 47.36 ในปี 2555 เป็นร้อยละ 49.63 ในปี 2557 ขณะที่ คะแนนเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนปรับลดลงเล็กน้อยจากร้อยละ 35.54 ในปี 2555 เหลือร้อยละ 35.04 ในปี 2557 และคนไทยยังคงเจ็บป่วยด้วยโรคที่ป้องกันได้เพิ่มขึ้น แม้ว่าจะได้รับหลักประกันสุขภาพอย่างทั่วถึง

2.3.3 สภาพแวดล้อมและระบบนิเวศสมดุลปรับตัวลดลง เศรษฐกิจมีความเข้มแข็งและเป็นธรรมลดลง และครอบครัวมีความอบอุ่นลดลง ขณะที่ สังคมประชาธิปไตยที่มีธรรมาภิบาลอยู่ในระดับที่ต้องเร่งแก้ไข

1) **ดัชนีด้านสภาพแวดล้อมและระบบนิเวศสมดุลโดยรวมปรับลดลง** จากร้อยละ 68.46 ในปี 2555 เป็นร้อยละ 65.76 ในปี 2557 อยู่ในระดับต้องปรับปรุง อันเนื่องมาจาก *คุณภาพ*

สิ่งแวดล้อมลดลงมาอยู่ในระดับที่ต้องเร่งแก้ไข โดยค่าดัชนีลดลงเหลือร้อยละ 53.92 ในปี 2557 จากร้อยละ 61.15 ในปี 2555 แสดงให้เห็นว่าการดำเนินการแก้ปัญหาหมอกพิษยังคงดำเนินการได้น้อย คุณภาพอากาศยังมีปัญหาจากฝุ่นละอองขนาดเล็กเกินมาตรฐาน โดยมีสัดส่วนเพิ่มสูงขึ้นจากร้อยละ 39.68 ในปี 2555 เป็นร้อยละ 70.77 ในปี 2557 เนื่องมาจากการขยายตัวของภาคขนส่งและพลังงาน ส่งผลให้ปริมาณการปล่อยก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ต่อหัวประชากรในปี 2557 มีปริมาณ 3.66 ตันต่อคน เพิ่มสูงขึ้นจากปี 2555 ที่มีปริมาณ 3.54 ตันต่อคน โดยสาขาการผลิตไฟฟ้ามีการปล่อยก๊าซเรือนกระจกมากที่สุดถึง 104,490 พันตัน รองลงมาคือ การขนส่ง และอุตสาหกรรม คุณภาพน้ำผิวดินที่อยู่ในเกณฑ์พอใช้ขึ้นไปลดลงเล็กน้อยเหลือร้อยละ 78 ในปี 2557 จากร้อยละ 82 ในปี 2555 จากปัญหาการเพิ่มขึ้นของประชากร การระบายน้ำเสียลงสู่แหล่งน้ำโดยตรง และระบบบำบัดน้ำเสียรวมของชุมชนมีจำนวนไม่เพียงพอ อีกทั้ง ยังมีปัญหาจากปริมาณขยะมูลฝอยเพิ่มขึ้น ในปี 2557 มีปริมาณขยะมูลฝอยชุมชนทั่วประเทศเกิดขึ้นประมาณ 26.19 ล้านตันหรือวันละ 71,778 ตัน สามารถกำจัดได้อย่างถูกต้องเพียงร้อยละ 30 ของปริมาณขยะที่เกิดขึ้นทั้งหมด

ความอุดมสมบูรณ์ของระบบนิเวศลดลงเล็กน้อยแต่ยังอยู่ในระดับปานกลาง ค่าดัชนีลดลงเหลือร้อยละ 77.44 ในปี 2557 จากร้อยละ 79.13 ในปี 2555 เนื่องมาจากพื้นที่ป่าไม้ลดลงเหลือเพียงร้อยละ 31.62 ในปี 2557 ซึ่งต่ำกว่ามาตรฐานความสมดุลของระบบนิเวศ สาเหตุจากไฟไหม้ป่าที่มาจากกิจกรรมของมนุษย์ เช่น การหาของป่า การล่าสัตว์ และการเผาไร่ เป็นต้น ส่งผลกระทบให้เกิดภัยธรรมชาติ ทั้งอุทกภัยและภัยแล้ง ขณะที่ ความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรประมงมีแนวโน้มลดลงอย่างมาก ปริมาณปลาหน้าดินที่จับได้ในอ่าวไทยลดลงเหลือ 4.9 กิโลกรัมต่อชั่วโมง การเปลี่ยนแปลงของอัตราการจับสัตว์น้ำอาจมีสาเหตุมาจากการเปลี่ยนแปลงของคุณภาพแหล่งประมง รวมทั้งการพัฒนาเครื่องมือและเทคโนโลยีการจับสัตว์น้ำของชาวประมงซึ่งเป็นปัจจัยที่ส่งผลทำให้ทรัพยากรสัตว์น้ำมีการเปลี่ยนแปลง

อย่างไรก็ตาม *ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินมีแนวโน้มดีขึ้น* จำนวนคดีอาชญากรรมและคดีอาชญากรรม ในปี 2557 มีสัดส่วนลดลง โดยอัตราจำนวนคดีอาชญากรรมลดลงเหลือ 1.10 คดีต่อประชากรพันคน จำนวนคดีอาชญากรรมลดลงเหลือ 5.65 คดีต่อประชากรพันคน อันเนื่องมาจากการเฝ้าระวังสถานการณ์ยาเสพติดที่เข้มงวดมากขึ้น โดยเฉพาะตามแนวชายแดน การปราบปรามตามแหล่งผลิต และนักค้ารายใหญ่

2) ความเข้มแข็งและเป็นธรรมทางเศรษฐกิจลดลงอย่างต่อเนื่อง แต่ระดับการพัฒนาอยู่ในระดับปานกลาง ดัชนีเศรษฐกิจเข้มแข็งและเป็นธรรมลดลงจากร้อยละ 79.05 ในปี 2555 เป็นร้อยละ 77.22 ในปี 2557 ระดับการพัฒนาอยู่ในระดับปานกลาง เนื่องจาก *ความเข้มแข็งของเศรษฐกิจไทย* ลดลง จากร้อยละ 76.72 ในปีแรกของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 11 เป็นร้อยละ 64.74 ในปี 2557 ปรับลดระดับลงจากระดับปานกลางมาอยู่ที่ระดับต้องปรับปรุง เนื่องจาก *เศรษฐกิจเติบโตอย่างมีคุณภาพลดลงมาก* ค่าดัชนีลดลงจากร้อยละ 64.87 ในปี 2555 เหลือร้อยละ 49.99 ในปี 2557 เป็นผลจากการขยายตัวทางเศรษฐกิจชะลอตัวลงอย่างต่อเนื่องมาอยู่ที่ร้อยละ 0.90 ในปี 2557 จากที่ขยายตัวสูงร้อยละ 7.32 ในปี 2555 จากผลกระทบของสถานการณ์ความไม่สงบทางการเมือง ส่วนผลิตภาพการผลิตขยายตัวลดลงจากร้อยละ 3.76 เป็นร้อยละ 0.20 เป็นการขยายตัวลดลงของผลิตภาพการผลิตภาคอุตสาหกรรมและบริการ ขณะที่ *ความสามารถในการพึ่งตนเองทางเศรษฐกิจลดลง* จากสัดส่วนการออมของประเทศซึ่งยังอยู่ในระดับต่ำและลดลงมาอยู่ที่ร้อยละ 26.98 ในปี 2556 ในส่วนของอุปสงค์ในประเทศต่อภาคเศรษฐกิจระหว่างประเทศปรับตัวเพิ่มขึ้นมาอยู่ที่ร้อยละ 62.09 ในปี 2557 อย่างไรก็ตาม *เสถียรภาพทางเศรษฐกิจยังอยู่ในเกณฑ์ดี* แต่มีปัจจัยเสี่ยงจากหนี้สาธารณะที่เพิ่มขึ้น โดยอัตราเงินเฟ้อชะลอตัวอยู่ที่ร้อยละ 1.89 เนื่องจากราคาน้ำมันในประเทศที่ลดลงตาม

การปรับลดลงของราคาน้ำมันในตลาดโลก ขณะที่ หนี้สาธารณะมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 43.66 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ มาอยู่ที่ร้อยละ 46.32 แต่ยังคงอยู่ในกรอบวินัยทางการคลังที่กำหนดให้ไม่เกินร้อยละ 60 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ

การมีสัมมาชีพของคนไทยเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง จากร้อยละ 82.48 ในปี 2555 เป็นร้อยละ 84.62 ในปี 2557 จากการที่ตลาดแรงงานอยู่ในภาวะการจ้างงานเต็มที่ อัตราการว่างงานยังอยู่ในระดับต่ำ แต่มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นเล็กน้อย เป็นร้อยละ 0.84 ในปี 2557 การสร้างหลักประกันและสวัสดิการในการทำงานของคนไทยมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น โดยผู้มีหลักประกันและสวัสดิการในการทำงานเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 32.48 ของกำลังแรงงาน ในปี 2555 เป็นร้อยละ 34.62 ในปี 2557 แต่ยังคงอยู่ในระดับต่ำมีสัดส่วนเพียง 1 ใน 3 ของกำลังแรงงาน

สำหรับ ความเป็นธรรมทางเศรษฐกิจมีแนวโน้มปรับตัวดีขึ้น จากร้อยละ 77.95 อยู่ในระดับปานกลาง ในปี 2555 มาอยู่ในระดับดีร้อยละ 82.28 ในปี 2557 เป็นผลจากสัดส่วนคนจนลดลงเหลือร้อยละ 10.53 ของจำนวนประชากรทั้งประเทศในปี 2557 เป็นจำนวนคนจนประมาณ 7.03 ล้านคน ความยากจนกระจุกตัวหนาแน่นในภาคตะวันออกเฉียงเหนือและภาคเหนือ ขณะที่ปัญหาความเหลื่อมล้ำด้านรายได้ปรับเพิ่มขึ้น เมื่อพิจารณาจากช่องว่างรายได้ระหว่างคนจนที่สุดกับคนรวยที่สุดที่เพิ่มขึ้นจาก 11.81 เท่า ในปี 2555 เป็น 12.64 เท่า ในปี 2556 โดยกลุ่มคนรวยที่สุดร้อยละ 20 ถือครองรายได้ถึงร้อยละ 52.58 ของรายได้ทั้งหมด ส่วนกลุ่มคนจนที่สุดร้อยละ 20 ถือครองรายได้เพียงร้อยละ 4.16 สาเหตุพื้นฐานของความเหลื่อมล้ำทางรายได้ที่สำคัญจากโครงสร้างเศรษฐกิจที่ไม่สมดุล กระจุกตัวอยู่ในบางพื้นที่หรือบางสาขาการผลิต รวมทั้งการพัฒนาคนที่ไม่เท่าเทียมกัน โดยเฉพาะโอกาสในการเข้าถึงการศึกษาที่มีคุณภาพ ก่อให้เกิดความเหลื่อมล้ำของผลตอบแทนแรงงาน

3) ครอบครัวมีความอบอุ่นลดลงจากร้อยละ 68.31 ในปี 2555 เป็นร้อยละ 65.60 ในปี 2557 โดยดัชนีบทบาทหน้าที่ของครอบครัวลดลงจากร้อยละ 73.85 ในปี 2555 เป็น 65.70 ในปี 2557 จากอัตราคดีเด็กและเยาวชนที่ถูกจับกุมและดำเนินคดีโดยสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนเพิ่มขึ้นจาก 3.55 คดีต่อเด็กและเยาวชนพันคน ในปี 2555 เป็น 4.38 คดีต่อเด็กและเยาวชนพันคน ในปี 2557 โดยพบว่าเด็กและเยาวชนที่ถูกจับกุมและดำเนินคดี ส่วนใหญ่เป็นเด็กและเยาวชนที่ครอบครัวแยกกันอยู่ ร้อยละ 74.52 ต่อจำนวนเด็กและเยาวชนที่ถูกจับกุมและดำเนินคดีทั้งหมด ผู้สูงอายุอาศัยอยู่ตามลำพังเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 6.64 ในปี 2555 เป็นร้อยละ 7.78 ในปี 2557 ด้วยเหตุผลจากโครงสร้างประชากรที่เปลี่ยนไปเข้าสู่สภาพ “สังคมผู้สูงอายุ” สัดส่วนประชากรผู้สูงอายุที่เพิ่มขึ้นและอายุขัยเฉลี่ยของผู้สูงอายุเพิ่มมากขึ้นอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งแนวโน้มการมีบุตรของคนไทยลดลง จึงส่งผลให้ผู้สูงอายุอยู่ตามลำพังมากขึ้น แต่อย่างไรก็ตาม ผู้อยู่ในวัยแรงงานสามารถหาเลี้ยงครอบครัวได้มากขึ้น โดยสัดส่วนครัวเรือนที่มีสมาชิกของครัวเรือนที่มีรายได้ต่อสมาชิกทั้งหมดของครัวเรือนเท่ากับ 1:2 ของครัวเรือนทั้งหมดเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 74.36 ในปี 2555 เป็น ร้อยละ 75.29 ในปี 2557 อย่างไรก็ตาม ปัญหาเปราะบางที่อาจส่งผลกระทบต่อความอบอุ่นในครอบครัวไทยในปัจจุบัน คือ ปัญหาหนี้ครัวเรือนของไทยที่มีอัตราเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องตั้งแต่ปี 2554 เป็นต้นมา โดยในปี 2557 มีหนี้ครัวเรือน 10.43 ล้านล้านบาท หรือคิดเป็นร้อยละ 86 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ ส่วนใหญ่เป็นหนี้ที่เกิดจากการกู้เพื่อซื้อที่อยู่อาศัยถึงร้อยละ 27

ดัชนีสัมพันธภาพในครอบครัวลดลงเล็กน้อยจากร้อยละ 57.88 ในปี 2555 เป็นร้อยละ 57.19 ในปี 2557 อัตราการหย่าร้างของคู่สมรสลดลงแต่ไม่แตกต่างจากเดิมมากนักคือ 5.55 คู่ต่อพันครัวเรือน ในปี 2555 เป็น 5.45 คู่ต่อพันครัวเรือน ในปี 2557 โดยกรุงเทพมหานครมีจำนวนการหย่าร้าง

มากที่สุดของจำนวนคู่สมรสที่มีการหย่าร้างทั่วประเทศ สัดส่วนของครอบครัวขยายต่อครัวเรือนทั้งหมดลดลงจากร้อยละ 35.90 ในปี 2555 เป็นร้อยละ 34.80 ในปี 2557 ขณะที่ ดัชนีการพึ่งพิงตนเองของครอบครัวเพิ่มขึ้นเล็กน้อยจากร้อยละ 73.21 ในปี 2555 เป็นร้อยละ 73.91 ในปี 2557 โดยสัดส่วนครัวเรือนที่มีน้ำประปาใช้ในครัวเรือนเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 77.74 ในปี 2555 เป็นร้อยละ 80.96 ในปี 2557 เนื่องจากได้มีการเพิ่มกำลังผลิตน้ำประปาและขยายท่อส่งและจ่ายน้ำประปาอย่างทั่วถึงมากขึ้น ขณะที่ ครอบครัวที่มีบ้านเป็นของตนเองลดลงจากร้อยละ 77.60 ในปี 2555 เป็นร้อยละ 73.63 ในปี 2557

4) **สังคมประชาธิปไตยที่มีธรรมาภิบาลอยู่ในระดับต้องเร่งแก้ไข** แม้ว่าดัชนีสังคมประชาธิปไตยที่มีธรรมาภิบาลเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 55.56 ในปีแรกของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 11 เป็นร้อยละ 59.07 ในปี 2557 แต่ยังคงอยู่ในระดับที่ต้องเร่งแก้ไข โดยในปี 2557 สถานการณ์ความขัดแย้งทางการเมืองที่สืบเนื่องมาจากปี 2556 ส่งผลให้ดัชนีประชาธิปไตยในปี 2557 (Democracy Index 2014) ประเทศไทยได้ 5.39 คะแนน อยู่ในอันดับที่ 93 จาก 167 ประเทศ ซึ่งเป็นคะแนนและอันดับที่ลดลงอย่างต่อเนื่องจาก 6.55 คะแนน และอันดับที่ 58 ในปีแรกของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 11 และ 6.25 คะแนน และอันดับที่ 72 ในปี 2556 ขณะที่ สถานการณ์ความรุนแรงในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้มีแนวโน้มที่ดีขึ้น โดยข้อมูลจากศูนย์เฝ้าระวังสถานการณ์ภาคใต้ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี พบว่า ในปี 2557 มีจำนวนเหตุการณ์ความไม่สงบทั้งสิ้น 793 เหตุการณ์ มีผู้เสียชีวิต 330 คนและบาดเจ็บทั้งสิ้น 663 คน ซึ่งเป็นจำนวนที่น้อยที่สุดนับจากปี 2547 เป็นต้นมา นอกจากนี้ ปัญหาการทุจริตคอร์รัปชันมีแนวโน้มลดลง โดยผลการจัดอันดับดัชนีชี้วัดภาพลักษณ์คอร์รัปชันประจำปี 2557 (Corruption Perceptions Index 2014) ประเทศไทยได้คะแนน 38 คะแนน จากคะแนนเต็ม 100 คะแนน อยู่ในอันดับที่ 85 จากการจัดอันดับทั้งหมด 175 ประเทศทั่วโลก เพิ่มขึ้นจาก 35 คะแนน ในอันดับที่ 102 จากการจัดอันดับทั้งหมด 177 ประเทศทั่วโลก ในปี 2556 และเมื่อเปรียบเทียบกับประเทศในอาเซียน ประเทศไทยจัดอยู่ในอันดับที่ 3 รองจากสิงคโปร์ และมาเลเซีย ซึ่งสูงขึ้นจากอันดับที่ 5 ในปี 2556

2.3.4 ข้อเสนอแนะ

1) **สร้างความปรองดอง และลดความขัดแย้ง** เร่งสร้างกระบวนการปรองดองของคนในชาติโดยเปิดพื้นที่ให้คนในสังคมทุกคนมีโอกาสนำเสนอปัญหา และแนวทางที่จะนำไปสู่การแก้ปัญหาวิกฤติการณ์ทางการเมืองตามแผนที่นำทาง (Roadmap) ของรัฐบาล

2) **เร่งแก้ปัญหาการทุจริตโดยการปฏิรูประบบการบริหารราชการแผ่นดิน และระบบราชการ** โดยผลักดันให้เกิดการกระจายอำนาจในทุกระดับ พร้อมทั้งมีกลไกการติดตามตรวจสอบที่มีประสิทธิภาพ เพื่อให้ข้าราชการและเจ้าหน้าที่ของรัฐมีอำนาจในการตัดสินใจและดำเนินการต่างๆ ในระดับที่เหมาะสม รวมทั้งมีความรับผิดชอบต่อผลของการตัดสินใจและการดำเนินการนั้นๆ นอกจากนี้ ควรปฏิรูประบบราชการโดยมุ่งเน้นให้ระบบราชการมีความโปร่งใส และเปิดให้ประชาชนมีส่วนร่วมในทุกระดับ

3) **พัฒนาคุณภาพการศึกษา และส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ตลอดชีวิต** ควบคู่ไปกับการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม การคิดเป็น ทำเป็น โดยมุ่งพัฒนาให้เด็กและเยาวชนมีจิต 5 ประการ ได้แก่ จิตแห่งวิทยาการ จิตแห่งการสังเคราะห์ จิตแห่งการสร้างสรรค์ จิตแห่งความเคารพ และจิตแห่งคุณธรรม รวมทั้ง ส่งเสริมให้ครอบครัว ชุมชน สถาบันศาสนา สถาบันการศึกษา รวมทั้งสื่อต่างๆ ร่วมกันพัฒนาคุณภาพเด็กและเยาวชนอย่างเป็นรูปธรรม

4) **ดำเนินการลดและควบคุมมลพิษเพื่อสร้างสภาพแวดล้อมที่ดี** ส่งเสริมให้มีการคัดแยกและนำขยะมูลฝอยและของเสียอันตรายมาใช้ประโยชน์ใหม่ให้มากที่สุด ผลักดันให้เกิดการแปรรูปขยะมูลฝอยเป็นพลังงาน เพื่อลดการใช้เชื้อเพลิงฟอสซิลและช่วยลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก ลดการเกิดขยะมูลฝอยและของเสียอันตราย ณ แหล่งกำเนิด จัดระบบการเรียกคืนซากผลิตภัณฑ์และบรรจุภัณฑ์ตามหลักการขยายความรับผิดชอบของผู้ผลิต รวมทั้งสนับสนุนให้เกิดการบริหารจัดการมลพิษเชิงพื้นที่

5) **อนุรักษ์พื้นที่พืชรพพยากรธรรมชาติและระบบนิเวศ** ดำเนินการอนุรักษ์และฟื้นฟูระบบนิเวศที่มีความเปราะบางต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ อาทิ พื้นที่แนวปะการัง ป่าชายเลน พื้นที่ชุ่มน้ำ รวมถึงพื้นที่ที่ได้รับการขึ้นทะเบียนเป็นมรดกโลก มีมาตรการการรักษาป่าธรรมชาติให้คงสภาพสมบูรณ์ และฟื้นฟูป่าเสื่อมโทรมในเขตต้นน้ำและลุ่มน้ำสาขาให้กลับคืนเป็นแหล่งน้ำ ต้นน้ำตามธรรมชาติดั้งเดิม เพื่อลดผลกระทบจากภัยพิบัติที่อาจเกิดขึ้น

6) **ส่งเสริมการสร้างครอบครัวให้อบอุ่น** โดยส่งเสริมให้สมาชิกตระหนักถึงบทบาทของตนและดูแลเอาใจใส่เด็กและผู้สูงอายุ ให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการดำเนินชีวิตครอบครัวเพื่อเตรียมความพร้อมก่อนสร้างครอบครัว รวมทั้งชุมชนควรส่งเสริมกิจกรรมปฏิสัมพันธ์ในครอบครัวอย่างต่อเนื่อง

7) **เสริมสร้างความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจและลดความเหลื่อมล้ำ** โดยเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ เร่งปรับโครงสร้างการผลิตภาคเกษตรกรรม อุตสาหกรรมและบริการ เสริมสร้างการเติบโตทางเศรษฐกิจอย่างมีคุณภาพและยั่งยืน เพิ่มผลิตภาพการผลิต และลดความเหลื่อมล้ำทั้งด้านรายได้ โอกาสการเข้าถึงบริการทางสังคมและการเข้าถึงทรัพยากรธรรมชาติ

2.4 ผลการพัฒนาตามยุทธศาสตร์ของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 11

การพัฒนาภายใต้ 6 ยุทธศาสตร์ของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 11 มีผลการดำเนินงานในด้านการบรรลุเป้าหมาย และผลการพัฒนาตามแนวทางยุทธศาสตร์ ดังนี้

2.4.1 การสร้างความเป็นธรรมในสังคม

1) **การบรรลุเป้าหมายการสร้างความเป็นธรรมในสังคม** ในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 11 การกระจายรายได้ในภาพรวมของประเทศไทยมีแนวโน้มดีขึ้นเล็กน้อย โดยค่าสัมประสิทธิ์ความไม่เสมอภาคด้านรายได้ (Gini coefficient) ลดลงจาก 0.484 ในปี 2554 ซึ่งเป็นปีสุดท้ายของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 เป็น 0.478 ในปี 2556 อย่างไรก็ตาม รายได้ยังคงกระจุกตัวอยู่ในกลุ่มคนรวยที่สุดร้อยละ 10 ซึ่งถือครองรายได้สูงถึงร้อยละ 36.8 ของรายได้ทั้งหมด ขณะที่ กลุ่มคนจนที่สุดร้อยละ 10 ถือครองรายได้เพียงร้อยละ 1.1 ของรายได้ จึงทำให้ความแตกต่างของรายได้ระหว่างกลุ่มคนรวยที่สุดกับกลุ่มคนจนที่สุดแตกต่างกันถึง 34.9 เท่า ในปี 2556

การคุ้มครองทางสังคมครอบคลุมอย่างถ้วนหน้าจากการพัฒนาระบบประกันสุขภาพอย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้ในปีที่ 3 ของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 11 การมีหลักประกันสุขภาพสามารถครอบคลุมประชากรได้ร้อยละ 100 ของประชากรทั้งหมด โดยมีประชากรที่เป็นผู้มีสิทธิหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ 48.3 ล้านคน หรือคิดเป็นร้อยละ 73.8 ของประชากร รองลงมา ได้แก่ สิทธิประกันสังคมร้อยละ 16.87 สิทธิข้าราชการร้อยละ 7.12 สิทธิอื่นๆ ร้อยละ 2.09 และผู้ยังไม่ลงทะเบียนสิทธิร้อยละ 0.11 อย่างไรก็ตาม ยังคงมีกลุ่มคนที่อาศัยในประเทศไทยส่วนหนึ่ง ได้แก่ กลุ่มประชากรที่รอพิสูจน์สถานะ และแรงงานข้ามชาติที่

ยังไม่มีหลักประกันสุขภาพ ส่งผลให้สถานพยาบาลประสบกับความเสียหายทางการเงิน เนื่องจากกลุ่มคนเหล่านี้ส่วนใหญ่ไม่สามารถจ่ายค่าบริการเองได้ และต้องอาศัยการสงเคราะห์จากสถานพยาบาล ส่งผลกระทบต่อความมั่นคงทางการเงินของสถานพยาบาล โดยเฉพาะในพื้นที่ชายแดน

ชุมชนมีความเข้มแข็งมากขึ้นในระยะ 3 ปีแรกของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 11 โดยดัชนีชุมชนเข้มแข็งเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องจากร้อยละ 81.00 ในปีแรกของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 11 เป็นร้อยละ 88.43 ในปี 2557 จากการที่ชุมชนมีการรวมกลุ่มทำกิจกรรมทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม เชื่อมโยงเป็นเครือข่ายเพิ่มขึ้นจาก 143,632 แห่ง ในปี 2555 เป็น 157,621 แห่ง ในปี 2557 ส่วนใหญ่เป็นกลุ่มธุรกิจชุมชนและอาชีพ มีการจัดสวัสดิการชุมชนและจัดการความรู้และร่วมกันแก้ไขปัญหาต่างๆ เพิ่มขึ้น การเรียนรู้ในชุมชนเพิ่มจากร้อยละ 42.70 ของหมู่บ้านทั้งหมดในปี 2555 เป็นร้อยละ 53.38 ในปี 2557 นอกจากนี้ มีแหล่งเงินทุนและสวัสดิการของชุมชนที่สามารถเข้าถึงได้ง่าย อาทิ กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต 25,973 กลุ่ม กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง 79,529 กองทุน กองทุนสวัสดิการชุมชน 5,831 กองทุน มีสมาชิก 4.22 ล้านคน

อย่างไรก็ตาม ปัญหาความรุนแรงจากความขัดแย้งทางการเมือง และปัญหาความมั่นคงจังหวัดชายแดนภาคใต้ แม้จะมีแนวโน้มที่ดีขึ้นในปี 2557 แต่ยังเป็นอุปสรรคสำคัญต่อความสงบสุขของประเทศไทย โดยดัชนีสันติภาพโลก (Global Peace Index) ของประเทศไทยมีค่าคะแนนสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง (คะแนนสูงขึ้นสะท้อนว่าสันติภาพลดลง) จาก 2.303 คะแนนในปีแรกของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 11 เพิ่มขึ้นเป็น 2.378 คะแนน ในปี 2556 และ 2.395 คะแนนใน 2557 อยู่ในอันดับที่ 126 จาก 162 ประเทศ นอกจากนี้ ภาพลักษณ์การคอร์รัปชันของประเทศไทยยังไม่มีเปลี่ยนแปลงที่เห็นได้ชัดเจนในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 11 เมื่อพิจารณาจากดัชนีภาพลักษณ์การคอร์รัปชันของประเทศไทยที่มีค่าเท่ากับ 37 คะแนน จาก 100 คะแนน ในปีแรกของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 11 และลดลงเป็น 35 คะแนน ในปี 2556 ก่อนที่จะเพิ่มขึ้นเป็น 38 คะแนน ในปี 2557 สะท้อนว่ากระบวนการต่อต้านการทุจริตในประเทศไทยยังคงไม่ประสบความสำเร็จอย่างเป็นรูปธรรม

ตารางที่ 3 การสร้างความเป็นธรรมในสังคม 3 ปีของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 11

เป้าหมาย	ตัวชี้วัด	แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10					แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 11		
		2550	2551	2552	2553	2554	2555	2556	2557
1. ลดช่องว่างรายได้ระหว่างกลุ่มคนและพื้นที่ต่างๆ รวมทั้งเสริมสร้างความแข็งแกร่งให้เศรษฐกิจฐานรากและสร้างโอกาสทางเศรษฐกิจให้ผู้ประกอบการรายย่อยและชุมชน	1. ค่าสัมประสิทธิ์ความไม่เสมอภาค (Gini coefficient) ด้านรายได้ของประเทศไทย	0.496	-	0.487	-	0.484	-	0.478	-
	2. สัดส่วนของมูลค่าผลผลิตวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (ร้อยละผลิตภัณฑ์และบริการของ SMEs ต่อ GDP)	38.7	38.1	37.8	37.1	36.6	37.0	37.4	39.6
2. ประชาชนได้รับการคุ้มครองทางสังคมที่มีคุณภาพและครอบคลุมอย่างทั่วถึง รวมทั้งมีความเท่าเทียมทางเพศมากขึ้น ทั้งในเรื่องรายได้ โอกาสทางอาชีพ และโอกาสในการดำรงตำแหน่งในระดับบริหารและระดับการตัดสินใจ	1. อัตราการมีส่วนร่วมในกำลังแรงงาน:								
	- ผู้สูงอายุ	37.71	37.59	38.51	38.04	37.46	38.47	37.92	37.65
	- สตรี	64.17	64.52	64.66	64.28	64.33	64.31	63.2	61.9
2. สัดส่วนประชากรที่สามารถเข้าถึงการคุ้มครองทางสังคมที่มีคุณภาพ :									
- ความครอบคลุมหลักประกันสุขภาพ	98.75	99.16	99.47	99.36	99.95	99.90	99.87	100	

เป้าหมาย	ตัวชี้วัด	แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10					แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 11		
		2550	2551	2552	2553	2554	2555	2556	2557
	3. สัดส่วนของแรงงานนอกระบบประกันสังคมที่เข้าถึงระบบสวัสดิการสังคมของกำลังแรงงานทั้งหมด	-	-	-	-	1.52	3.28	4.01	6.49
	4. สัดส่วนผู้หญิงในระดับบริหารหรือในระดับการตัดสินใจ : - ภาครัฐ - ภาคเอกชน - ภาคการเมืองระดับชาติ - ภาคการเมืองระดับท้องถิ่น	22.18 35.37 11.70 4.68	21.28 - 16.21 5.63	24.18 - 12.00 4.22	24.44 - - 4.17	24.81 45.00 15.8 5.58	- 39.00 - 6.43	29.96 - - 5.55	- - 5.71 -
3. ประชาชนรับรู้สิทธิและหน้าที่และเข้าถึงบริการของหน่วยงานกระบวนการยุติธรรมได้อย่างสะดวกและรวดเร็ว มีการบังคับใช้กฎหมายอย่างเสมอภาคและเป็นธรรม ภาคีการพัฒนาต่างๆมีส่วนร่วมในกระบวนการยุติธรรม	1. ดัชนีความสงบสุข (Positive Peace Index) 2. ดัชนีสันติภาพโลก (Global Peace Index)	- 2.491 (อันดับที่ 105)	- 2.424 (อันดับที่ 118)	- 2.353 (อันดับที่ 118)	- 2.393 (อันดับที่ 124)	- 2.247 (อันดับที่ 107)	2.982 (อันดับที่ 66) 2.303 (อันดับที่ 126)	2.95 (อันดับที่ 63) 2.378 (อันดับที่ 130)	- 2.395 (อันดับที่ 126)
4. คนยากจนและด้อยโอกาสมีคุณภาพชีวิตดีขึ้น มีภูมิคุ้มกัน และสามารถปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงได้ดีขึ้น	1. ดัชนีชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชน	46.38	55.73	60.89	66.07	76.47	81.00	86.35	88.43
5. มีการบริหารจัดการที่โปร่งใสและมีประสิทธิภาพ และเพิ่มการมีส่วนร่วมของทุกภาคีในการพัฒนาประเทศ	1. ดัชนีภาพลักษณ์การทุจริตประพฤตินิชอบ	3.3	3.5	3.4	3.5	3.4	37 (ปรับฐานคะแนนจากคะแนนเต็ม 10 มาเป็นคะแนนเต็ม 100)	35	38

2) การดำเนินการและผลการพัฒนาตามแนวทางยุทธศาสตร์

2.1) สังคมไทยยังมีความเหลื่อมล้ำด้านสินทรัพย์ที่กระจุกตัวอยู่ในกลุ่มคน

เพียงส่วนน้อย โดยบัญชีเงินฝากที่มีวงเงินเกิน 10 ล้านบาทขึ้นไป มีเพียงจำนวน 111,517 บัญชี หรือประมาณร้อยละ 0.1 ของจำนวนบัญชีทั้งหมด แต่มีวงเงินฝากสูงถึงร้อยละ 49.2 ของวงเงินฝากทั้งหมด ขณะที่ กลุ่มผู้ถือครองที่ดินร้อยละ 20 ที่มีการถือครองที่ดินมากที่สุด มีสัดส่วนการถือครองที่ดินสูงกว่ากลุ่มผู้ถือครองที่ดินร้อยละ 20 ที่มีการถือครองที่ดินน้อยที่สุด คิดเป็น 325.7 เท่า โดยกลุ่มผู้ถือครองที่ดินร้อยละ 20 ที่ถือครองที่ดินมากที่สุด มีสัดส่วนพื้นที่ถือครองที่ดินสูงถึงร้อยละ 79.9 ของพื้นที่ทั้งหมด ขณะที่ กลุ่มผู้ถือครองที่ดินร้อยละ 20 ที่ถือครองที่ดินน้อยที่สุด มีสัดส่วนพื้นที่ถือครองที่ดินเพียงร้อยละ 0.3 ของพื้นที่ทั้งหมด (อ้างอิงงานวิจัยของ ดวงมณี เลาวกุล, 2556) อย่างไรก็ตาม ในปี 2557 มีการดำเนินการสำคัญเพื่อลดความเหลื่อมล้ำ ได้แก่ การพักชำระหนี้เกษตรกรและประชาชนผู้มีรายได้น้อยที่มีหนี้ค้างชำระไม่เกิน 500,000 บาท เพื่อให้เกษตรกรรายย่อยและประชาชนผู้มีรายได้น้อยที่มีสถานะหนี้ปกติมีความคล่องตัวในการบริหารจัดการทางการเงินของตนเอง และสามารถนำเงินที่ต้องส่งชำระไปฟื้นฟูตนเองในการประกอบอาชีพและปรับปรุงประสิทธิภาพการผลิตของครัวเรือนให้ดีขึ้น มีลูกหนี้ที่ได้รับการอนุมัติให้เข้าร่วมโครงการทั้งสิ้น 2,324,179 ราย มูลค่าหนี้ 217,070.69 ล้านบาท การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานทางการเกษตรและเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต

ของชุมชน เพื่อช่วยบรรเทาความเดือดร้อนจากภัยแล้ง โดยสนับสนุนงบประมาณตำบลละ 1 ล้านบาท ส่วนโครงการที่ศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลเสนอขอจำนวน 6,598 โครงการ จาก 3,044 ตำบล การจัดทำโครงการค้ำประกันสินเชื่อในลักษณะ Portfolio Guarantee Scheme (PGS) ระยะที่ 5 เพื่อช่วยเหลือ SMEs โดยบริษัทประกันสินเชื่ออุตสาหกรรมขนาดย่อมอนุมัติค้ำประกันไปแล้ว 115,550 ล้านบาท จำนวน 39,629 ราย และ SMEs ได้รับสินเชื่อจำนวน 195,255 ล้านบาท

การพัฒนากฎหมายสำคัญเพื่อลดความเหลื่อมล้ำ ได้แก่ ร่างพระราชบัญญัติหลักประกันทางธุรกิจ พ.ศ. และร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. เพื่อให้มีการนำทรัพย์สินที่มีมูลค่าทางเศรษฐกิจที่ไม่สามารถจำนองหรือจำนำมาใช้เป็นหลักประกันการชำระหนี้ในลักษณะที่ผู้ให้หลักประกันไม่ต้องส่งมอบการครอบครองทรัพย์สินที่เป็นหลักประกันให้แก่ผู้รับหลักประกัน การยกเว้นกฎหมายเงินโอนเพื่อผู้มีรายได้น้อย เพื่อนำระบบเงินโอนเพื่อสร้างสังคมที่เป็นธรรม (Negative Income Tax: NIT) มาใช้ในประเทศไทย และการยกเว้นพระราชบัญญัติภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง พ.ศ.... เพื่อแก้ไขปัญหาโครงสร้างภาษีโรงเรือนและที่ดิน และภาษีบำรุงท้องที่ให้สอดคล้องกับสภาพการณ์ปัจจุบัน เพิ่มรายได้ให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและสร้างความเป็นธรรมให้แก่ผู้เสียภาษี รวมทั้งกระตุ้นให้มีการใช้ประโยชน์ในที่ดินอย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น นอกจากนี้ มีการยกเว้นพระราชบัญญัติภาษีการรับมรดก พ.ศ. ให้ผู้รับมรดกมูลค่าเกิน 100 ล้านบาท เสียภาษีร้อยละ 10 ในส่วนที่เกิน 100 ล้านบาท แต่หากผู้ได้รับมรดกเป็นบุพการีหรือผู้สืบสันดานให้เสียภาษีในอัตราร้อยละ 5 และได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วในปี 2558 โดยจะมีผลบังคับใช้ในเดือนมกราคม 2559

2.2) ประชาชนได้รับบริการทางสังคม และเข้าถึงระบบสวัสดิการอย่างครอบคลุมและมีคุณภาพมากขึ้น โดยในปี 2557 ประชาชนไทยทุกคนอยู่ภายใต้ความครอบคลุมของหลักประกันสุขภาพ รวมทั้งได้มีการดำเนินการพัฒนากลไกการขับเคลื่อนการดำเนินงานประกันสุขภาพบุคคลที่มีปัญหาสถานะและสิทธิซึ่งจัดหลักประกันสุขภาพ (สิทธิ ท. 99) ให้กับบุคคลไร้รัฐไร้สัญชาติ ที่มีลักษณะการอาศัยถาวรในประเทศไทย และอยู่ระหว่างการพิสูจน์สิทธิในสัญชาติไทยตามกฎหมายจำนวน 461,974 คน โครงการพัฒนากลไกการขับเคลื่อนการดำเนินงานตรวจสุขภาพและประกันสุขภาพคนต่างด้าว/แรงงานต่างด้าวที่เข้ามาทำงานในประเทศไทย รวมถึงผู้ติดตามซึ่งอยู่ในประเทศไทย อย่างไรก็ตาม คุณภาพการให้บริการสาธารณสุขยังคงมีความเหลื่อมล้ำระหว่างภูมิภาคในการกระจายบุคลากร และครุภัณฑ์ทางการแพทย์ ขณะที่โอกาสทางการศึกษาของเด็กไทยเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง จากนโยบายเรียนฟรี 15 ปี ของรัฐบาลและการจัดสรรเงินกู้ยืมเพื่อการศึกษาผ่านกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา (กยศ.) ซึ่งให้กู้ยืมเงินเพื่อการศึกษาแก่นักเรียนนักศึกษาที่ขาดแคลนทุนทรัพย์ ตั้งแต่ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (สายสามัญและสายอาชีพ) จนถึงระดับปริญญาตรี เพื่อเป็นค่าเล่าเรียน ค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา และค่าครองชีพ และกองทุนเงินกู้ยืมเพื่อการศึกษาที่ผูกกับรายได้ในอนาคต (กรอ.) ซึ่งให้ทุนการศึกษาแบบต้องใช้จ่ายแก่นักศึกษาในระดับ ปวท./ปวส. ทุกสาขาวิชา และระดับอนุปริญญา/ปริญญาตรีในสาขาวิชาที่เป็นความต้องการหลักและมีความชัดเจนของการผลิตกำลังคนในการพัฒนาประเทศ อย่างไรก็ตาม ยังปรากฏความเหลื่อมล้ำในการเข้าถึงการศึกษา โดยพบว่ากลุ่มประชากรร้อยละ 10 ที่มีฐานะความเป็นอยู่ดีที่สุดในปี 2557 มีโอกาสเข้าถึงการศึกษาระดับปริญญาตรีมากกว่ากลุ่มประชากรร้อยละ 10 ที่มีฐานะความเป็นอยู่ด้อยที่สุดประมาณ 19.1 เท่า ขณะที่ นักศึกษาในเขตเมืองมีโอกาสสูงกว่านักศึกษาในเขตชนบทประมาณ 2.2 เท่า นอกจากนี้ การพัฒนาระบบสวัสดิการสังคม และการสร้างภูมิคุ้มกันให้แก่ผู้ด้อยโอกาสมีแนวโน้มที่ดีขึ้น ในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 11 โดยผู้สูงอายุได้รับเงินสงเคราะห์เบี้ยยังชีพเพิ่มขึ้น จากเดิมรายละ 500 บาทต่อเดือน ได้รับเพิ่มขึ้นเป็นแบบขั้นบันไดตามช่วงอายุ ส่วนผู้พิการ

ได้รับการสงเคราะห์เบี้ยยังชีพเพิ่มขึ้นจากเดิมรายละ 500 บาทต่อเดือน เป็น 800 บาทต่อเดือน และรัฐได้ออกมาตรการต่างๆ เพื่อส่งเสริมให้กลุ่มวัยทำงานเพิ่มการออมไว้ใช้ในยามแก่ อาทิ การขยายวงเงินหักค่าลดหย่อน ทั้งภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา กบข. กองทุนสำรองเลี้ยงชีพ RMF LTF เบี้ยประกันภัย ตลอดจนการผลักดัน กองทุนการออมแห่งชาติ (กอช.) ให้สามารถเปิดรับสมาชิกอย่างเป็นทางการได้ในเดือนสิงหาคม 2558 รวมทั้ง ได้มีการตรวจสอบสภาพทางการเงินกองทุนชุมชนเพื่อสร้างระบบธรรมาภิบาลของกองทุน จำนวน 8,400 กองทุน

2.3) ชุมชนสามารถจัดการปัญหาด้วยตนเอง และมีส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศมากขึ้น ขณะที่ สตรีได้รับการส่งเสริมให้มีส่วนร่วมในการบริหารและการตัดสินใจทั้งในระดับชาติ และท้องถิ่น โดยมีกระบวนการจัดทำแผนชุมชนที่ครอบคลุมทุกพื้นที่ และบูรณาการเป็นแผนตำบล เพื่อเชื่อมโยงกับแผนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น แผนพัฒนาอำเภอ และแผนพัฒนาจังหวัด มีการรวมกลุ่ม ทำกิจกรรมทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อมและเชื่อมโยงเป็นเครือข่ายเพิ่มขึ้น โดยดำเนินการจัดตั้ง สภาองค์กรชุมชน 4,532 องค์กร คิดเป็นร้อยละ 60.79 มีสมาชิก 151,732 คน มีการพัฒนาหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบ จำนวน 7,305 หมู่บ้าน และศูนย์การเรียนรู้ชุมชนระดับหมู่บ้านจำนวน 904 หมู่บ้าน เพื่อเป็นกลไกในการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาศักยภาพให้กับคนในชุมชน รวมทั้งแหล่งทุนและกองทุนสวัสดิการชุมชนมีความหลากหลาย ทำให้ประชาชนเข้าถึงแหล่งเงินทุนและสวัสดิการของชุมชนได้ง่ายขึ้น ได้แก่ กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต จำนวน 25,973 กลุ่ม เงินสั่งจะสะสม 29,744.01 ล้านบาท กองทุน กช.คจ. 29,234 กองทุน เงินกองทุน 8,484.92 ล้านบาท กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง 79,529 กองทุน เงินทุนในส่วนที่รัฐบาลจัดสรรให้ 158,485 ล้านบาท กองทุนพัฒนาบทบาทสตรีทั้ง 77 กองทุน/จังหวัด เงินกองทุน 7,250 ล้านบาท และกองทุนสวัสดิการชุมชน 5,831 กองทุน สมาชิก 4.22 ล้านคน เงินกองทุน 6,868.32 ล้านบาท ขณะที่ การส่งเสริมบทบาทของสตรีมีการดำเนินการผ่านแผนพัฒนาสตรี โดยการสนับสนุนองค์กรที่เกี่ยวข้อง ในการขับเคลื่อนการดำเนินการตามแผนพัฒนาสตรี และสนับสนุนกองทุนพัฒนาบทบาทสตรีเพื่อสร้างความเข้มแข็งชุมชน โดยเป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนดอกเบี้ยต่ำหรือปลอดดอกเบี้ยในการสร้างโอกาสให้สตรีเข้าถึงแหล่งทุนสำหรับการลงทุน หรือสำหรับการส่งเสริมและพัฒนาไปสู่การสร้างสวัสดิภาพ หรือสวัสดิการให้แก่สตรี และเป็นแหล่งเงินทุนเพื่อการพัฒนาศักยภาพสตรีและเครือข่ายสตรี โดยได้อนุมัติโครงการแล้ว 82,238 โครงการ เป็นเงิน 6,384,491,726 บาท มีผู้ได้รับประโยชน์ 4,311,714 คน

2.4) ประสิทธิภาพการบริหารจัดการภาครัฐปรับตัวลดลงและยังมีความเหลื่อมล้ำในการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรม โดยผลการประเมินขีดความสามารถในการแข่งขันของสถาบัน IMD จากประเทศทั้งหมด 60 ประเทศ พบว่า ขีดความสามารถในการแข่งขันของไทยโดยรวมลดลง จากลำดับที่ 27 ในปี 2556 เป็นลำดับที่ 29 ในปี 2557 และประสิทธิภาพของภาครัฐลดลงจากลำดับที่ 22 เป็นลำดับที่ 28 ในช่วงเวลาเดียวกัน โดยปัจจัยที่ทำให้ประสิทธิภาพของภาครัฐลดลง ได้แก่ นโยบายการคลังมีการปรับตัวลดลงจากอันดับที่ 5 มาอยู่ในอันดับที่ 6 กรอบการบริหารด้านสถาบันลดลงจากอันดับที่ 30 มาอยู่ในอันดับที่ 39 ภาวะเปราะบางทางธุรกิจลดลงจากอันดับที่ 43 มาอยู่ในอันดับที่ 51 กรอบการบริหารด้านสังคมลดลงจากอันดับที่ 48 มาอยู่ในอันดับที่ 55 ฐานะการคลังของไทยยังคงที่ในอันดับที่ 19 ขณะที่ ยังมีความเหลื่อมล้ำในการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรม โดยผู้มีรายได้น้อยไม่ได้รับความเป็นธรรม และไม่สามารถต่อสู้คดีเพื่อปกป้องตัวเองได้ เนื่องจากไม่สามารถรับภาระค่าใช้จ่ายในกระบวนการยุติธรรมและต้องใช้ระยะเวลายาวนาน มีงานวิจัยระบุว่า ในการดำเนินการคดีอาญามีต้นทุนเฉลี่ยประมาณ 76,000 บาทต่อคดี ที่จะเข้าสู่การพิจารณาในศาลชั้นต้น และใช้เวลาในขั้นตอนต่างๆ ของกระบวนการยุติธรรมทางอาญาของคดีรวมทุกขั้นตอนตั้งแต่ก่อนชั้นศาล ศาลชั้นต้น ศาลอุทธรณ์-ฎีกา ประมาณ 12.6 ปี (ดร.สมเกียรติ ตั้งกิจวานิชย์และคณะ, 2554)

อย่างไรก็ตาม ในปี 2557 มีการดำเนินการสำคัญเพื่อพัฒนาประสิทธิภาพของภาครัฐ ได้แก่ การปรับปรุงระบบบริการประชาชนในเชิงรุก โดยยกระดับสมรรถนะการให้บริการภาครัฐ เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ และปรับปรุงระบบการให้บริการประชาชนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น การพัฒนาเครื่องมือในการประเมินผลความสำเร็จในการพัฒนาองค์การของส่วนราชการและติดตามประเมินผลการพัฒนาองค์การตามคำรับรองการปฏิบัติราชการของส่วนราชการและจังหวัด และมีการดำเนินการสำคัญเพื่อลดความเหลื่อมล้ำในการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรม ได้แก่ การจัดตั้งศูนย์ดำรงธรรมอำเภอ ให้มีอำนาจในการรับเรื่องร้องเรียนร้องทุกข์ ให้บริการข้อมูลข่าวสาร ให้คำปรึกษา รับเรื่องปัญหาความต้องการ และข้อเสนอแนะของประชาชน ในลักษณะศูนย์บริการร่วมแบบเบ็ดเสร็จ การให้ความรู้ทางด้านกฎหมายแก่ประชาชนและผู้นำท้องถิ่น เพื่อเป็นการป้องกันปัญหาหนี้นอกระบบ และการเข้าถึงความเป็นธรรม รวมทั้งให้บริการประชาชนโดยให้คำปรึกษาทางด้านกฎหมาย และช่วยเหลือทางด้านคดี ณ ศูนย์บริการร่วมกระทรวงยุติธรรม การบูรณาการการดำเนินงานกิจกรรมส่งเสริมการระงับข้อพิพาทเพื่ออำนวยความสะดวกแก่ประชาชน และจัดทำคู่มือขับเคลื่อนกิจกรรมเสริมสร้างความสมานฉันท์ รวมทั้งจัดทำแผนปฏิบัติการกระทรวงยุติธรรมในจังหวัดชายแดนภาคใต้ และจัดทำโครงการพัฒนาศักยภาพผู้ปฏิบัติงานศูนย์ยุติธรรมชุมชนในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้

2.4.2 การพัฒนาคนสู่สังคมแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างยั่งยืน

1) การบรรลุเป้าหมายการพัฒนาคนสู่สังคมแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างยั่งยืน มีความก้าวหน้า ดังนี้ อัตราการเจริญพันธุ์รวมของประชากรไทยเป็นไปตามกรอบของเป้าหมายอยู่ที่ระดับ 1.62 ในช่วงปี 2548-2558 คนไทยมีการศึกษาสูงขึ้นจาก 8.0 ปี ในปี 2555 เป็น 8.10 ปี ในปี 2557 แต่เมื่อเปรียบเทียบกับปี 2554 ซึ่งเป็นปีสุดท้ายของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 พบว่า คนไทยในระยะแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 11 มีการศึกษาลดลง ขณะที่ สัดส่วนบุคลากรทางด้านการศึกษาและพัฒนาอยู่ที่ 11 คน ในปี 2556 แต่ยังต่ำกว่าเป้าหมายที่กำหนดไว้ 15 คน คนไทยมีโอกาสแสวงหาความรู้จากการเข้าถึงโครงข่ายคมนาคมและอินเทอร์เน็ตเพิ่มขึ้น พิจารณาจากสัดส่วนประชากรอายุ 6 ปีขึ้นไปที่ใช้อินเทอร์เน็ตเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 26.46 ในปี 2555 เป็นร้อยละ 34.89 ในปี 2557 แต่ต่ำกว่าเป้าหมายที่กำหนดไว้ที่ร้อยละ 80 สัดส่วนผู้ใช้คอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ตในการเรียนรู้เพิ่มขึ้นจากร้อยละ 59.06 ในปี 2555 เป็นร้อยละ 70.59 ในปี 2557 โดยมีการใช้งานคอมพิวเตอร์สำหรับทำงาน เรียน อ่านหนังสือและหาความรู้ ขณะที่ ผลภาพแรงงานไทยมีแนวโน้มลดลงในระยะ 3 ปีของแผนฯ อัตราการเพิ่มของผลภาพแรงงานเฉลี่ยลดลงจากร้อยละ 5.22 ในปี 2555 เหลือร้อยละ 2.04 ในปี 2557 ต่ำกว่าเป้าหมายที่กำหนดไว้ร้อยละ 3.0 ต่อปี

คนไทยมีพฤติกรรมเสี่ยงด้านสุขภาพ อาทิ อัตราการสูบบุหรี่ของประชากรที่มีอายุ 15 ปีขึ้นไป มีสัดส่วนเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 19.9 ในปี 2556 เป็นร้อยละ 20.7 ในปี 2557 และอัตราการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เพิ่มขึ้นจากร้อยละ 32.22 ในปี 2556 เป็นร้อยละ 32.3 ในปี 2557 พฤติกรรมเสี่ยงเหล่านี้เป็นปัจจัยที่ทำให้เจ็บป่วยด้วยโรคที่ป้องกันได้ที่สำคัญ 5 โรค ได้แก่ โรคหัวใจ เบาหวาน หลอดเลือดสมอง และความดันโลหิตสูง และมะเร็ง อย่างไรก็ตาม สัดส่วนเยาวชนอายุ 17 ปีขึ้นไปมีแนวโน้มในการใช้ถุงยางอนามัยเมื่อมีเพศสัมพันธ์ครั้งแรกเพิ่มขึ้นทั้งหญิงและชาย ขณะที่ สถาบันครอบครัวมีความเปราะบาง ค่าดัชนีความอบอุ่นในครอบครัวมีแนวโน้มลดลงจากร้อยละ 68.31 ในปี 2555 เหลือร้อยละ 65.60 ปี 2557

ตารางที่ 4 การพัฒนาคนสู่สังคมแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างยั่งยืน 3 ปีของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 11

เป้าหมายเชิงยุทธศาสตร์	ตัวชี้วัดและ ค่าเป้าหมาย	แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10					แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 11		
		2550	2551	2552	2553	2554	2555	2556	2557
1. คนไทยทุกคนมีคุณภาพ เพิ่มขึ้นทั้งทางร่างกาย จิตใจ และสติปัญญา รวมทั้งมีอนามัยการ เจริญพันธุ์ที่เหมาะสม ในทุกช่วงวัย	1. อัตราเจริญพันธุ์รวมของ ประชากรไทยไม่ต่ำกว่า 1.6 (หน่วย : คน)	1.64	1.62	1.61	1.58	1.62	1.62	1.62	1.62
	2. ระดับค่าเฉลี่ยเขาว์ปัญญาของเด็ก ไม่ต่ำกว่าค่ากลางมาตรฐานสากล ที่ระดับ 100 (หน่วย : ร้อยละ)	-	-	91	-	98.59	-	-	
2. คุณภาพการศึกษา ได้รับการยกระดับสู่ มาตรฐานสากล ต่ ยอดองค์ความรู้สู นวัตกรรม และโอกาส การเข้าถึงการศึกษา และการเรียนรู้ใน รูปแบบที่หลากหลาย เพิ่มมากขึ้น	1. ปีการศึกษาเฉลี่ยของคนไทย เพิ่มขึ้นเป็น 12 ปี (หน่วย : ปี)	7.9	8.0	8.1	8.2	8.2	8.0	8.0	8.10
	2. ผู้เรียนทุกระดับการศึกษามี คุณธรรม จริยธรรม และมีความ เป็นพลเมือง	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a
	3. เพิ่มสัดส่วนประชากรที่สามารถ เข้าถึงโครงข่ายคมนาคมและ อินเทอร์เน็ตความเร็วสูงให้ได้ ร้อยละ 80.0 ของประชากรทั่ว ประเทศ - จำนวนประชากรอายุ 6 ปีขึ้นไป ที่ใช้ใช้อินเทอร์เน็ต	15.54	18.17	20.12	22.37	23.67	26.46	28.94	34.89
	4. จำนวนบุคลากรด้านการวิจัย และพัฒนาเพิ่มขึ้นเป็น 15 คน ต่อประชากร 10,000 คน	6.76	-	9.01	-	8.0	-	11.0	
	5. อัตราเพิ่มของผลิตภาพแรงงาน เฉลี่ยไม่ต่ำกว่า ร้อยละ 3.0 ต่อปี	3.30	0.34	-4.07	6.91	-1.07	5.22	2.98	2.04
ช่วงแผนฯ10 เฉลี่ย ร้อยละ 1.08 ต่อปี									
3. โอกาสในการเข้าถึง ระบบสุขภาพที่มี คุณภาพเพิ่มขึ้น และ ปัจจัยเสี่ยงต่อสุขภาพ ลดลงอย่างเป็นองค์รวม	1. อัตราเพิ่มของการเจ็บป่วยด้วย โรคหัวใจ เบาหวาน หลอดเลือด สมอง ความดันโลหิตสูง และ มะเร็งลดลง(หน่วย:ร้อยละ)								
	- โรคหัวใจ	11.25	8.99	5.80	6.53	10.78	2.05	-7.11	
	- โรคเบาหวาน	10.84	3.89	8.99	7.62	7.09	23.72	2.97	
	- โรคหลอดเลือดสมอง	9.13	5.40	4.89	8.86	12.30	27.63	3.47	
	- โรคความดันโลหิตสูง	17.97	10.59	14.06	7.87	12.12	4.93	30.20	
	- โรคมะเร็ง	5.12	2.56	-0.87	7.64	7.25	0.59	71.90	
	2. อัตราการบริโภคเครื่องดื่ม แอลกอฮอล์ ยาสูบ และการมี เพศสัมพันธ์ที่ไม่ปลอดภัยลดลง								
- เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ² (หน่วย : ร้อยละ)	29.30	-	32.00	-	31.50	-	32.22	32.30	
- ยาสูบ (หน่วย : ร้อยละ)	18.50	-	20.70	-	21.40	-	19.94	20.72	

² ตัวชี้วัดรายงานภาวะสังคม <http://social.nesdb.go.th/social/Default.aspx?tabid=131>

เป้าหมายเชิงยุทธศาสตร์	ตัวชี้วัดและ ค่าเป้าหมาย	แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10					แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 11		
		2550	2551	2552	2553	2554	2555	2556	2557
	<ul style="list-style-type: none"> - การใช้ถุงยางอนามัยเมื่อมีเพศสัมพันธ์ครั้งแรกที่เพิ่มขึ้น สะท้อนการมีเพศสัมพันธ์ที่ไม่ปลอดภัยลดลง (หน่วย : ร้อยละ) ● นักเรียน ม.2 <ul style="list-style-type: none"> เพศชาย 50.0 เพศหญิง 50.0 ● นักเรียน ม.5 <ul style="list-style-type: none"> เพศชาย 49.7 เพศหญิง 46.3 ● นักเรียนปวช. ชั้นปีที่2 <ul style="list-style-type: none"> เพศชาย 48.3 เพศหญิง 41.3 								
4. สถาบันทางสังคม โดยเฉพาะสถาบันครอบครัว สถาบันการศึกษา สถาบันศาสนา และสถาบันชุมชน มีบทบาทในการบ่มเพาะและหล่อหลอมเด็กเยาวชนและคนไทยให้เป็นคนดีมีคุณธรรม และจริยธรรมอย่างเข้มแข็งมากขึ้น	1. ดัชนีครอบครัวอบอุ่นอยู่ในระดับดีขึ้น และจำนวนผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัวได้รับความช่วยเหลือคุ้มครองเพิ่มขึ้น								
	- ดัชนีครอบครัวอบอุ่นมีระดับดีขึ้น (หน่วย : ร้อยละ)	61.65	63.97	63.18	63.08	65.17	68.31	66.20	65.60
	- จำนวนเหตุการณ์ความรุนแรงในครอบครัว (เหตุการณ์)	-	54	362	949	1,074	900	873	534
	2. การเรียนรู้ของคนในชุมชนเพิ่มขึ้น								
- สัดส่วนผู้ใช้คอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ตในการเรียนรู้ [ทำงาน เรียน อ่านหนังสือ/หาความรู้ (e-book) ใช้งานอินเทอร์เน็ต]	29.43	24.66	39.41	40.87	45.23	59.06	64.48	70.59	
3. คนในครัวเรือนมีส่วนร่วมทำกิจกรรมสาธารณะของหมู่บ้าน และชุมชนเพิ่มขึ้น (หน่วย : ร้อยละ)	95.27	96.00	98.40	98.63	99.03	99.74	99.39	98.60	

2) การดำเนินการและผลการพัฒนาตามแนวทางยุทธศาสตร์

2.1) การปรับโครงสร้างและการกระจายตัวประชากรให้เหมาะสม เพื่อให้เด็กและเยาวชนไทยมีคุณภาพ โดยภาครัฐได้จัดทำโครงการ/กิจกรรมในการพัฒนาเด็กและเยาวชน อาทิ จัดทำหนังสือตำรับอาหารหญิงตั้งครรภ์ อาหารหญิงให้นมลูก สนับสนุนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โรงเรียน ให้มีการจัดบริการอาหารแบบครัวกลาง 1 ตำบล 1 ครัวมาตรฐาน ส่งผลให้เด็กอายุ 0-5 ปี ประมาณร้อยละ 65 มีส่วนสูงระดับดีและสมส่วน นอกจากนี้ ได้จัดทำโครงการส่งเสริมการจัดบริการสุขภาพที่เป็นมิตรและพัฒนาเครือข่ายอนามัยการเจริญพันธุ์ในวัยรุ่น โดยจัดทำคู่มือแนวทางปฏิบัติการดูแลวัยรุ่น และคู่มือก้าวสู่อำเภออนามัยการเจริญพันธุ์ "วัยรุ่นไทยฉลาดรัก รู้จักป้องกันปัญหาทางเพศ หรือ เลิฟ เซย์ เพลย์ (Love Say Play)" ส่งผลให้โรงพยาบาลสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุขผ่านเกณฑ์มาตรฐาน YFHS ร้อยละ 48.9 จากเป้าหมายร้อยละ 40 และมีอำเภอที่ผ่านเกณฑ์การประเมินมาตรฐานอำเภออนามัยการเจริญพันธุ์ ร้อยละ 33.5 จากเป้าหมายร้อยละ 40

2.2) การพัฒนาคุณภาพคนไทยให้มีภูมิคุ้มกันต่อการเปลี่ยนแปลง โดยการพัฒนาเด็กปฐมวัยเพื่อรองรับยุทธศาสตร์ชาติ เพื่อให้เด็กปฐมวัยกลุ่มที่มีพัฒนาการไม่สมวัยได้รับการดูแลต่อเนื่องในคลินิกสุขภาพเด็กดีและศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก พร้อมทั้งส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิเด็กของประเทศไทย ส่งผลให้เด็กและเยาวชนได้รับการพัฒนา ส่งเสริมและคุ้มครองพิทักษ์สิทธิ 1,420 คน (เป้าหมาย 1,000 คน) และส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพให้พ่อแม่ผู้ปกครองและครู มีความรู้ ความเข้าใจ เจตคติ และทักษะในการอบรมเลี้ยงดูและสั่งสอนเด็กโดยไม่ใช้ความรุนแรง นอกจากนี้ ได้ให้ความสำคัญกับพัฒนาการของเด็กพิการ โดยจัดทำโครงการต่างๆ ให้แก่ ครูในศูนย์การศึกษาพิเศษ กลุ่มพ่อแม่ ผู้ปกครอง ชุมชน สาธารณสุข มีความรู้ ความเข้าใจในการดูแลพัฒนาช่วยเหลือเด็กพิการได้เต็มศักยภาพของแต่ละบุคคล เพื่อให้เด็กพิการก่อนวัยเรียนได้รับการพัฒนาตามศักยภาพ และสามารถช่วยเหลือตนเองได้ ควบคู่กับพัฒนาครูผู้สอนให้มีวุฒิตรงตามวิชาที่สอน โดยการประเมินวิทยฐานะของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ผลิตครูมืออาชีพ และพัฒนากำลังแรงงานของไทย โดยการสนับสนุนการศึกษาสายอาชีพและปรับภาพลักษณ์ของนักเรียนอาชีวศึกษา เช่น โครงการอาชีวศึกษาร่วมด้วยช่วยประชาชน เพื่อบริการตรวจสภาพรถ และบริการซ่อมเปลี่ยนวัสดุ อุปกรณ์ต่างๆ ในช่วงเทศกาลต่างๆ

2.3) การส่งเสริมการลดปัจจัยเสี่ยงด้านสุขภาพอย่างเป็นองค์รวม สร้างเสริมสุขภาพควบคู่กับการพัฒนาคุณภาพระบบบริการสาธารณสุข ภาครัฐและภาคีการพัฒนาได้ดำเนินโครงการต่างๆ อาทิ โครงการพัฒนาสามสาธารณะไทย โครงการส่งเสริมพัฒนาพฤติกรรมสุขภาพเด็กไทยตามแนวทางสุขบัญญัติแห่งชาติ โครงการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมสุขภาพประชาชน โครงการพัฒนาการผลิตยาและผลิตภัณฑ์จากสมุนไพรในโรงพยาบาลของรัฐให้ได้มาตรฐาน GMP โครงการคนไทยไร้พุง โครงการบูรณาการพัฒนาศูนย์การดำเนินงานคุ้มครองผู้บริโภคด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพ ตลอดจนส่งเสริมศักยภาพผู้บริโภคให้มีความรู้ สามารถเลือกซื้อ เลือกบริโภคผลิตภัณฑ์สุขภาพได้อย่างปลอดภัย นอกจากนี้ ยังได้ส่งเสริมการดูแลสุขภาพให้กับผู้สูงอายุ ด้วยการจัดทำโครงการอำเภอสุขภาพดี 80 ปี ยิ่งแจ้ว โครงการพินเทียมพระราชทาน และการส่งเสริมสุขภาพช่องปากผู้สูงอายุ รวมถึงการผลิตแพทย์เพื่อชนบท เพื่อลดการขาดแคลนแพทย์ในพื้นที่ห่างไกล

2.4) การส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต สร้างโอกาสการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ให้คนทุกกลุ่มทุกวัยสามารถเข้าถึงแหล่งเรียนรู้และองค์ความรู้ที่หลากหลาย ทั้งที่เป็นวัฒนธรรม ภูมิปัญญา และองค์ความรู้ใหม่ ภาครัฐได้จัดทำโครงการส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน ส่งผลให้โรงเรียนสังกัดสำนักงาน

คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เกือบทุกเขตพื้นที่การศึกษามีห้องสมุดได้รับการพัฒนาตามแนวห้องสมุดที่มีลักษณะ 3 ดี คือ หนังสือ/สื่อการเรียนรู้ดี สภาพแวดล้อมดี บรรณารักษ์/กิจกรรมส่งเสริมการอ่านดี ครู นักเรียน มีหนังสือที่ดีมีสาระประโยชน์อ่านและค้นคว้า นอกจากนี้ นักเรียนได้พัฒนาทักษะการอ่าน การเขียน การคิดวิเคราะห์ วางแผน และการทำงานเป็นทีมจากการประกวดหนังสือเล่มเล็ก และประกวดยุวบรรณารักษ์ โครงการพัฒนามาตรฐานและคุณภาพการศึกษาระดับอุดมศึกษา เพื่อพัฒนามาตรฐานการศึกษาในด้านต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษา และเพื่อส่งเสริมและสนับสนุนให้สถาบันอุดมศึกษาสามารถจัดการศึกษาให้เป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนด ตลอดจนพัฒนาระบบโครงข่ายไร้สาย เพื่อสนับสนุนการเรียนการสอนโดยใช้คอมพิวเตอร์พกพา มีโครงข่ายให้บริการระบบอินเทอร์เน็ตไร้สายความเร็วสูง มีความเร็วขั้นต่ำ 4 – 20 Mbps รวมจำนวน 42,909 วงจร ให้กับโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาทั่วประเทศ ส่งผลให้นักเรียนสามารถใช้เครื่องคอมพิวเตอร์พกพาผ่านระบบโครงข่ายไร้สายในการค้นคว้าหาข้อมูลที่เป็นประโยชน์ทางการศึกษาเรียนรู้ ทำให้การเรียนการสอนในห้องเรียนมีประสิทธิภาพสูงขึ้น นักเรียนรู้จักวิธีการหาความรู้ด้วยตนเอง สนุกเพลิดเพลินกับการเรียน เปิดโลกทัศน์ของนักเรียนสู่โลกภายนอกที่กว้างขวางขึ้น

2.5) การเสริมสร้างความเข้มแข็งของสถาบันทางสังคม ส่งเสริมให้ทุกภาคส่วนนำค่านิยมและวัฒนธรรมที่ดีงามของไทยเป็นฐานในการพัฒนาคนและสังคม โดยการฟื้นฟูวัฒนธรรมที่ดีและนำคุณค่าอันดีงามของครอบครัวไทย ด้วย*โครงการวันไหว้ครู* เพื่อให้นักเรียนรู้จักพระคุณครู นักเรียนได้แสดงความเคารพและนอบน้อม กราบไหว้ครู อาจารย์ และเพื่อให้นักเรียนได้อนุรักษ์ขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรมของไทย ครอบคลุมนักเรียนโรงเรียนกีฬา 11 แห่ง และ*หมู่บ้านรักษาศิล 5 : ชาวประชาเป็นสุข* เพื่อสืบสานงาน อ.ป.ต. (หน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล) เพื่อความสามัคคี และประโยชน์สุขของประชาชน ความมั่นคงและสันติสุขของประเทศชาติ และเพื่อถวายเป็นพระราชกุศลแด่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ

2.4.3 ความเข้มแข็งภาคเกษตร ความมั่นคงของอาหารและพลังงาน

1) การบรรลุเป้าหมายความเข้มแข็งภาคเกษตร ความมั่นคงของอาหารและพลังงาน สัดส่วนมูลค่าสินค้าเกษตรและอุตสาหกรรมเกษตรลดลงจากร้อยละ 16.8 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ ในปี 2554 เป็นร้อยละ 15.9 ในปี 2555 และลดลงต่อเนื่องเป็นร้อยละ 14.6 ในปี 2557 ซึ่งเป็นปีที่ 3 ของแผนพัฒนา ฉบับที่ 11 ต่ำกว่าเป้าหมายที่กำหนดร้อยละ 16.0 ขณะที่ ปริมาณการผลิตสินค้าเกษตรมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น โดยเฉพาะพืชเศรษฐกิจ อาทิ ยางพารา มันสำปะหลัง อย่างไรก็ตาม ต้นทุนการผลิตมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น ส่งผลกระทบต่อความสามารถในการแข่งขันในตลาดโลก ในด้านความมั่นคงด้านรายได้ของเกษตรกรยังมีปัญหา โดยสัดส่วนรายได้เงินสดสุทธิทางการเกษตรต่อรายได้เงินสดสุทธิของครัวเรือนเกษตรลดลงต่อเนื่องจากร้อยละ 36.56 ในปี 2555 เป็นร้อยละ 28.76 ในปี 2557 ซึ่งเป็นความเสี่ยงต่อความมั่นคงของครัวเรือนในภาคการเกษตร เนื่องจากต้นทุนการผลิตทางการเกษตรเพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง ในส่วนของคุณภาพมาตรฐานและความปลอดภัยของสินค้าเกษตร พบว่า จำนวนฟาร์มที่ได้รับรองมาตรฐานมีแนวโน้มลดลงเล็กน้อย แต่พื้นที่การทำเกษตรอินทรีย์เพิ่มขึ้นเล็กน้อย สำหรับการผลิตพลังงานทดแทนมีปริมาณเพิ่มขึ้นได้แก่ เอทานอล ผลิตเพิ่มขึ้นจาก 1.79 ล้านลิตร/วัน ในปี 2555 เป็น 2.9 ล้านลิตร/วัน ในปี 2557 และไบโอดีเซล ผลิตได้เพิ่มขึ้นจาก 2.45 ล้านลิตร/วัน เป็น 3.21 ล้านลิตร/วัน รวมทั้งมีการผลิตพลังงานไฟฟ้าจากชีวมวล ก๊าซชีวภาพ ของเสียจากครัวเรือน วัสดุเหลือใช้จากภาคเกษตร เพิ่มจาก 2,197 พันตันเทียบเท่าน้ำมันดิบ/ปี ในปี 2555 เป็น 2,829 พันตันเทียบเท่าน้ำมันดิบ/ปี ในปี 2557

ตารางที่ 5 การพัฒนาความเข้มแข็งภาคเกษตร ความมั่นคงของอาหารและพลังงาน 3 ปีของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 11

เป้าหมายเชิงยุทธศาสตร์	ตัวชี้วัดและ ค่าเป้าหมาย	แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10					แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 11		
		2550	2551	2552	2553	2554	2555	2556	2557
1. เพิ่มสัดส่วนมูลค่าสินค้าเกษตรและอุตสาหกรรมเกษตรไม่ต่ำกว่าร้อยละ 16.0 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ	1. สัดส่วนมูลค่าสินค้าเกษตรและอุตสาหกรรมเกษตรต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (ร้อยละ)	13.3	14.3	14.5	15.3	16.8	15.9	15.4	14.6
2. ปริมาณการผลิตสินค้าเกษตรและอาหารเพียงพอต่อความต้องการของตลาด พัฒนาคุณภาพมาตรฐานและความปลอดภัยของสินค้าเกษตรและอาหารอย่างต่อเนื่อง โดยเพิ่มพื้นที่การทำเกษตรกรรมยั่งยืนอย่างน้อยร้อยละ 5.0 ต่อปี รวมทั้งผู้บริโภคสามารถเข้าถึงอาหารที่มีคุณค่าทางโภชนาการและปลอดภัยได้อย่างทั่วถึงในราคาที่เหมาะสมและเป็นธรรม	1. ผลผลิตและต้นทุนการผลิตต่อหน่วยของสินค้าเกษตร								
	1.1 ผลผลิต (ล้านตัน)								
	- ข้าว	32.48	32.02	32.40	35.70	38.10	38.00	36.84	33.81
	- ยางพารา	3.22	3.16	3.09	3.05	3.35	4.14	4.31	4.43
	- อ้อยโรงงาน	64.37	73.50	66.82	68.80	95.95	98.40	100.01	103.69
	- มันสำปะหลัง	26.92	25.16	30.09	22.01	21.91	29.84	30.23	30.02
	- ปาล์มน้ำมัน	6.39	9.27	8.16	8.22	10.78	11.31	12.38	12.50
	1.2 ต้นทุนการผลิต								
	- ข้าวนาปี (บาท/ตัน)	5,985	8,471	8,349	9,359	10,399	10,521	10,706	10,885
	- ข้าวนาปรัง (บาท/ตัน)	6,696	6,794	7,993	7,776	8,233	8,736	9,238	9,094
	- ยางแผ่นดิบ (บาท/ตัน)	34,733	38,452	41,473	43,172	52,431	64,204	65,252	63,080
	- อ้อยโรงงาน (บาท/ตัน)	572	634	672	690	663	711	787	822
	- มันสำปะหลัง (บาท/ตัน)	824	1,079	1,229	1,616	1,682	1,734	1,813	1,871
	- ปาล์มน้ำมัน (บาท/ตัน)	1,836	2,176	2,713	2,966	2,775	2,847	2,645	2,838
2. จำนวนฟาร์มที่ได้รับรองมาตรฐานในแต่ละปีเพิ่มขึ้น									
2.1 ฟาร์มสุกร	3,326	3,444	3,584	3,593	3,560	3,501	3,594	3,415	
2.2 ฟาร์มไก่เนื้อ	7,428	7,548	7,310	7,253	6,841	6,975	6,735	5,770	
2.3 ฟาร์มไก่ไข่	2,253	2,473	2,275	2,246	2,091	1,915	1,925	1,803	
2.4 ฟาร์มเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ	35,321	32,733	31,091	32,104	32,864	32,364	32,148	32,141	
3. พื้นที่ทำเกษตรกรรมยั่งยืน									
3.1 พื้นที่เกษตรอินทรีย์ (ล้านไร่)	0.120	0.106	0.192	0.213	0.219	0.205	0.213	n/a	
3. เกษตรกรมีหลักประกันที่มั่นคงด้านอาชีพและรายได้ มีความสามารถในการชำระหนี้สินเพิ่มขึ้น รวมทั้งเกษตรกรรุ่นใหม่เข้าสู่ภาคเกษตรอย่าง	1. สัดส่วนรายได้เงินสดสุทธิทางการเกษตรต่อรายได้เงินสดสุทธิของครัวเรือนเกษตร (ร้อยละ)	38.98	40.71	39.58	40.00	39.22	36.56	36.23	28.76
	2. สัดส่วนเกษตรกรรุ่นใหม่ต่อเกษตรกรทั้งหมด	-- ยังไม่มีการเก็บข้อมูลอย่างเป็นทางการ --							

เป้าหมายเชิงยุทธศาสตร์	ตัวชี้วัดและ ค่าเป้าหมาย	แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10					แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 11		
		2550	2551	2552	2553	2554	2555	2556	2557
ต่อเนื่อง	3. สัดส่วนเกษตรกรพึ่งพาตนเองทางอาหารจากไร่นาและสัดส่วนเกษตรกรที่มีความเสี่ยงและไม่ปลอดภัยจากสารเคมีการเกษตร								
	-- ยังไม่มีการเก็บข้อมูลอย่างเป็นทางการ --								
	4. ระบบประกันภัยพืชผลที่สามารถช่วยเหลือเกษตรกรได้อย่างทั่วถึง								
	-- ยังไม่มีการเก็บข้อมูลอย่างเป็นทางการ --								
4.เพิ่มปริมาณการผลิตพลังงานทดแทนจากพืชพลังงาน ได้แก่ เอทานอล และไบโอดีเซล ในปี 2559 ไม่น้อยกว่า 6.2 และ 3.6 ล้านลิตรต่อวัน ตามลำดับ และเพิ่มผลผลิตพลังงานไฟฟ้า และพลังงานความร้อนจากชีวมวล ก๊าซชีวภาพของเสียจากครัวเรือนวัสดุเหลือใช้จากภาคเกษตร และอุตสาหกรรมเกษตร ไม่น้อยกว่า 3,440 เมกะวัตต์ และ 5,564 พันตันเทียบเท่าน้ำมันดิบ ในปี 2559 ตามลำดับ และส่งเสริมการใช้อย่างมีประสิทธิภาพ	1. ปริมาณผลผลิตพลังงานทดแทนจากพืชพลังงานและผลผลิตพลังงานไฟฟ้าและพลังงานความร้อนจากชีวมวล ก๊าซชีวภาพของเสียจากครัวเรือนและวัสดุเหลือใช้จากภาคเกษตรและอุตสาหกรรมเกษตร								
	1.1 เชื้อเพลิงชีวภาพ								
	- เอทานอล (ล้านลิตร/วัน)	0.48	0.88	1.25	1.17	1.40	1.79	2.62	2.90
	- ไบโอดีเซล (ล้านลิตร/วัน)	0.19	1.23	1.67	1.64	1.71	2.45	2.84	3.21
	1.2 ปริมาณการผลิตพลังงานทดแทน (ชีวมวล ก๊าซชีวภาพ และขยะ) ในการผลิตไฟฟ้า (เมกะวัตต์)	n/a	n/a	1,695	1,767	1,975	2,196.7	2,634.2	2,829
	- ชีวมวล	n/a	n/a	1,618	1,650	1,790	1,960	2,321	2,451.8
	- ก๊าซชีวภาพ	n/a	n/a	70	103	159	193	265.7	311.5
	- ขยะ	n/a	n/a	7	13	26	43.7	47.5	65.7
	1.3 ปริมาณการใช้พลังงานความร้อน (แสงอาทิตย์ ชีวมวล และขยะ (พันตันเทียบเท่าน้ำมันดิบ/ปี)	n/a	3,306	3,557	4,443	5,129	5,718	5,279	5,775

2) การดำเนินการและผลการพัฒนาตามแนวทางยุทธศาสตร์

2.1) ประสิทธิภาพและศักยภาพการผลิตภาคเกษตรได้รับการส่งเสริมให้มีการพัฒนาในทิศทางที่ดีขึ้น โดยการผลิตสินค้าทางการเกษตรที่สอดคล้องกับสภาพพื้นที่ ได้มีการกำหนดเขตเหมาะสมสำหรับการเพาะปลูก อาทิ ข้าว มันสำปะหลัง ยางพารา ปาล์มน้ำมัน และอ้อยโรงงาน ทำให้เกษตรกรสามารถลดต้นทุนในการทำการเกษตร เนื่องจากมีการใช้ปัจจัยการผลิตอย่างมีประสิทธิภาพเหมาะสมกับพืชแต่ละชนิด ผลผลิตมีปริมาณและคุณภาพเพิ่มขึ้น ทำให้รายได้สุทธิจากการจำหน่ายผลผลิตเพิ่มขึ้น การจัดที่ดินและมอบสิทธิการใช้ประโยชน์ที่ดินเกษตรกรกรรมในที่ดินของรัฐ ทั้งที่ดินเกษตรกรรมที่ชุมชน และการจัดทำประโยชน์ในที่ดินเอกชน รวมทั้งประเทศ 35,377,267 ไร่ ผู้ได้รับผลประโยชน์

2,722,667 ราย เป็นกลไกในการกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรม และดำเนินการให้เกษตรกร มีกรรมสิทธิ์ในที่ดินเพื่อประกอบเกษตรกรรมอย่างทั่วถึง การเสริมสร้างองค์ความรู้ทางการเกษตรผ่านช่องทางต่างๆ อาทิ ศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลที่กระจายอยู่ในทุกตำบล เพื่อเป็นแหล่งให้ความรู้และเทคโนโลยีที่ถูกต้องเหมาะสมแก่ชุมชน จัดตั้งศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงเป็นแหล่งเรียนรู้ของประชาชนหลายรูปแบบ และมีแหล่งสาธิตเพื่อให้เกษตรกรฝึกปฏิบัติทำการเกษตรในด้านพัฒนาดิน ประมง ปศุสัตว์ รวม 5,464 ศูนย์ ส่งผลให้เกษตรกรสามารถเข้าถึงการเกษตรตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ปรับเปลี่ยนแนวคิดและพฤติกรรมผ่านกระบวนการเรียนรู้ด้วยการฝึกปฏิบัติจริง นำไปประยุกต์ใช้ในการประกอบอาชีพได้กว้างขวางมากขึ้น

2.2) การสร้างมูลค่าเพิ่มผลผลิตทางการเกษตรมีการดำเนินการอย่างต่อเนื่อง โดยพัฒนาสินค้าเกษตรและอาหารด้วยภูมิปัญญาท้องถิ่นจนได้รับการยอมรับ สินค้าที่ได้รับการคัดสรรสุดยอดหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ไทย (OTOP) ในระดับ 3-5 ดาว มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 71.69 ในปี 2553 เป็นร้อยละ 77.29 ในปี 2555 และในปี 2556 มีสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ไทยระดับ 4-5 ดาว ที่ได้รับการคัดสรรจำนวน 6,202 รายการ และในปีงบประมาณ 2557 มีรายได้จากการจำหน่ายสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ 7,361 ล้านบาท ดำเนินการยกระดับมาตรฐานการผลิตอาหารด้วย Primary GMP ได้แก่ อาหารทั่วไปที่เป็นของฝาก อาหารพื้นเมือง และสินค้า OTOP ให้มีความปลอดภัยต่อผู้บริโภค และมีการรับรองมาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน (มผช.) รวม 60,490 ผลิตภัณฑ์ เพื่อส่งเสริมด้านการตลาดของผลิตภัณฑ์ ให้เป็นที่ยอมรับอย่างแพร่หลายและสร้างความมั่นใจให้กับผู้บริโภคในการเลือกซื้อผลิตภัณฑ์ชุมชนทั้งในประเทศและต่างประเทศ และในปี 2557 ฟาร์มสุกร 3,415 แห่ง ฟาร์มไก่เนื้อ 5,770 แห่ง และฟาร์มไก่ไข่ 1,803 แห่ง ได้รับการรับรองมาตรฐาน มีความปลอดภัย วิธีการเลี้ยงเป็นไปตามหลักวิชาการ ทั้งรูปแบบของโรงเรือน ชนิดและประเภทของอาหาร รวมถึงยาที่ใช้ในการเลี้ยงปศุสัตว์ เพื่อให้ได้ผลผลิตที่มีคุณภาพและปลอดภัยต่อผู้บริโภค นอกจากนี้ เกษตรกรผลิตสินค้าเกษตรปลอดภัย (Good agricultural Practice : GAP) มีแปลง GAP ที่ผ่านมาตรฐานทั่วประเทศรวม 157,249 แปลง เป็นพื้นที่ 933,763.55 ไร่ ตรวจรับรองโรงคัดบรรจุ/แปรรูปในระบบ GMP/HACCP จำนวน 795 โรงงาน ผ่านมาตรฐาน GMP 666 โรงงาน ผ่านมาตรฐาน HACCP 216 โรงงาน ผลการตรวจประเมินมาตรฐานฟาร์มเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ 32,141 ฟาร์ม มีฟาร์มที่ผ่านการรับรองมาตรฐาน 23,387 ฟาร์ม

2.3) เกษตรกรยังมีปัญหาด้านความมั่นคงในอาชีพและรายได้ จากรายได้ทางการเกษตรลดลง และมีหนี้สินเพิ่มขึ้น คราวเรือนเกษตรกรมีรายได้เงินสดสุทธิทางการเกษตรในปีเพาะปลูก 2553/54 จำนวน 57,214 บาทต่อครัวเรือน และเพิ่มขึ้นเป็น 57,625 บาทต่อครัวเรือน ในปีเพาะปลูก 2555/56 จากนโยบายรับจำนำสินค้าทางการเกษตรภาครัฐ แต่ลดลงเหลือ 48,470 บาท ในปีเพาะปลูก 2556/57 เนื่องจากราคาผลผลิตทางการเกษตรลดลง ในส่วนหนี้สินของครัวเรือนเกษตรกรเพิ่มขึ้นมาก จาก 54,061 บาทต่อครัวเรือน ในปีเพาะปลูก 2553/54 เป็น 82,572 บาทต่อครัวเรือน ในปีเพาะปลูก 2556/57 จะเห็นว่าแม้เกษตรกรจะได้รับความช่วยเหลือในรูปแบบต่างๆ แต่ก็ยังประสบปัญหาความไม่มั่นคงในอาชีพและรายได้ จากการที่มีรายได้ลดลง ขณะที่ ต้นทุนที่ใช้ในการทำการเกษตรเพิ่มสูงขึ้น ในส่วนของการดำเนินการสร้างและพัฒนาเกษตรกรรุ่นใหม่ มีการบูรณาการงานระหว่างกระทรวงเกษตรและสหกรณ์กับ กระทรวงศึกษาธิการ เพื่ออบรมเกษตรกรรุ่นใหม่ในภาคเกษตรที่มีความสนใจในการประกอบอาชีพ สำหรับ สหกรณ์และวิสาหกิจชุมชนเป็นกลไกสนับสนุนการพึ่งพาตนเองของเกษตรกร โดยในปี 2557 มีจำนวนสหกรณ์

6,648 แห่ง สมาชิก 11.5 ล้านคน นอกจากนี้ มีการรวมกลุ่มในรูปแบบของวิสาหกิจชุมชนเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง แสดงให้เห็นว่าเกษตรกรมีการรวมกลุ่มเพื่อพึ่งพาตนเองในเชิงเศรษฐกิจของชุมชนมากขึ้น

2.4) ความมั่นคงด้านอาหารและพัฒนาพลังงานชีวภาพในระดับครัวเรือน และชุมชน พื้นที่ป่าชุมชนเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยตั้งแต่ ปี 2553- 2557 มีป่าชุมชนทั้งสิ้น 7,804 โครงการ 7,844 หมู่บ้าน พื้นที่มากกว่า 3 ล้านไร่ สามารถรักษาสมดุลของระบบนิเวศที่เป็นฐานการผลิตด้านการเกษตร และอาหาร และใช้เป็นแหล่งช่วยดูดซับก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ในพื้นที่ได้ และเกิดความมั่นคงด้านอาหาร มีการถ่ายทอดความรู้และเทคโนโลยีการผลิตผ่านเครือข่ายปราชญ์ชาวบ้าน ทำให้เกษตรกรสามารถพึ่งพาตนเองในเชิงของปริมาณ คุณภาพ โภชนาการ และความปลอดภัยด้านอาหาร มีศูนย์ข้าวชุมชนเป็นศูนย์กลาง ในการถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิตข้าวและชาวนา และผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวพันธุ์ดีไว้ใช้เองอย่างเพียงพอในชุมชน นับเป็นอีกแนวทางหนึ่งในการแก้ปัญหาการขาดแคลนเมล็ดพันธุ์ดี และในปี 2557 สามารถตั้งเป็น “ธนาคารเมล็ดพันธุ์ข้าวชุมชน” ได้จำนวน 18 แห่ง ใน 12 จังหวัด

2.5) การใช้พลังงานชีวภาพในรูปแบบของความร้อนและเชื้อเพลิงเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยในปี 2555 การใช้ความร้อนจากพลังงานชีวภาพ จำนวน 5,718 พันตันเทียบเท่าน้ำมันดิบ เพิ่มขึ้นเป็น 5,775 พันตันเทียบเท่าน้ำมันดิบ ในปี 2557 และมีการใช้เชื้อเพลิงชีวภาพ 3.3 ล้านลิตรต่อวัน ในปี 2554 เพิ่มขึ้นเป็น 6.1 ล้านลิตรต่อวัน ในปี 2557 จากการที่ภาครัฐมีนโยบายผลักดันให้มีการใช้พลังงานทดแทนเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง นอกจากจะส่งผลให้มีการใช้พลังงานทดแทนเพิ่มขึ้น ยังส่งผลให้ภาคเอกชนมีความสนใจที่จะลงทุนในอุตสาหกรรมพลังงานทดแทนอีกด้วย โดยในปี 2557 พบว่า การลงทุนด้านพลังงานทดแทนทั้งจากภาครัฐและเอกชน คิดเป็นมูลค่า 84,588 ล้านบาท ทั้งนี้ พบว่า มีการลงทุนในพลังงานลมมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 30.4 ของมูลค่าการลงทุนทั้งหมด รองลงมา ได้แก่ ชีวมวลร้อยละ 22.5 เชื้อเพลิงชีวภาพ ร้อยละ 18.0 ชยะร้อยละ 10.5 ก๊าซชีวภาพร้อยละ 9.6 แสงอาทิตย์และน้ำร้อยละ 0.3 สามารถลดการพึ่งพาการนำเข้าน้ำมันจากต่างประเทศได้มาก

2.4.4 การปรับโครงสร้างเศรษฐกิจสู่การเติบโตอย่างมีคุณภาพและยั่งยืน

1) เศรษฐกิจขยายตัวลดลงอย่างต่อเนื่องในระยะ 3 ปี ของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 11 ขณะที่ เสถียรภาพทางเศรษฐกิจยังอยู่ในเกณฑ์ดี โดยผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศจากที่ขยายตัวลดลงเป็นร้อยละ 0.83 ในปี 2554 ซึ่งเป็นปีสุดท้ายของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 เนื่องจากผลกระทบของวิกฤติน้ำท่วมใหญ่ ได้ขยายตัวเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 7.32 ในปี 2555 ซึ่งเป็นปีแรกของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 11 แต่กลับชะลอตัวลงต่อเนื่องเป็นร้อยละ 2.81 ในปี 2556 และร้อยละ 0.90³ ในปี 2557 โดยมีอัตราการขยายตัวเฉลี่ยร้อยละ 3.68 ต่อปี ในระยะ 3 ปีของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 11 การขยายตัวทางเศรษฐกิจที่ชะลอตัวลง ในปี 2557 เป็นผลจากสถานการณ์ทางการเมืองภายในประเทศ ส่งผลกระทบต่อความเชื่อมั่น ทำให้การใช้จ่ายของครัวเรือน ภาคเอกชน และภาครัฐค่อนข้างต่ำ การลงทุนรวมและจำนวนนักท่องเที่ยวลดลง ขณะที่ เศรษฐกิจโลกฟื้นตัวอย่างล่าช้าและการชะลอตัวทางเศรษฐกิจของประเทศคู่ค้าสำคัญ ส่งผลต่อการขยายตัวของการส่งออกสินค้าและบริการฟื้นตัวค่อนข้างช้า อย่างไรก็ตาม เสถียรภาพทางเศรษฐกิจอยู่ในเกณฑ์ดี อัตราเงินเฟ้อลดลงต่อเนื่องจากร้อยละ 3.0 ในปี 2555 เป็นร้อยละ 2.18 ในปี 2556 และร้อยละ 1.89 ในปี 2557 เนื่องจากราคาน้ำมันในประเทศที่ลดลงมาก ตามการปรับลดลงของราคาน้ำมันในตลาดโลก โดยในระยะ 3 ปีของแผนพัฒนาฯ

³ ข้อมูลผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศและที่เกี่ยวข้องกัน ได้ปรับเป็นผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ อนุกรมใหม่ แบบปริมาณลูกโซ่ (Chain Volumn Measures : CVM) ทั้งหมด

ฉบับที่ 11 อัตราเงินเฟ้อเฉลี่ยร้อยละ 2.36 ยังอยู่ในกรอบเป้าหมายไม่เกินร้อยละ 3.5 ผลผลิตภาพการผลิตรวมลดลงเป็นร้อยละ 0.20 ต่ำกว่าเป้าหมายที่ให้เพิ่มขึ้นไม่ต่ำกว่าร้อยละ 3 ต่อปี สัดส่วนผลิตภัณฑ์มวลรวมสาขาเกษตรและอุตสาหกรรมเกษตรร้อยละ 14.6 ในปี 2557 ต่ำกว่าเป้าหมายที่กำหนดให้ไม่ต่ำกว่าร้อยละ 16.0

ตารางที่ 6 การปรับโครงสร้างเศรษฐกิจสู่การเติบโตอย่างมีคุณภาพและยั่งยืน 3 ปีของแผนพัฒนา ฉบับที่ 11

เป้าหมาย	ตัวชี้วัด	แผนพัฒนา ฉบับที่ 10					แผนพัฒนา ฉบับที่ 11		
		2550	2551	2552	2553	2554	2555	2556	2557
1. เศรษฐกิจขยายตัวอย่างมีคุณภาพและยั่งยืน									
1.1 เศรษฐกิจขยายตัวอย่างเหมาะสมและมีเสถียรภาพ และอัตราเงินเฟ้อเฉลี่ยไม่เกินร้อยละ 3.5 ต่อปี	1. อัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ (ร้อยละ) (CVM)	5.44	1.73	-0.74	7.51	0.83	7.32	2.81	0.90
	2. อัตราเงินเฟ้อ (ร้อยละ)	2.20	5.40	-0.90	3.30	3.80	3.0	2.18	1.89
1.2 ผลผลิตภาพการผลิตรวมเพิ่มขึ้นเฉลี่ยไม่ต่ำกว่าร้อยละ 3.0 ต่อปี	1. ผลผลิตภาพการผลิตรวม (ร้อยละ)	2.16	-0.27	-4.23	5.24	-1.51	3.76	1.28	0.20
1.3 เพิ่มสัดส่วนมูลค่าภาคเกษตรและอุตสาหกรรมเกษตรให้ได้ไม่ต่ำกว่าร้อยละ 16.0 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ และเพิ่มสัดส่วนมูลค่าภาคบริการให้ได้ไม่ต่ำกว่าร้อยละ 50.0 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ รวมทั้งยกระดับอุตสาหกรรมสู่การผลิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ชุมชน และมีมูลค่าสูง	1. มูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (CVM) ณ ราคาประจำปี ¹ (ล้านล้านบาท)	9.076	9.707	9.654	10.802	11.300	12.355	12.910	13.149
	1.1 สัดส่วนผลิตภัณฑ์มวลรวมสาขาเกษตรต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (ร้อยละ)	9.35	10.08	9.79	10.53	11.60	11.57	11.30	10.48
	1.2 สัดส่วนผลิตภัณฑ์มวลรวมภาคเกษตรและอุตสาหกรรมต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (ร้อยละ)	13.3	14.3	14.5	15.3	16.8	15.9	15.4	14.6
	1.3 สัดส่วนผลิตภัณฑ์มวลรวมสาขาอุตสาหกรรมต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (ร้อยละ)	30.75	30.71	29.63	31.09	29.15	28.16	27.72	27.72
	1.4 สัดส่วนผลิตภัณฑ์มวลรวมสาขาบริการและอื่นๆ ต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (ร้อยละ)	59.90	59.21	60.58	58.38	59.25	60.27	60.98	61.80
1.4 พัฒนาสินค้าและบริการสร้างสรรค์ให้มีอัตราการขยายตัวไม่ต่ำกว่าร้อยละ 5.0 ต่อปี	1. อัตราการขยายตัวของสินค้าและบริการสร้างสรรค์ (ร้อยละ)	2.8	2	-3.9	2.1	0.4	0.4	n/a	n/a
2. เลื่อนอันดับความสามารถในการแข่งขันทางเศรษฐกิจของประเทศโดย IMD เป็นอันดับ 16 ของโลกและเพิ่ม	1. อันดับความสามารถในการแข่งขันทางเศรษฐกิจของประเทศที่จัดทำโดย IMD	33	27	26	26	27	30	27 (60 ประเทศ)	29 (60 ประเทศ)

เป้าหมาย	ตัวชี้วัด	แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10					แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 11		
		2550	2551	2552	2553	2554	2555	2556	2557
อันดับความสามารถในการประกอบธุรกิจให้เป็น 1 ใน 10 ของโลก	2. อันดับความสามารถในการประกอบธุรกิจโดยธนาคารโลก	18	15	12	12	19	17	18 (189 ประเทศ)	18 (189 ประเทศ)
3. เพิ่มสัดส่วนค่าใช้จ่ายการลงทุนเพื่อการวิจัยและพัฒนาเป็นไม่น้อยกว่าร้อยละ 1.0 และเพิ่มขึ้นเป็นไม่น้อยกว่าร้อยละ 2.0 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศในระยะเวลาต่อไป โดยมีสัดส่วนการลงทุนวิจัยและพัฒนาของภาคเอกชนต่อภาครัฐเพิ่มขึ้นเป็น 70:30	1. สัดส่วนค่าใช้จ่ายการลงทุนเพื่อการวิจัยและพัฒนา ² ต่อ GDP (ร้อยละ)	0.21	0.22	0.25	-	0.37	-	0.47	-
	2. สัดส่วนการลงทุนวิจัยและพัฒนาของภาคเอกชนต่อภาครัฐ ²	45:55	37:63	41:59	-	51:49	-	47:53	-
4. ลดสัดส่วนต้นทุนโลจิสติกส์ต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศให้ต่ำกว่าร้อยละ 15.0 และเพิ่มสัดส่วนการขนส่งทางรางเป็นร้อยละ 5.0	1. สัดส่วนต้นทุนโลจิสติกส์ต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (ร้อยละ)	17.1	17.1	15.1	15.2	14.7 ^f	14.4 ^f	14.2 ^p	14.1 ^e
	2. สัดส่วนการขนส่งทางราง (ร้อยละ)	2.2	2.4	2.0	2.1	2.0	2.0	2.2	n/a
5. เพิ่มสัดส่วนการใช้พลังงานทดแทนและพลังงานทางเลือกต่อปริมาณการใช้พลังงานขั้นสุดท้ายไม่น้อยกว่าร้อยละ 19.0 ลดสัดส่วนการนำเข้าพลังงานจากต่างประเทศลงไม่น้อยกว่าร้อยละ 3.0 และลดความเข้มการใช้พลังงานลงร้อยละ 2.0	1. สัดส่วนการใช้พลังงานทดแทนต่อปริมาณการใช้พลังงานขั้นสุดท้าย (ไม่รวม NGV) (ร้อยละ)	5.4	6.3	7.0	7.75	9.21	9.95	10.94	11.91 ^p
	2. สัดส่วนมูลค่าการนำเข้าพลังงานต่อ GDP (ร้อยละ)	9.2	11.8	8.2	8.9	10.9	11.7	10.7	10.0
	3. ประสิทธิภาพการใช้พลังงาน (Energy Intensity)(พินตันเทียบเท่าน้ำมันดิบ/พินล้านบาท) ¹	8.56	8.55	8.71	8.54	8.50	8.23	8.22	8.21

หมายเหตุ : ¹ ข้อมูลผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (GDP) และที่เกี่ยวข้อง เป็นอนุกรมใหม่ แบบปริมาณลูกโซ่ (GDP CVM)

² ข้อมูลจาก สวทช. สวทช. และ วช. โดยมีการจัดเก็บทุก 2 ปี และสัดส่วนการลงทุนวิจัยและพัฒนาของภาครัฐหมายถึง รัฐบาล อุดมศึกษา หน่วยงานไม่คำกำไร และรัฐวิสาหกิจ

2) การดำเนินการและผลการพัฒนาตามแนวทางยุทธศาสตร์

2.1) การปรับโครงสร้างเศรษฐกิจสู่การพัฒนาที่มีคุณภาพและยั่งยืน มีความก้าวหน้าระดับหนึ่ง ดังนี้

2.1.1) การส่งออกสินค้าหดตัวลงต่อเนื่องในปี 2557 โดยมูลค่าการส่งออกจากที่ขยายตัวเพิ่มขึ้นร้อยละ 3.1 ในปี 2555 กลับหดตัวลงร้อยละ 0.2 ในปี 2556 และหดตัวต่อเนื่องร้อยละ 0.3 ในปี 2557 มีมูลค่าการส่งออกรวม 224,792 ล้านดอลลาร์สหรัฐ การส่งออกที่ลดลงเป็นผลจากการลดลงด้านราคาร้อยละ 1.0 ขณะที่ ปริมาณการส่งออกเพิ่มขึ้นร้อยละ 0.7 โดยเฉพาะราคาส่งออกสินค้าเกษตรทั้งยางพาราและข้าวปรับลดลงมาก ส่วนการส่งออกสินค้าอิเล็กทรอนิกส์ต่ำกว่าประเทศคู่แข่งในเอเชียและการส่งออกยานยนต์หดตัว โดยในปี 2557 ไทยส่งออกไปตลาดอาเซียนมากที่สุดร้อยละ 26.11 ขยายตัวร้อยละ 6.51 รองลงมา ได้แก่ จีน ร้อยละ 11.03 แต่มีการขยายตัวหดตัวลงร้อยละ 2.21 จาก

เศรษฐกิจจีนชะลอตัวต่อเนื่อง ส่วนตลาดสหรัฐอเมริกามีสัดส่วนร้อยละ 10.50 สหภาพยุโรป ร้อยละ 10.26 และญี่ปุ่น ร้อยละ 9.56 ตามลำดับ

2.1.2) การลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศในไทยและการลงทุนของไทยในต่างประเทศหดตัวลง โดยในปี 2557 การลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศมีมูลค่า 416,298.76 ล้านบาท หดตัวลงร้อยละ 6.81 จากที่ขยายตัวร้อยละ 11.43 ในปี 2556 มีมูลค่าการลงทุนเฉลี่ย 421,312.45 ล้านบาท ในช่วง 3 ปีแรกของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 11 สาขาที่มีมูลค่าการลงทุนมากที่สุด คือ การผลิต สัดส่วนร้อยละ 24.86 เป็นการผลิตยานยนต์และคอมพิวเตอร์มากที่สุด รองลงมา ได้แก่ สาขาการเงินและการประกันภัย และการขายส่ง และการขายปลีก ประเทศที่ลงทุนสูงสุด ได้แก่ ญี่ปุ่น สัดส่วนร้อยละ 36.47 รองลงมา ได้แก่ สหรัฐอเมริกา ฮองกง และจีน สำหรับการลงทุนของไทยในต่างประเทศหดตัวลงต่อเนื่องจากร้อยละ 12.08 ในปี 2556 เป็นร้อยละ 34.38 ในปี 2557 มีมูลค่าการลงทุน 254,939.58 ล้านบาท และมีมูลค่าการลงทุนเฉลี่ย 361,780.35 ล้านบาท ในช่วง 3 ปีแรกของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 11 สาขาที่ไทยไปลงทุนมากที่สุด ได้แก่ การทำเหมืองแร่ และเหมืองหิน การเงินและประกันภัย และการผลิต แหล่งลงทุนหลักอยู่ในกลุ่มประเทศอาเซียนมากที่สุด โดยเฉพาะสิงคโปร์ รองลงมา ได้แก่ เกาหลีใต้ ไต้หวัน และมอริเชียส ตามลำดับ

2.1.3) ผลิตภาพการผลิตรวมขยายตัวลดลงต่อเนื่องในระยะ 3 ปีของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 11 โดยผลิตภาพการผลิตรวมขยายตัวลดลงจากร้อยละ 3.76 ในปี 2555 เป็นร้อยละ 1.28 ในปี 2556 และร้อยละ 0.20 ในปี 2557 ขยายตัวเพิ่มขึ้นเฉลี่ย 1.75 ในระยะ 3 ปีของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 11 ยังไม่บรรลุเป้าหมายที่กำหนดให้ไม่ต่ำกว่าร้อยละ 3 โดยเป็นการเพิ่มขึ้นในภาคบริการมากที่สุด เฉลี่ยร้อยละ 2.48 ต่อปี ขณะที่ ภาคอุตสาหกรรมหดตัวลงเฉลี่ยร้อยละ 0.44 จากการที่ภาคอุตสาหกรรมยังเน้นการใช้แรงงานหรือใช้เทคโนโลยีขั้นพื้นฐาน มีการพัฒนาเทคโนโลยีระดับสูงค่อนข้างจำกัด

2.1.4) การผลิตภาคเกษตรกรรมและอุตสาหกรรมมีแนวโน้มลดลง ขณะที่ ภาคบริการและอื่นๆ มีแนวโน้มเพิ่มขึ้น โดยสัดส่วนการผลิตภาคเกษตรกรรมลดลงจากร้อยละ 11.57 ในปี 2555 เป็นร้อยละ 11.30 ในปี 2556 และร้อยละ 10.48 ในปี 2557 มีสัดส่วนเฉลี่ยร้อยละ 11.12 ในระยะ 3 ปีแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 11 แม้ว่าการผลิตภาคเกษตรมีการขยายตัวต่อเนื่องเฉลี่ยร้อยละ 1.86 แต่เป็นอัตราที่ต่ำเมื่อเทียบกับการผลิตนอกภาคเกษตรอื่นๆ นอกจากนี้ ในปี 2557 ราคาสินค้าเกษตรหลักหดตัว อาทิ ยางพารา ข้าว และอ้อย โดยยางพาราหดตัวร้อยละ 26 จากความต้องการในตลาดโลกชะลอตัวลง ส่วนการผลิตภาคเกษตรและอุตสาหกรรมเกษตรลดลงต่อเนื่องจากร้อยละ 15.9 ในปี 2555 เป็นร้อยละ 15.4 ในปี 2556 และร้อยละ 14.6 ในปี 2557 เนื่องจากการขาดแคลนวัตถุดิบและมีการส่งออกลดลง

สัดส่วนการผลิตภาคอุตสาหกรรมลดลงเล็กน้อยจากร้อยละ 28.16 ในปี 2555 เป็นร้อยละ 27.72 ในปี 2557 อุตสาหกรรมที่มีการขยายตัว อาทิ หมวดอิเล็กทรอนิกส์และส่วนประกอบ ผลิตภัณฑ์ยางและพลาสติก ส่วนอุตสาหกรรมที่มีการผลิตหดตัว อาทิ อุตสาหกรรมรถยนต์ คอมพิวเตอร์และชิ้นส่วนโดยเฉพาะฮาร์ดดิสก์ไดรฟ์ ขณะที่ ภาคบริการและอื่นๆ เพิ่มบทบาทเป็นแรงขับเคลื่อนหลักของระบบเศรษฐกิจไทยอย่างต่อเนื่อง โดยในปี 2557 มีสัดส่วนอยู่ที่ร้อยละ 61.80 เพิ่มขึ้นจากร้อยละ 60.27 ในปี 2555 ขยายตัวเฉลี่ยร้อยละ 6.72 ในระยะ 3 ปีของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 11 และเป็นแหล่งจ้างงานที่ใหญ่ที่สุดมีสัดส่วนประมาณร้อยละ 50 ของกำลังแรงงาน การผลิตสาขาบริการและอื่นๆ ที่สำคัญ อาทิ การค้าส่ง ค้าปลีก และการซ่อมแซมยานยนต์และจักรยานยนต์ การขนส่ง การเงินและการธนาคาร อย่างไรก็ตาม ภาคการท่องเที่ยวที่เป็นแหล่งรายได้สำคัญหดตัวลงในปี 2557 เนื่องจากผลกระทบจากสถานการณ์ความไม่สงบทางการเมือง รวมทั้งภาวะเศรษฐกิจที่ชะลอตัวลงของประเทศนักท่องเที่ยวหลัก อาทิ

รัสเซีย ญี่ปุ่น และกลุ่มประเทศยุโรป ส่งผลให้นักท่องเที่ยวต่างประเทศหดตัวลงร้อยละ 6.54 เป็นการลดลงครั้งแรกในรอบ 4 ปี จากที่ขยายตัวร้อยละ 18.8 ในปี 2556 โดยมีจำนวนนักท่องเที่ยว 24.81 ล้านคน รายได้จากการท่องเที่ยว 1,249.8 ล้านบาท

2.2) ค่าใช้จ่ายและการลงทุนเพื่อการวิจัยเพิ่มขึ้น โดยภาคเอกชนมีการลงทุนวิจัยและพัฒนาต่ำกว่าภาครัฐ โดยสัดส่วนค่าใช้จ่ายและการลงทุนเพื่อการวิจัยและพัฒนาเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 0.37 ต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ ในปี 2554 เป็นร้อยละ 0.47 ในปี 2556 ทั้งนี้ ไทยมีสัดส่วนค่าใช้จ่ายลงทุนเพื่อการวิจัยและพัฒนาต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศต่ำกว่าประเทศพัฒนาแล้วส่วนใหญ่ อาทิ เกาหลีใต้มีสัดส่วนร้อยละ 4.15 ญี่ปุ่นร้อยละ 3.47 สหรัฐอเมริการ้อยละ 2.81 และออสเตรเลียร้อยละ 2.18 ในกลุ่มประเทศอาเซียน ประเทศที่มีค่าใช้จ่ายวิจัยและพัฒนาสูงกว่าไทย ได้แก่ สิงคโปร์และมาเลเซีย อย่างไรก็ตาม ภาคเอกชนมีการลงทุนวิจัยและพัฒนาต่ำกว่าภาครัฐโดยมีอัตราเท่ากับ 47:53 ในปี 2556 ลดลงจากอัตรา 51:49 ในปี 2554 และยังไม่บรรลุเป้าหมายที่กำหนดให้เพิ่มขึ้นเป็น 70:30 โดยมูลค่าการลงทุนวิจัยและพัฒนาในปี 2556 ภาคเอกชนมีมูลค่า 26,768 ล้านบาท และภาครัฐ 30,270 ล้านบาท สำหรับ*คำขอรับสิทธิบัตรและจำนวนสิทธิบัตรการประดิษฐ์ที่ได้รับอนุมัติในปี 2557* มีการยื่นขอสิทธิบัตรในประเทศไทยทั้งสิ้น 12,007 รายการ เป็นการยื่นขอจดทะเบียนด้านสิทธิบัตรการประดิษฐ์ของคนไทย 983 รายการ จาก 7,930 รายการ และด้านการออกแบบของคนไทย 2,806 รายการ จาก 4,077 รายการ ทั้งนี้ สิทธิบัตรที่ได้รับจดทะเบียนทั้งหมดในประเทศไทยมีเพียง 3,763 รายการ โดยเป็นสิทธิบัตรการประดิษฐ์ของคนไทย 67 รายการ และสิทธิบัตรด้านการออกแบบของคนไทย 1,455 รายการ

2.3) การพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันที่มีประสิทธิภาพ เท่าเทียม และเป็นธรรม มีผลการพัฒนาก้าวหน้า ดังนี้

2.3.1) อันดับความสามารถในการแข่งขันของไทยลดลงในปี 2557 และลดลงต่อเนื่องมาอยู่อันดับที่ 30 ในปี 2558 ขณะที่ อันดับความยากง่ายในการทำธุรกิจไม่เปลี่ยนแปลง การจัดอันดับความสามารถในการแข่งขันของสถาบัน IMD พบว่า ในปี 2557 อันดับความสามารถในการแข่งขันของไทยอยู่อันดับที่ 29 จาก 60 ประเทศ ปรับตัวลดลงจากอันดับที่ 27 ในปี 2556 โดยเกือบทุกปัจจัยหลักมีอันดับลดลง ได้แก่ สมรรถนะทางเศรษฐกิจปรับตัวลดลง เนื่องจากเศรษฐกิจขยายตัวลดลง ขณะที่ ประสิทธิภาพของภาครัฐ เกือบทุกปัจจัยย่อยมีอันดับลดลง อาทิ กรอบการบริหารด้านสถาบันกฎหมายด้านธุรกิจ และกรอบการบริหารด้านสังคม สำหรับประสิทธิภาพของภาคเอกชน ทุกปัจจัยย่อยมีอันดับลดลง โดยเฉพาะผลผลิตภาพและประสิทธิภาพ ส่วนโครงสร้างพื้นฐาน ยังพัฒนาได้เข้าและอยู่ในระดับต่ำ ปัจจัยชี้วัดย่อยส่วนใหญ่มีอันดับลดลง อาทิ ความพร้อมด้านโครงสร้างพื้นฐานทางวิทยาศาสตร์และด้านสาธารณูปโภคพื้นฐาน ด้านการศึกษา และโครงสร้างพื้นฐานด้านเทคโนโลยี สำหรับในปี 2558 ความสามารถในการแข่งขันของไทยลดลงต่อเนื่องมาอยู่อันดับที่ 30 จาก 61 ประเทศ โดยสมรรถนะทางเศรษฐกิจเป็นปัจจัยเดียวที่ปรับลดลง ซึ่งเป็นผลจากภาวะเศรษฐกิจในประเทศที่ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์ทางการเมืองและเศรษฐกิจโลก ส่วนอีก 3 ปัจจัยหลักมีอันดับดีขึ้น ได้แก่ ประสิทธิภาพของภาครัฐ ประสิทธิภาพของภาคธุรกิจ และโครงสร้างพื้นฐาน

ความยากง่ายในการประกอบธุรกิจอยู่ในอันดับที่ 18 ในปี 2557 ไม่เปลี่ยนแปลงจากปี 2556 ผลการจัดอันดับความยากง่ายในการประกอบธุรกิจ (Doing Business) โดยธนาคารโลก ในปี 2557 ไทยอยู่ในอันดับที่ 18 จาก 189 ประเทศทั่วโลก ไม่เปลี่ยนแปลงจากปี 2556 สาขาที่ปรับอันดับดีขึ้น ได้แก่ การขออนุญาตก่อสร้าง การคุ้มครองผู้ลงทุน การชำระภาษี และด้านการบังคับ

ให้เป็นไปตามข้อตกลง และสาขาที่ปรับลดอันดับลง ได้แก่ การเริ่มต้นธุรกิจ การขอใช้ไฟฟ้า การจดทะเบียนทรัพย์สิน การได้รับสินเชื่อ และการค้าระหว่างประเทศ อย่างไรก็ตาม ในปี 2558 ธนาคารโลกได้ปรับเปลี่ยนวิธีการวัดใหม่⁴ ซึ่งมีผลทำให้อันดับมีการเปลี่ยนแปลง โดยประเทศไทยได้รับการจัดอันดับให้อยู่ในอันดับที่ 26 จาก 189 ประเทศทั่วโลก ปรับขึ้นจากลำดับที่ 28 ในปี 2557 และเป็นอันดับ 3 ในภูมิภาคอาเซียนรองจากสิงคโปร์อันดับ 1 และมาเลเซียอันดับที่ 18 และอยู่ใน 30 อันดับแรกของกลุ่มประเทศที่มีความสะดวกในการประกอบธุรกิจ

2.3.2) ตลาดแรงงานค่อนข้างตึงตัว อัตราการว่างงานลดลงต่อเนื่อง ขณะที่ แรงงานยังมีปัญหาด้านคุณภาพ ผลผลิตภาพแรงงานเพิ่มขึ้นในระดับต่ำ ในปี 2557 มีการจ้างงาน 38.08 ล้านคน เป็นผู้มีงานทำในภาคเกษตรกรรมร้อยละ 33.6 ของผู้มีงานทำ ภาคอุตสาหกรรมร้อยละ 16.8 และภาคบริการร้อยละ 49.4 ขณะที่ อัตราการว่างงานเพิ่มขึ้นเล็กน้อยจากร้อยละ 0.67 ในปี 2555 เป็นร้อยละ 0.69 ในปี 2556 และร้อยละ 0.84 ในปี 2557 จำนวนผู้ว่างงาน 3.2 แสนคน ทั้งนี้ กำลังแรงงานร้อยละ 65.1 มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและต่ำกว่า และส่วนใหญ่ทำงานในสาขาเกษตรและก่อสร้าง และกำลังแรงงานอายุ 50 ปีขึ้นไป มีสัดส่วนร้อยละ 28.9 ขณะที่ *ผลผลิตภาพแรงงานมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น* จาก 125,792 บาทต่อคน ในปี 2555 เป็น 132,177 บาทต่อคน ในปี 2557 เพิ่มขึ้นเฉลี่ยร้อยละ 3.41 ในระยะ 3 ปีของแผนพัฒนาฉบับที่ 11 เมื่อเปรียบเทียบกับประเทศเพื่อนบ้าน พบว่า ผลผลิตภาพแรงงานไทยต่ำกว่ามาเลเซีย 1 เท่าตัว และต่ำกว่าประเทศสิงคโปร์ถึง 5 เท่าตัว ส่วนหนึ่งเนื่องมาจากข้อจำกัดด้านอายุและการศึกษาของแรงงาน โดยผู้มีส่วนทำงานส่วนใหญ่มีอายุมากและมีการศึกษาต่ำ ซึ่งเป็นข้อจำกัดต่อการพัฒนาทักษะและการปรับไปสู่การใช้เทคโนโลยีระดับสูง

2.3.3) ต้นทุนโลจิสติกส์มีแนวโน้มลดลงอย่างต่อเนื่องในระยะ 3 ปีของแผนพัฒนา ฉบับที่ 11 จากร้อยละ 14.4 ต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ ในปี 2555 เป็นร้อยละ 14.2 ในปี 2556 โดยมีมูลค่าต้นทุนโลจิสติกส์รวม 1,835.2 พันล้านบาท เป็นผลต่อเนื่องจากการลดลงของอุปสงค์ในประเทศที่มีการเร่งใช้จ่ายเพื่อฟื้นฟูความเสียหายจากวิกฤตน้ำท่วมใหญ่ในปี 2554 ประกอบกับสถานการณ์เศรษฐกิจและการเมืองมีความไม่แน่นอนมากขึ้น เมื่อพิจารณาโครงสร้างต้นทุนโลจิสติกส์ พบว่า ต้นทุนค่าขนส่งสินค้ามีสัดส่วนมากที่สุดร้อยละ 51.9 ของต้นทุนโลจิสติกส์รวม ลดลงจากร้อยละ 52.6 ในปี 2555 รองลงมา คือ ต้นทุนการเก็บรักษาสินค้าคงคลังมีสัดส่วนร้อยละ 39.0 เพิ่มขึ้นจากร้อยละ 38.4 ในปี 2555 ส่วนต้นทุนการบริหารจัดการด้านโลจิสติกส์มีสัดส่วนเพียงร้อยละ 9.1 สำหรับในปี 2557 ประเมินการว่า สัดส่วนต้นทุนโลจิสติกส์มีแนวโน้มลดลงเป็นร้อยละ 14.1 จากการชะลอตัวของอุปสงค์ในประเทศ และสถานการณ์ทางการเมือง สำหรับรูปแบบการขนส่งสินค้าภายในประเทศ เป็นการขนส่งทางถนนมากที่สุด ร้อยละ 80 รองลงมา เป็นการขนส่งทางน้ำภายในประเทศร้อยละ 9.0 ทางชายฝั่งร้อยละ 8.4 ทางรางร้อยละ 2.2 และทางอากาศร้อยละ 0.02 ตามลำดับ

2.3.4) การใช้พลังงานทดแทนเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ขณะที่การนำเข้าพลังงานลดลงต่อเนื่อง ส่งผลให้ประสิทธิภาพการใช้พลังงานดีขึ้น ในปี 2557 ความต้องการใช้พลังงานของประเทศเพิ่มขึ้นร้อยละ 0.8 จากปี 2556 มีปริมาณการใช้พลังงานขั้นสุดท้าย 75,804 พันตันเทียบเท่า

⁴ การจัดอันดับ Doing Business 2015 ธนาคารโลกมีการเปลี่ยนแปลงวิธีการวัดใหม่ใน 2 เรื่องหลักที่มีผลต่อการจัดอันดับ คือ การเปลี่ยนการวัดเป็นแบบ Distance to frontier (DTF) หรือพิจารณาจากระยะห่างของผลการพัฒนาประสิทธิภาพของการปฏิบัติงานของหน่วยงานรัฐในแต่ละตัวชี้วัดย่อยเทียบกับประเทศที่ดำเนินการดีที่สุด (Best Practices) และครอบคลุมดัชนีชี้วัด 10 ด้าน (เดิมครอบคลุม 5 ด้าน) และมีการปรับขอบเขตการวัดใน 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการได้รับสินเชื่อ ด้านการคุ้มครองผู้ลงทุน และด้านการแก้ปัญหาการล้มละลาย

น้ำมันดิบ สาขาอุตสาหกรรมมีการใช้พลังงานมากที่สุดร้อยละ 37.2 ของการใช้พลังงานขั้นสุดท้าย ขณะที่การใช้พลังงานทดแทนเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง เป็นผลจากนโยบายการพัฒนาพลังงานทดแทน โดยในปี 2557 มีการใช้พลังงานทดแทน 9,025 พันตันเทียบเท่าน้ำมันดิบ เพิ่มขึ้นจากปี 2556 ร้อยละ 9.6 คิดเป็นร้อยละ 11.9 ของการใช้พลังงานขั้นสุดท้าย โดยมีการใช้ในรูปแบบความร้อนมากที่สุดร้อยละ 64.0 ของการใช้พลังงานทดแทน ส่งผลให้มีการลดการนำเข้าพลังงานมูลค่า 215,065.75 ล้านบาท คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 10.0 ต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ ลดจากร้อยละ 11.7 ในปี 2555 และลดการปล่อยก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ 27.68 ล้านตัน นอกจากนี้ ประสิทธิภาพการใช้พลังงานดีขึ้น โดยความเข้มข้นการใช้พลังงานลดลงเล็กน้อยจาก 8.23 พันตันเทียบเท่าน้ำมันดิบ/พันล้านบาท ในปี 2555 เป็น 8.21 พันตันเทียบเท่าน้ำมันดิบ/พันล้านบาท ในปี 2557 เป็นผลจากการดำเนินงานตามแผนอนุรักษ์พลังงานของประเทศไทย 20 ปี (2554 - 2573)

2.4) สัดส่วนหนี้สาธารณะมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น ขณะที่อัตราเงินเฟ้อชะลอตัวลงต่อเนื่อง สัดส่วนหนี้สาธารณะคงค้างปรับเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 43.66 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ ในปี 2555 มาอยู่ที่ร้อยละ 45.71 ในปี 2556 และเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 46.32 ในปี 2557 ยังอยู่ในกรอบวินัยการคลังที่กำหนดให้ไม่เกินร้อยละ 60 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ โดย ณ เดือนธันวาคม 2557 มีหนี้สาธารณะคงค้างรวม 5,623,973.830 ล้านบาท เป็นหนี้ที่รัฐบาลกู้โดยตรงมากที่สุดร้อยละ 51.49 ส่วนอัตราเงินเฟ้ออยู่ในระดับต่ำ และลดลงต่อเนื่องจากร้อยละ 3.02 ในปี 2555 เป็นร้อยละ 2.18 ในปี 2556 และร้อยละ 1.89 ในปี 2557 โดยในช่วง 3 ปีแรกของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 11 มีอัตราเงินเฟ้อเฉลี่ยร้อยละ 2.36 ต่อปี การที่อัตราเงินเฟ้อชะลอตัวลงเนื่องจากราคาน้ำมันขายปลีกในประเทศที่ลดลงต่อเนื่องตามการปรับลดลงของราคาน้ำมันในตลาดโลก

2.4.5 การสร้างความเชื่อมโยงกับประเทศในภูมิภาคเพื่อความมั่นคงทางเศรษฐกิจและสังคม

1) การบรรลุเป้าหมายการสร้างเชื่อมโยงกับประเทศในภูมิภาคเพื่อความมั่นคงทางเศรษฐกิจ จากการจัดอันดับความสามารถการอำนวยความสะดวกทางการค้า (Enabling Trade Index: ETI) โดย The World Economic Forum (WEF) นับตั้งแต่ปี 2554 เป็นต้นมา อันดับและคะแนนในภาพรวมของไทยอยู่ในระดับคงที่ไม่เปลี่ยนแปลง โดยในปี 2557 ความสามารถในการอำนวยความสะดวกทางการค้าของไทยได้คะแนนรวม 4.2 คะแนน และอยู่ในอันดับที่ 37 สำหรับอันดับความยากง่ายในการประกอบธุรกิจของประเทศไทย ในปี 2557 จากการจัดอันดับโดยธนาคารโลก ในภาพรวมประเทศไทยอยู่ในอันดับที่ 18 จากจำนวนทั้งหมด 189 เขตเศรษฐกิจ โดยเมื่อเปรียบเทียบระหว่างเขตเศรษฐกิจ พบว่าประเทศไทยเป็นประเทศที่เอื้อต่อการลงทุนเป็นอันดับที่ 6 ของทวีปเอเชีย รองจากสิงคโปร์ ฮองกง มาเลเซีย เกาหลีใต้ และไต้หวัน และเป็นอันดับที่ 3 ของกลุ่มประเทศอาเซียนรองจากสิงคโปร์และมาเลเซีย

สัดส่วนการใช้สิทธิประโยชน์จากความตกลงทางการค้าเสรี (FTA) ต่อมูลค่าส่งออกเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 58.01 ในปี 2555 เป็นร้อยละ 70.51 ในปี 2557 โดยมีมูลค่าการส่งออกของรายการสินค้าที่ได้รับสิทธิประโยชน์ FTA รวม 73,151.86 ล้านเหรียญ สหรัฐ. แต่มีมูลค่าการขอการใช้สิทธิ FTA การส่งออก รวม 51,582.60 ล้านเหรียญ สหรัฐ.⁵ สำหรับสัดส่วนต้นทุนโลจิสติกส์ต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศมีแนวโน้มลดลงเหลือร้อยละ 14.1 โดยคาดว่าสัดส่วนต้นทุนค่าขนส่งสินค้าต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศอยู่ที่ร้อยละ 7.3 ซึ่งลดลงจากร้อยละ 7.6 ในปี 2555 และร้อยละ 7.4 ในปี 2556 ขณะที่ สัดส่วน

⁵ ที่มา: กรมการค้าต่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์

ต้นทุนการเก็บรักษาสินค้าคงคลังและต้นทุนการบริหารจัดการมีสัดส่วนเท่ากับปี 2555 และปี 2556 คืออยู่ที่ร้อยละ 5.5 และร้อยละ 1.3 ตามลำดับ ทั้งนี้ ผู้ประกอบการมีการปรับตัวต่อสถานการณ์ดีขึ้นเมื่อเทียบกับปี 2555 และปี 2556 โดยเฉพาะการชะลอปริมาณการผลิตและเร่งระบายสินค้าคงคลังที่มีอยู่ก่อน

มูลค่าการค้าชายแดนและการลงทุนโดยตรงของไทยในกลุ่มประเทศเพื่อนบ้าน ยังไม่เป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ในแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 11 โดยอัตราการเติบโตของมูลค่าการค้าชายแดนระหว่างไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน (มาเลเซีย เมียนมา ลาว และกัมพูชา) ในปี 2557 ขยายตัวเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 1.51 ในปี 2556 เป็นร้อยละ 6.85 ในปี 2557 ซึ่งยังต่ำกว่าเป้าหมายที่กำหนดไว้ร้อยละ 15.0 ต่อปี และในระยะ 3 ปีแรกของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 11 มีอัตราการขยายตัวเฉลี่ยเพียงร้อยละ 3.53 ต่อปี ถือว่ายังต่ำกว่าเป้าหมายมาก สำหรับอัตราการเติบโตของมูลค่าการลงทุนของผู้ประกอบการไทยในอนุภูมิภาคหดตัวลงร้อยละ 13.25 ในปี 2557 ยังต่ำกว่าเป้าหมายที่กำหนด

ตารางที่ 7 การสร้างความเชื่อมโยงกับประเทศในภูมิภาคเพื่อความมั่นคงทางเศรษฐกิจและสังคม 3 ปีของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 11

เป้าหมาย	ตัวชี้วัด	แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10					แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 11		
		2550	2551	2552	2553	2554	2555	2556	2557
1. ระบบห่วงโซ่อุปทานในอนุภูมิภาคมีความเชื่อมโยงระหว่างกันเพื่อรองรับการพัฒนาทางเศรษฐกิจอย่างต่อเนื่อง	1.ดัชนีความสามารถในการอำนวยความสะดวกทางการค้า (Enabling Trade Index) (คะแนน)	-	-	4.1	4.1	4.2	4.2	4.2	4.2
	1.1 ดัชนีชี้วัดย่อยความสามารถในการบริหารจัดการ ณ จุดผ่านแดน	-	-	4.6	4.6	4.4	4.4	4.7	4.7
	1.2 ดัชนีชี้วัดย่อยความสามารถด้านโครงสร้างพื้นฐานของประเทศ	-	-	4.2	4.2	4.3	4.3	4.3	4.3
2. ประเทศไทยมีบทบาทที่สำคัญในด้านการค้าและการลงทุนในภูมิภาค บนพื้นฐานของผลประโยชน์และความมั่นคงร่วมกัน	1. อันดับความยาก-ง่ายในการประกอบธุรกิจ (เขตเศรษฐกิจ)	18 (175)	15 (178)	13 (181)	12 (183)	19 (183)	17 (183)	18 (185)	18 (189)
	1.1 ด้านการเริ่มต้นธุรกิจ	28	36	44	89	95	79	86	91
	1.2 ด้านการได้รับสินเชื่อ	33	36	68	69	72	67	71	73
	1.3 ด้านการค้าระหว่างประเทศ	103	50	10	12	12	20	25	24
	1.4 ด้านการดำเนินการให้เป็นไปตามข้อตกลง	44	26	25	25	25	26	22	22
	1.5 ด้านการขออนุญาตก่อสร้าง	3	12	12	13	12	13	13	14
3. เพิ่มสัดส่วนการใช้สิทธิประโยชน์จากความตกลงการค้าเสรีต่อมูลค่าส่งออกรวมเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 50.0 ในปี 2559 ภายใต้อัตราความตกลง	1. สัดส่วนการใช้สิทธิประโยชน์จากความตกลงการค้าเสรีต่อมูลค่าส่งออกรวม (ร้อยละ)	-	-	61.42	56.79	51.18	58.01	70.70	70.51

เป้าหมาย	ตัวชี้วัด	แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10					แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 11		
		2550	2551	2552	2553	2554	2555	2556	2557
ทางการค้าเสรีในทุก กรอบที่เจรจาแล้วเสร็จ และเพิ่มโอกาสและ ทางเลือกบนพื้นฐาน ของประโยชน์และ ข้อจำกัดของประเทศ ในการเข้าถึงตลาดใหม่ ที่เป็นกรอบการค้าเสรี ที่จะมีบทบาทมากขึ้น ในอนาคต									
4. เพิ่มมูลค่าการค้า ชายแดนและการ ลงทุนโดยตรงของไทย ในกลุ่มประเทศเพื่อน บ้าน ให้ขยายตัว เพิ่มขึ้นร้อยละ 15.0 และร้อยละ 10.0 ต่อปี ตามลำดับ	1. อัตราการเติบโตของ มูลค่าการค้าชายแดน ระหว่างไทยกับประเทศ ในอนุภูมิภาค ⁶ (ร้อยละ)	-	28.38	-10.53	21.51	15.65	2.23	1.51	6.85
	2. อัตราการเติบโตของ มูลค่าการลงทุนของ ผู้ประกอบการไทย (เงินลงทุนโดยตรง)								
	2.1 ในประเทศ อนุภูมิภาค	211.89	215.77	-7.88	-73.64	18.61	58.86	-21.10	-13.25
	2.2 ในภูมิภาคอาเซียน	19.33	268.33	-50.43	83.86	-30.83	20.17	-45.50	139.32

2) การดำเนินการและผลการพัฒนาตามแนวทางยุทธศาสตร์

2.1) การขนส่งและระบบโลจิสติกส์ในภูมิภาคอาเซียนได้รับการส่งเสริม
ความเชื่อมโยงอย่างต่อเนื่อง โดยในปี 2557 มีความก้าวหน้าการพัฒนาความเชื่อมโยงด้านการคมนาคมขนส่ง
ทั้งทางถนน ทางราง ทางน้ำ ทางอากาศ และการพัฒนาด้านกฎระเบียบเพื่ออำนวยความสะดวกในการขนส่ง
สินค้าผ่านแดน รวมทั้งการพัฒนาความเชื่อมโยงระบบโลจิสติกส์ โดยเฉพาะความคืบหน้าการให้บริการระบบ
National Single Window (NSW) ของประเทศ ซึ่งในปี 2557 มีหน่วยงานที่มีการเชื่อมโยงข้อมูลผ่านระบบ
NSW อย่างเป็นทางการแล้ว จำนวน 21 หน่วยงาน อย่างไรก็ตาม ผลการจัดอันดับความสามารถการอำนวยความสะดวก
ทางการค้า (Enabling Trade Index: ETI) ด้านโครงสร้างพื้นฐานของประเทศ มีคะแนนและ
อันดับคงที่ไม่เปลี่ยนแปลงไปจากปี 2556 ส่วนดัชนีชี้วัดความสามารถในการบริหารจัดการ ณ จุดผ่านแดน
มีคะแนนที่สูงขึ้น คือ จาก 4.4 คะแนนเป็น 4.7 คะแนน แต่กลับมีอันดับที่ลดลงจากอันดับที่ 47 เป็นอันดับที่
56 ซึ่งให้เห็นว่าถึงแม้ในปี 2557 ประเทศไทยมีการพัฒนาด้านการบริหารจัดการ ณ จุดผ่านแดนแล้ว แต่เมื่อ
เทียบกับประเทศอื่นๆ ประเทศไทยมีการพัฒนาที่ช้ากว่า

2.2) พื้นที่ในภูมิภาคต่างๆ ของประเทศได้รับการพัฒนาให้เชื่อมโยงกับ
ประเทศเพื่อนบ้านและภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ โดยดำเนินความร่วมมือด้านการค้า การท่องเที่ยว
และอุตสาหกรรมกับประเทศเพื่อนบ้าน เพื่อค้นหาโอกาสทางการตลาดและประกอบการตัดสินใจในการค้า
และการลงทุนในอนาคต ดำเนินการศึกษาแนวทางสนับสนุนการพัฒนาเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษชายแดนและ
พื้นที่โครงการที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งพัฒนาเขตเศรษฐกิจชายแดนและเมืองชายแดนให้มีบทบาทการเป็นประตู

⁶ ประเทศในอนุภูมิภาค ได้แก่ ประเทศเพื่อนบ้าน คือ มาเลเซีย สปป.ลาว กัมพูชา และเมียนมา

เชื่อมโยงเศรษฐกิจกับประเทศเพื่อนบ้าน โดยการจัดตั้งพื้นที่ที่มีศักยภาพเหมาะสมเป็นเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษระยะแรกของไทยใน 5 พื้นที่ชายแดน ได้แก่ แม่สอด อรัญประเทศ ตราด มุกดาหาร และสะเตา (ด้านศุลกากรสะเตาและปาดังเบซาร์) ดำเนินการพัฒนาอุตสาหกรรมภาคธุรกิจเชื่อมโยงกับประเทศเพื่อนบ้าน โดยดำเนินการหารือร่วมระหว่างภาครัฐและเอกชน เพื่อยกระดับการให้บริการและปรับปรุงกฎระเบียบลดอุปสรรคทางการค้าร่วมกับกลุ่มอุตสาหกรรมภาคธุรกิจต่างๆ รวมทั้งให้ความช่วยเหลือทางการเงินให้แก่ประเทศเพื่อนบ้านในการก่อสร้างโครงสร้างพื้นฐานเพื่อเชื่อมโยงระบบคมนาคมขนส่งในภูมิภาคและประเทศเพื่อนบ้าน ตลอดจนสถาปนาความสัมพันธ์เมืองพี่เมืองน้อง (sister cities) เพื่อส่งเสริมความสัมพันธ์อันดีระหว่างไทยและประเทศอื่นๆ ในการเชื่อมโยงโอกาสระหว่างกันทั้งด้านเศรษฐกิจ การศึกษา และการท่องเที่ยว โดยในปี 2557 มีการสถาปนาความสัมพันธ์เมืองพี่เมืองน้องเพิ่มจำนวน 9 คู่ความสัมพันธ์ โดยปัจจุบันมีจำนวน 69 คู่ความสัมพันธ์ จาก 15 ประเทศ

2.3) ทุกภาคส่วนมีการเตรียมพร้อมรับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน โดยมีความร่วมมือระหว่างภาครัฐและเอกชนในการพัฒนาในด้านต่างๆ ทั้งด้านเศรษฐกิจ วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และนวัตกรรม โดยจัดทำร่างแผนยุทธศาสตร์การทูตวิทยาศาสตร์ (Science Diplomacy) เน้นประเทศหุ้นส่วนเชิงยุทธศาสตร์ (Strategic Countries) และจัดทำแผนปฏิบัติการเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียนด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และนวัตกรรม ดำเนินการเสริมสร้างความเข้มแข็งให้สถาบันการศึกษาโดยถ่ายทอดความรู้ทั้งด้านทักษะวิชาชีพ หลักสูตรกระบวนการเรียนการสอน และทักษะการสื่อสารเพื่อพัฒนาภาษาอังกฤษ ให้แก่ผู้บริหาร ครู บุคลากรทางการศึกษา และแรงงานไทย ดำเนินการอบรมให้ความรู้เพื่อเพิ่มศักยภาพผู้ประกอบการไทยสำหรับการเข้าสู่ตลาดอาเซียน รวมทั้งส่งเสริมการท่องเที่ยวและกีฬาเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่ม โดยการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อต่างๆ โดยมีคู่ค้าและคู่มือร่วมมือทั้งในและนอกอุตสาหกรรมท่องเที่ยวมากกว่า 1,200 หน่วยงาน มีการเข้าร่วมงานส่งเสริมการขายด้านการท่องเที่ยวทั่วโลกมากกว่า 300 งาน มีจำนวนยอดขายและยอดจองแพคเกจเดินทางมาท่องเที่ยวประเทศไทยมากกว่า 6 แสนแพคเกจ และมีจำนวนรายได้จากนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ จำนวน 1,142,404.48 ล้านบาท

2.4) ไทยยังรักษาความสมดุลในการเข้าร่วมเป็นภาคีความร่วมมือระหว่างประเทศอย่างต่อเนื่อง ตามกรอบความร่วมมือที่ดำเนินการอยู่ ทั้งกรอบความร่วมมือทางเศรษฐกิจในอนุภูมิภาคแม่น้ำโขง 6 ประเทศ (GMS) กรอบความริเริ่มแห่งอ่าวเบงกอลสำหรับความร่วมมือหลากหลายสาขาทางวิชาการและเศรษฐกิจ (BIMSTEC) กรอบความร่วมมือทางเศรษฐกิจในภูมิภาคเอเชียแปซิฟิก (APEC) แผนงานการพัฒนาเขตเศรษฐกิจสามฝ่าย อินโดนีเซีย-มาเลเซีย-ไทย (IMT-GT) และกรอบความร่วมมืออาเซียน (ASEAN)

2.5) ทรัพยากรมนุษย์ได้รับการพัฒนา เพื่อสร้างความเป็นหุ้นส่วนทางเศรษฐกิจในภูมิภาค โดยส่งเสริมให้แรงงานต่างด้าวสัญชาติลาว กัมพูชา เมียนมา ที่ทำงานในสถานประกอบการของไทยตามแนวชายแดนได้รับการพัฒนาทักษะฝีมือด้านต่างๆ ที่ตรงกับความต้องการของภาคเอกชนไทย สนับสนุนการลงทุนและแผนการโยกย้ายฐานการผลิตมายังจังหวัดชายแดนไทย พัฒนาทรัพยากรมนุษย์ภายใต้กรอบ GMS ACMECS และ IMT-GT เพื่อเสริมสร้างขีดความสามารถของสถาบันภายใต้สาขาต่างๆ ส่งเสริมผู้ประกอบการไทยในการขยายการลงทุนไปสู่ต่างประเทศ โดยเตรียมความพร้อมของภาคอุตสาหกรรมไทยสำหรับการจัดทำหุ้นส่วนเศรษฐกิจในภูมิภาค และเสริมสร้างความตระหนักรู้ในเรื่องการส่งเสริมการมีงานทำและการลงทุนทางธุรกิจให้แก่ผู้ประกอบการและแรงงาน รวมทั้งประชาสัมพันธ์ให้ข้อมูล และสร้างความเข้าใจให้คนหางานและประชาชนทราบถึงวิธีการเดินทางไปทำงานต่างประเทศ

อย่างถูกต้อง เพื่อป้องกันการถูกหลอกลวง ตลอดจนให้บริการเพื่อให้ผู้ประสงค์ไปทำงานต่างประเทศได้รับการส่งเสริมการมีงานทำ โดยผลการดำเนินงานที่สำคัญ มีผู้ประสงค์ไปทำงานต่างประเทศได้รับการส่งเสริมการมีงานทำ จำนวน 119,023 คน พิจารณาคำขอการจัดส่งคนหางานและพาลูกจ้างไปทำงาน/ฝึกงานในต่างประเทศ จำนวน 46,927 คน จัดส่งคนหางานไปทำงานต่างประเทศโดยรัฐ จำนวน 10,097 คน และรับแจ้งการเดินทางด้วยตนเองและเดินทางกลับไปทำงานต่างประเทศ (Re - entry) จำนวน 61,999 คน

2.6) ประเทศไทยมีส่วนร่วมในการป้องกันการค้ำมนุษย์ การหลบหนีเข้าเมือง และการแพร่ระบาดของโรคภัย โดยจัดประชุมและอบรมแก่ผู้นำชุมชน ผู้นำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้สนใจจะไปทำงานต่างประเทศ คนหางาน และผู้ถูกระงับการเดินทางที่มีพฤติการณ์จะลักลอบไปทำงานต่างประเทศให้ได้รับทราบข้อมูลการไปทำงานต่างประเทศอย่างถูกวิธี ให้คำแนะนำช่วยเหลือกรณีถูกหลอกลวงชักชวนให้ไปทำงานต่างประเทศ เพื่อเป็นการสร้างเครือข่ายชุมชนร่วมรณรงค์ป้องกันการหลอกลวงและลักลอบไปทำงานต่างประเทศและปัญหาการค้ำมนุษย์ด้านแรงงาน รวมทั้งตรวจสอบการทำงานของคนต่างด้าวและสถานประกอบกิจการที่มีการจ้างหรือลักลอบจ้างคนต่างด้าวทำงานจำนวน 301,716 คน 44,045 แห่ง เพื่อให้มีการปฏิบัติให้ถูกต้องและเป็นไปตามกฎหมายกำหนด ตลอดจนสร้างความตระหนักและเตรียมความพร้อมสำหรับโรคติดต่อและโรคอุบัติใหม่ตามแนวชายแดน เพื่อป้องกันและควบคุมการแพร่ขยายของโรคติดต่อและโรคอื่นๆ ที่เข้ามาพร้อมกับผู้อพยพย้ายถิ่นและแรงงานต่างด้าว

2.7) ภาครัฐดำเนินการศึกษาหาแนวทางการได้รับประโยชน์และป้องกันผลเสียที่จะเกิดขึ้นจากความตกลงการค้าเสรี ในปี 2557 มีสัดส่วนการใช้สิทธิประโยชน์จากความตกลงการค้าเสรีต่อมูลค่าส่งออกรวมร้อยละ 70.51 ในระยะที่ผ่านมาได้มีการศึกษาการใช้สิทธิประโยชน์และผลกระทบจากความตกลงการค้าเสรีฉบับต่างๆ ของไทย และศึกษาจัดทำฐานข้อมูลการใช้สิทธิพิเศษทางภาษีศุลกากรภายใต้ความตกลงเขตการค้าเสรี เพื่อนำมาใช้เป็นข้อมูลในการบริหารเชิงนโยบายตามกรอบความตกลงเขตการค้าเสรีต่างๆ ที่ใช้เป็นแนวทางประกอบการกำหนดท่าทีของประเทศไทยต่อไป

2.8) ภาศึการพัฒนาภายในประเทศตั้งแต่ระดับชุมชนท้องถิ่น ได้รับการเสริมสร้างความเข้มแข็งให้พร้อมต่อการเชื่อมโยงทิศทางการพัฒนาที่เปลี่ยนแปลงในบริบทโลก เอเชีย แปซิฟิก อาเซียน และอนุภูมิภาค โดยมีการเตรียมความพร้อมให้กับ 18 กลุ่มจังหวัดในการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน เสริมสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการต่างประเทศที่เป็นประโยชน์ต่อข้าราชการส่วนภูมิภาคในพื้นที่จังหวัดในการปรับตัว เพื่อรองรับผลกระทบจากการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน จัดกิจกรรมต่างๆ ของหมู่บ้านตามแนวชายแดนทั้งในเขตไทยและกัมพูชา เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตในด้านต่างๆ เช่น การอบรมส่งเสริมพัฒนาคุณภาพชีวิต การสร้างศูนย์เรียนรู้ทางการเกษตร และการอบรมส่งเสริมกลุ่มอาชีพสตรี เป็นต้น โดยอุปสรรคที่สำคัญในการดำเนินงาน คือ ปัญหาการใช้ภาษาและการสื่อสาร ภูมิประเทศที่เป็นอุปสรรคต่อการเข้าถึงพื้นที่ และการตระหนักถึงด้านความมั่นคงที่ต้องดำเนินการอย่างรอบคอบแนวเขตพื้นที่ชายแดน

2.4.6 การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน

1) การบรรลุเป้าหมายการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน ในระยะ 3 ปีของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 11 มีผลการดำเนินงานในการรักษาความอุดมสมบูรณ์ของพื้นที่ป่าอนุรักษ์เป็นไปตามเป้าหมาย สัดส่วนพื้นที่อนุรักษ์ต่อพื้นที่ประเทศในปี 2557 มีร้อยละ 20.44 เพิ่มขึ้นสูงกว่าเป้าหมายของแผนฯ ที่กำหนดให้พื้นที่อนุรักษ์ต่อพื้นที่ประเทศไม่น้อยกว่าร้อยละ 19 ขณะที่ พื้นที่ป่าไม้เพิ่มขึ้น

เล็กน้อย ในปี 2557 มีพื้นที่ป่าไม้ร้อยละ 31.62 ของพื้นที่ประเทศเพิ่มขึ้นจากปี 2556 ที่มีร้อยละ 31.57 ต่ำกว่าเป้าหมายที่กำหนดให้เพิ่มพื้นที่ป่าไม้ให้ได้อย่างน้อย 40 ของพื้นที่ประเทศ ส่วนการเพิ่มพื้นที่ป่าชายเลนในปี 2557 สามารถดำเนินการได้ 2,660 ไร่ ยังต่ำกว่าเป้าหมายที่กำหนดให้เพิ่มพื้นที่ป่าชายเลนไม่น้อยกว่าปีละ 5,000 ไร่ ในส่วนของการขยายพื้นที่ชลประทานเพื่อลดปัญหาการขาดแคลนน้ำและบรรเทาอุทกภัยสามารถดำเนินการเพิ่มพื้นที่ชลประทานได้เพิ่มขึ้น 327,582 ไร่ สูงกว่าเป้าหมายที่กำหนดให้เพิ่มพื้นที่ชลประทานเฉลี่ยปีละ 200,000 ไร่ ทำให้ในปี 2557 มีพื้นที่ชลประทานทั้งหมด 30.64 ล้านไร่

คุณภาพน้ำในแหล่งน้ำหลักและแม่น้ำสายสำคัญที่อยู่ในเกณฑ์ตั้งแต่พอใช้ขึ้นไป มีสัดส่วนร้อยละ 78 ลดลงจากร้อยละ 82 ในปี 2555 ต่ำกว่าเป้าหมายเล็กน้อย สาเหตุส่วนใหญ่มาจากการระบายน้ำทิ้งจากกิจกรรมต่างๆ โดยไม่ผ่านการบำบัด ส่วนน้ำทะเลชายฝั่งมีคุณภาพดีขึ้น การกำจัดขยะชุมชนอย่างถูกหลักสุขาภิบาลเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 30 แต่ยังคงต่ำกว่าเป้าหมายที่กำหนดให้มีการจัดการขยะชุมชนอย่างถูกหลักสุขาภิบาลเพิ่มขึ้นมากกว่าร้อยละ 50 ขณะที่ การนำขยะกลับมาใช้ใหม่ลดลงเหลือเพียงร้อยละ 18 ในปี 2557 จากร้อยละ 21 ในปี 2555 ต่ำกว่าเป้าหมายของแผนที่กำหนดให้มีไม่น้อยกว่าร้อยละ 30

นอกจากนี้ ยังมีการจัดทำระบบป้องกันและเตือนภัยธรณีวิทยา สิ่งแวดล้อมและธรณีพิบัติภัย พัฒนาประสิทธิภาพปฏิบัติการเตือนภัย จัดทำแผนที่เสี่ยงภัยดินถล่มระดับชุมชนครอบคลุมทั้งระบบต้นน้ำ กลางน้ำ และปลายน้ำ พัฒนาระบบฐานข้อมูล และบูรณาการระบบคลังข้อมูล เพื่อนำไปสู่คลังข้อมูลสาธารณภัยแห่งชาติ ปรับปรุงประสิทธิภาพและบำรุงรักษาสถานีโทรมาตรตรวจวัดสภาพอากาศอัตโนมัติ ปรับปรุงฐานเวลาและการทำงานของอุปกรณ์ให้มีความเสถียรมากขึ้นและพร้อมใช้งาน สร้างเครือข่ายความร่วมมือของประชาชนกับหน่วยงานภาครัฐและองค์กรต่างๆ เพื่อเฝ้าระวังภัยพิบัติทางธรรมชาติตามลุ่มน้ำและชุมชน เสริมสร้างศักยภาพของประชาชนในการเตรียมความพร้อมรับมือกับธรณีพิบัติภัย โดยทำการซักซ้อมแผนการเฝ้าระวังที่อาจเกิดขึ้นในพื้นที่เสี่ยงภัยสูง

ตารางที่ 8 การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน 3 ปีของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 11

เป้าหมาย	ตัวชี้วัด	แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10					แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 11		
		2550	2551	2552	2553	2554	2555	2556	2557
1. เพิ่มความอุดมสมบูรณ์ของฐานทรัพยากรธรรมชาติและความหลากหลายทางชีวภาพ โดยรักษาพื้นที่อนุรักษ์ไว้ไม่น้อยกว่าร้อยละ 19.0 เพิ่มพื้นที่ป่าไม้ให้ได้ร้อยละ 40.0 ของพื้นที่ประเทศ และเพิ่มพื้นที่ป่าชายเลนไม่น้อยกว่าปีละ 5,000 ไร่	1. สัดส่วนพื้นที่ป่าไม้ (ร้อยละ)	-	33.44	33.56	33.56	33.56	33.65	31.57	31.62
	2. สัดส่วนพื้นที่อนุรักษ์ต่อพื้นที่ประเทศ (ร้อยละ)	18.70	19.13	19.99	19.99	20.01	20.40	20.39	20.44
	3. พื้นที่ปลูกป่าชายเลน (ไร่)	1,070	11,496	6,257	414	869	1,797	8,602	2,660
2. เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการน้ำทั้งระบบเพื่อลดปัญหาการขาดแคลนน้ำและการบรรเทาอุทกภัย รวมทั้งเพิ่มพื้นที่ชลประทานเฉลี่ยปีละ 200,000 ไร่ เพื่อสนับสนุนความมั่นคงด้านอาหาร	1. สัดส่วนจำนวนหมู่บ้านที่ขาดแคลนน้ำต่อจำนวนหมู่บ้านทั้งประเทศ (ร้อยละ)	8.65	-	8.64	-	3.17	-	7.19	-
	2. สัดส่วนจำนวนหมู่บ้านที่ประสบอุทกภัยต่อจำนวนหมู่บ้านทั้งประเทศ	17.14	51.29	45.16	64.69	71.22	16.03	50.82	n/a
	3. พื้นที่ชลประทาน (ล้านไร่)	28.14	28.35	28.72	29.34	29.60	29.83	30.31	30.64

เป้าหมาย	ตัวชี้วัด	แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10					แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 11		
		2550	2551	2552	2553	2554	2555	2556	2557
	4. ปริมาณกักเก็บน้ำต่อจำนวนประชากร (ลบ.ม./คน)	1,165	1,159	1,159	1,154	1,153	1,148	1,143	1,138
3. สร้างคุณภาพสิ่งแวดล้อมที่ดี ลดมลพิษและผลกระทบต่อสุขภาพของประชาชนจากการพัฒนา โดยควบคุมคุณภาพน้ำในแหล่งน้ำหลักและแม่น้ำสายสำคัญให้อยู่ในเกณฑ์ตั้งแต่พอใช้ขึ้นไปไม่น้อยกว่าร้อยละ 80.0 พื้นฟูคุณภาพน้ำทะเลชายฝั่ง โดยเฉพาะบริเวณอ่าวไทยตอนในไม่ให้อยู่ในเกณฑ์เสื่อมโทรมมาก คุณภาพอากาศในเขตเมืองและเขตอุตสาหกรรมอยู่ในเกณฑ์มาตรฐาน การจัดการขยะชุมชนถูกหลักสุขาภิบาลเพิ่มขึ้นมากกว่าร้อยละ 50.0 ของปริมาณขยะมูลฝอยที่เกิดขึ้น และมีการนำขยะกลับมาใช้ใหม่ไม่น้อยกว่าร้อยละ 30.0	1. สัดส่วนคุณภาพน้ำในแหล่งน้ำหลักและแม่น้ำสายสำคัญที่อยู่ในเกณฑ์ตั้งแต่พอใช้ขึ้นไป (ร้อยละ)	78	72	71	75	85	82	77	78
	2. สัดส่วนคุณภาพน้ำทะเลชายฝั่งที่อยู่ในเกณฑ์เสื่อมโทรมมาก (ร้อยละ)	1	1	5	5	3	1	13	1
	3. ปริมาณ PM ₁₀ เฉลี่ยรายปี (ไมโครกรัมต่อลูกบาศก์เมตร)	52.89	44.94	43.65	41.95	39.22	42.40	44.35	43.43
	4. อัตราการกำจัดขยะชุมชนถูกหลักสุขาภิบาลเพิ่มขึ้น	32.1	24	25	24	22	24	27	30
	5. อัตราการนำขยะกลับมาใช้ใหม่ (ร้อยละ)	22	14	16	16	16	21	19	18
4. เพิ่มขีดความสามารถในการปรับตัวเพื่อรองรับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและภัยพิบัติให้มีความพร้อมทั้งระดับประเทศ พื้นที่ และชุมชน	1. เครื่องมือและกลไกในการบริหารจัดการรองรับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ	จัดทำยุทธศาสตร์แห่งชาติว่าด้วยการจัดการการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ พ.ศ. 2551-2555 จัดทำแผนของกระทรวง ทบวง กรม เพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ เช่น แผนบรรเทาภาวะโลกร้อนด้านการเกษตร พ.ศ. 2551-2554 แผนปฏิบัติการลดโลกร้อนของ กทม. พ.ศ. 2550-2555 เป็นต้น จัดตั้งคณะกรรมการนโยบายการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศแห่งชาติ จัดตั้งองค์การบริหารจัดการก๊าซเรือนกระจก (องค์การมหาชน) จัดตั้งศูนย์เตือนภัยพิบัติแห่งชาติ จัดทำฐานข้อมูลด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ฯลฯ					จัดทำ (ร่าง) แผนแม่บทรองรับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ พ.ศ. 2557 – 2593 จัดทำระบบป้องกันและเตือนภัยธรณีวิทยาสิ่งแวดล้อมและธรณีพิบัติภัย พัฒนาประสิทธิภาพการปฏิบัติการเตือนภัย มีระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ พร้อมระบบไร้สายตรวจจับเป้าหมายที่สามารถแสดงและติดตามเป้าหมายบนแผนที่ในพื้นที่ประสบภัยพิบัติ		
	2. ฐานข้อมูลและแผนที่แสดงพื้นที่เสี่ยงภัยจากผลกระทบของการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ทั้งระดับประเทศ ภูมิภาค และจังหวัด	ฐานข้อมูลและแผนที่แสดงพื้นที่เสี่ยงภัยธรรมชาติด้านน้ำป่าไหลหลาก โคลนถล่ม พื้นที่เสี่ยงอุทกภัย ในระดับประเทศ จัดทำแผนการบริหารจัดการและพัฒนาลุ่มน้ำทั้ง 25 ลุ่มน้ำ มีฐานข้อมูลพื้นที่ที่มีความอ่อนไหวด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม					แผนที่พื้นที่เสี่ยงภัยพิบัติทั้งระดับประเทศ และพื้นที่ พัฒนาระบบฐานข้อมูล และระบบการสื่อสารโทรคมนาคมด้านการจัดการภัยพิบัติให้เป็นมาตรฐานเดียวกัน บูรณาการระบบคลังข้อมูลเพื่อนำไปสู่คลังข้อมูลสาธารณภัยแห่งชาติ		
	3. กลไกการเฝ้าระวังและระบบเตือนภัยล่วงหน้าในพื้นที่ที่ได้รับผลกระทบและพื้นที่เสี่ยงภัยธรรมชาติ	ในปี 2554 มีการติดตั้งเครือข่ายเฝ้าระวัง 43 จังหวัด จากจังหวัดที่เป็นพื้นที่เสี่ยง 75 จังหวัด มีหอกระจายข่าวและระบบแจ้งเตือนภัยในพื้นที่เสี่ยงภัยสินามิ มีเครือข่ายชุมชนในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม รวมทั้งอาสาสมัครสาธารณสุข ซึ่งหากบูรณาการและปรับปรุงระบบการทำงานของหน่วยงานต่างๆ ให้มากขึ้น จะสามารถสร้างระบบการเฝ้าระวังและเตือนภัยในพื้นที่เสี่ยงด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมและสาธารณสุขได้					มีเครือข่ายเฝ้าระวังแจ้งเตือนธรณีพิบัติภัยในพื้นที่เสี่ยงภัยเพิ่มขึ้น เป็น 48 จังหวัด จากจังหวัดที่เป็นพื้นที่เสี่ยง 75 จังหวัด ปี 2557 เพิ่มขึ้นอีกไม่น้อยกว่า 55 ตำบล มีระบบพยากรณ์และเตือนภัยด้านน้ำและการจัดการแผนเผชิญเหตุเฉพาะพื้นที่		
	4. ปริมาณและมูลค่าความเสียหายจากภัย	2,120	7,933	5,568	17,952	24,080	1,121	1,918	n/a

เป้าหมาย	ตัวชี้วัด	แผนพัฒนา ฉบับที่ 10					แผนพัฒนา ฉบับที่ 11		
		2550	2551	2552	2553	2554	2555	2556	2557
	พิบัติทางธรรมชาติ (ล้านบาท)								
5. เพิ่มประสิทธิภาพการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก	1. สัดส่วนการปล่อยก๊าซเรือนกระจกต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ	-	-	25.83	26.30	24.88	24.15	23.65	23.68

2) การดำเนินการและผลการพัฒนาตามแนวทางยุทธศาสตร์

2.1) การดำเนินงานอนุรักษ์ ฟื้นฟู และสร้างความมั่นคงของฐานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ในปี 2557 มีความก้าวหน้าในเรื่องการเพิ่มพื้นที่ป่าอนุรักษ์ โดยมีพื้นที่อนุรักษ์ร้อยละ 20.44 เพิ่มขึ้นจากปี 2555 ที่มีอยู่ร้อยละ 20.40 ของพื้นที่ประเทศ ส่วนพื้นที่ป่าไม้เพิ่มขึ้นเล็กน้อยเป็นร้อยละ 31.62 ของพื้นที่ประเทศ จากร้อยละ 31.57 ในปี 2556 สถิติการเกิดไฟป่าในปี 2557 มีจำนวน 1,088 ครั้ง พื้นที่เสียหาย 15,140 ไร่ สาเหตุหลักมาจากกิจกรรมของมนุษย์ อาทิ การหาของป่า การล่าสัตว์ และการเผาไร่ จะเห็นได้ว่าพื้นที่ป่ายังถูกบุกรุกอยู่เป็นจำนวนมาก ซึ่งมีปัจจัยมาจากการบุกรุกของนายทุนเพื่อดำเนินธุรกิจ การขยายพื้นที่เกษตรกรรม หรือแม้แต่นโยบายของภาครัฐที่มุ่งเน้นการพัฒนาเศรษฐกิจอย่างรวดเร็วและขาดความคำนึงถึงผลกระทบต่อทรัพยากรป่าไม้ ส่งผลให้พื้นที่ป่าชายเลนและทรัพยากรประมงมีแนวโน้มลดลง ส่วนการพัฒนาเขตชลประทานสามารถขยายครอบคลุมพื้นที่ต่างๆ ได้มากขึ้น โดยก่อสร้างชลประทานขนาดใหญ่ ขนาดกลาง ขนาดเล็ก การสูบน้ำด้วยไฟฟ้า รวมทั้งแหล่งน้ำและระบบส่งน้ำเพื่อการอุปโภคบริโภค ทำให้พื้นที่ชลประทานเพิ่มขึ้น 327,582 ไร่ เกษตรกรและประชาชนมีน้ำใช้อย่างเพียงพอ เป็นการบรรเทาอุทกภัย และลดความเสียหายทางเศรษฐกิจ

2.2) การเตรียมพร้อมไปสู่การเป็นเศรษฐกิจและสังคมคาร์บอนต่ำและเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม มีการดำเนินงานเพื่อปรับเปลี่ยนกระบวนการผลิตภาคอุตสาหกรรมโดยเฉพาะอุตสาหกรรมที่มีการปล่อยก๊าซเรือนกระจกสูง อีกทั้ง มีการส่งเสริมการมีส่วนร่วมด้านการผลิต การบริการ และการบริโภคที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม เพื่อให้ประชาชนมีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรม การดำเนินชีวิตไปสู่การผลิต การบริการ และบริโภคที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม โดยพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการผลิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมในสถานประกอบการวิสาหกิจชุมชน OTOP ระดับ 4 และ 5 ดาว ส่งเสริมให้มีการดำเนินงานสู่การเติบโตสีเขียวและเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมในระดับสำนักงาน หน่วยงานภาครัฐ เอกชน และสถานประกอบการประเภทโรงแรม ส่งเสริมผลิตภัณฑ์จากวัสดุเหลือใช้ที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้าและบริการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม การส่งเสริมศักยภาพโรงงานมุ่งสู่การพัฒนาด้านสิ่งแวดล้อมและความรับผิดชอบต่อสังคมอย่างยั่งยืน เพื่อให้ภาคอุตสาหกรรมได้มีการแสดงความรับผิดชอบต่อสังคมตามมาตรฐานความรับผิดชอบต่อผู้ประกอบการอุตสาหกรรมต่อสังคมอย่างต่อเนื่อง

2.3) มีเครื่องมือและกลไกในการบริหารจัดการรองรับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศมากขึ้น พัฒนาระดับการจัดการภัยพิบัติให้มีประสิทธิภาพ ครอบคลุมทั้งการเตรียมพร้อม การป้องกัน ลดผลกระทบ การเตือนภัย และการจัดการในภาวะฉุกเฉิน โดยจัดทำระบบป้องกันและเตือนภัย ธรณีวิทยาสิ่งแวดล้อมและธรณีพิบัติภัย พัฒนาประสิทธิภาพการปฏิบัติการเตือนภัย มีระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ พร้อมระบบไร้สายตรวจจับเป้าหมายที่สามารถแสดงและติดตามเป้าหมายบนแผนที่ในพื้นที่ประสบภัยพิบัติ สามารถสนับสนุนทั้งภารกิจค้นหา กู้ภัย การช่วยเหลือประชาชน อำนวยการและป้องกันอุบัติเหตุทาง

อากาศ ระบบตรวจการณ์เชิงป้องกันและเตือนภัยในพื้นที่เสี่ยงภัยหรือพื้นที่ที่ประสบภัยพิบัติ และสามารถสนับสนุนการตัดสินใจในการแก้ไขปัญหาล่วงหน้า นอกจากนี้ ยังมีการเตรียมพร้อมตอบโต้ภาวะฉุกเฉินด้านการแพทย์และสาธารณสุข พัฒนาศักยภาพบุคลากรและระบบปฏิบัติการการรายงานสถานการณ์ในภาวะฉุกเฉินด้านสาธารณสุขจำนวน 1 ระบบ

2.4) การพัฒนาระบบการจัดการภัยพิบัติมีความครอบคลุมมากยิ่งขึ้น โดยจัดทำแผนที่เสี่ยงภัยดินถล่มระดับชุมชนครอบคลุมทั้งระบบต้นน้ำ กลางน้ำ และปลายน้ำ พัฒนาระบบฐานข้อมูล และระบบการสื่อสารโทรคมนาคมด้านการจัดการภัยพิบัติให้เป็นมาตรฐานเดียวกัน บูรณาการระบบคลังข้อมูลระหว่างหน่วยงานด้านสาธารณสุขเพื่อนำไปสู่คลังข้อมูลสาธารณสุขแห่งชาติ จัดเก็บและแปลงข้อมูลให้เป็นมาตรฐานเดียวกันและสามารถใช้งานร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพ การบำรุงรักษาระบบตรวจวัดสภาพน้ำทางไกลอัตโนมัติ (Telemetry) ระบบส่งข้อมูลสัญญาณภาพ (CCTV) ทั้งสิ้นจำนวน 190 สถานี ระบบเตือนภัยน้ำท่วมและดินถล่ม (Early Warning) จำนวน 1,052 สถานี และปรับปรุงเครือข่ายสถานีอุตุ-อุทกวิทยาแม่น้ำโขง (Mekong-HYCOS) จำนวน 12 สถานี ให้อยู่ในสภาพพร้อมใช้งานและทันต่อสถานการณ์ การบำรุงรักษาสถานีโทรมาตรตรวจวัดสภาพอากาศอัตโนมัติให้อุปกรณ์ทำงานได้ตามปกติ ปรับปรุงฐานเวลาและการทำงานของอุปกรณ์ให้มีความเสถียรมากขึ้น สามารถบริหารจัดการภัยพิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพ สร้างเครือข่ายความร่วมมือของประชาชนกับหน่วยงานภาครัฐและองค์กรต่างๆ ในการเฝ้าระวังภัยพิบัติทางธรรมชาติตามลุ่มน้ำและชุมชน สร้างองค์ความรู้ให้กับประชาชนพร้อมรับมือกับธรณีพิบัติภัยทำการซักซ้อมแผนการเฝ้าระวังเพื่อเตรียมความพร้อมในการรับมือกับธรณีพิบัติภัยที่อาจเกิดในพื้นที่เสี่ยงภัยสูง โดยในปี 2557 มีเครือข่ายเฝ้าระวังแจ้งเตือนธรณีพิบัติภัยในพื้นที่เสี่ยงภัยครอบคลุมทั้งระบบ ต้นน้ำ กลางน้ำ และปลายน้ำไม่น้อยกว่า 55 ตำบล พื้นที่ที่ประสบภัยดินถล่มได้รับการประเมินความเสี่ยงโดยจัดทำแนวทางป้องกันและฟื้นฟูพื้นที่ไม่น้อยกว่า 2 พื้นที่ต่อปี

2.5) เร่งพัฒนาภูมิคุ้มกันด้านการค้าจากเงื่อนไขด้านสิ่งแวดล้อมและวิกฤตจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ โดยดำเนินการพัฒนาตลาดของฉลากคาร์บอน ส่งเสริมให้ผู้ประกอบการไทยดำเนินกิจกรรมด้านการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกจากการผลิตผลิตภัณฑ์และบริการของตน โดยใช้การประเมินผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมซึ่งสอดคล้องกับหลักการตามมาตรฐานสากล สร้างระบบการรับรองฉลากคาร์บอนของไทย และพัฒนาปรับปรุงของระบบการรับรองดังกล่าวอย่างต่อเนื่อง เพื่อรองรับความต้องการของผู้ประกอบการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้อย่างมีประสิทธิภาพ ส่งเสริมให้ผู้ประกอบการเผยแพร่ข้อมูลการปล่อยก๊าซเรือนกระจกต่อสาธารณะซึ่งเป็นการแสดงความรับผิดชอบต่อสังคม นำมาซึ่งการมีภาพลักษณ์อันดีและใช้เป็นเครื่องมือเสริมสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันของสินค้าไทยในตลาดโลก สร้างการมีส่วนร่วมต่อปัญหาภาวะโลกร้อนและการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศของผู้บริโภค โดยการใช้ฉลากคาร์บอนเป็นเครื่องมือ ผลการดำเนินงานดังกล่าวทำให้มีจำนวนผลิตภัณฑ์ที่ขึ้นทะเบียนในฉลากคาร์บอนแต่ละประเภท ดังนี้ 1) ฉลากคาร์บอนฟุตพริ้นท์ของผลิตภัณฑ์จำนวน 1,534 ผลิตภัณฑ์ จาก 350 บริษัท 2) ฉลากลดคาร์บอนฟุตพริ้นท์ของผลิตภัณฑ์ จำนวน 42 ผลิตภัณฑ์ จากจำนวน 10 บริษัท คิดเป็นปริมาณก๊าซเรือนกระจกที่ลดได้รวม 76,029 ตันคาร์บอนไดออกไซด์เทียบเท่า 3) ฉลากคูลโหมด (Cool Mode) จำนวน 38 โครงสร้างผ้า ส่งผลให้ระบบการรับรองของประเทศไทยมีความก้าวหน้าและได้รับการยอมรับในระดับสากล อีกทั้งไทยยังเป็นประเทศแรกในอาเซียนที่มีระบบการรับรองคาร์บอนฟุตพริ้นท์ของผลิตภัณฑ์ ผู้ประกอบการไทยสามารถรักษาฐานลูกค้าและส่งออกเพิ่มขึ้นหลายร้อยล้านบาทต่อปี สร้างอาชีพ

สี่เขียวจากการพัฒนาที่ปรึกษาและผู้ทวนสอบ ลดค่าใช้จ่ายจากการจ้างที่ปรึกษาหรือผู้ทวนสอบจากต่างประเทศ 1.4 ล้านบาทต่อผลิตภัณฑ์

2.6) การเพิ่มบทบาทประเทศไทยในเวทีประชาคมโลกที่เกี่ยวข้องกับกรอบความตกลงและพันธกรณีด้านสิ่งแวดล้อมระหว่างประเทศ โดยจัดตั้งศูนย์วิชาการนานาชาติด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (Climate Change International Technical and Training Center: CITC) และการสร้างเครือข่ายฝึกอบรมนานาชาติด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในอาเซียน ให้เป็นศูนย์กลางการพัฒนาเครือข่าย องค์ความรู้ พัฒนาศักยภาพบุคลากรภาครัฐและผู้ที่เกี่ยวข้องต่างๆ เพื่อแลกเปลี่ยนประสบการณ์ รวมทั้งเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารและสารสนเทศด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศของประเทศไทยและในกลุ่มประเทศอาเซียน

2.7) การลดและควบคุมมลพิษยังดำเนินการไม่ได้ตามเป้าหมาย ในปี 2557 มีปริมาณฝุ่นละอองขนาดเล็กอยู่ในเกณฑ์มาตรฐาน โดยมีค่าเฉลี่ยรายปี 43.43 ไมโครกรัมต่อลูกบาศก์เมตร (ค่ามาตรฐาน 50 ไมโครกรัมต่อลูกบาศก์เมตร) ส่วนสถานการณ์มลพิษจากหมอกควันในพื้นที่ภาคเหนือตอนบนมีแนวโน้มดีขึ้น ค่าเฉลี่ย 24 ชั่วโมง ลดลงเหลือ 318 ไมโครกรัมต่อลูกบาศก์เมตร คุณภาพน้ำทะเลชายฝั่งอยู่ในเกณฑ์ดี แต่ยังมีพบขยะบริเวณชายหาดท่องเที่ยว คุณภาพแหล่งน้ำธรรมชาติที่อยู่ในเกณฑ์พอใช้ขึ้นไป ในปี 2557 มีแนวโน้มลดลง สาเหตุสำคัญมาจากการระบายน้ำเสียจากชุมชน การเพิ่มขึ้นของประชากร ระบบบำบัดน้ำเสียที่มีอยู่ยังไม่เพียงพอ ปริมาณขยะมูลฝอยชุมชนทั่วประเทศเกิดขึ้นประมาณ 26.19 ล้านตันหรือวันละ 71,778 ตัน การกำจัดขยะมูลฝอยอย่างถูกวิธีเพิ่มมากขึ้นเป็นร้อยละ 30 เมื่อเทียบกับปี 2555 ที่มีการกำจัดเพียงร้อยละ 24 โดยมีสถานที่กำจัดมูลฝอยทั่วประเทศรวม 2,450 แห่ง ทั้งที่เป็นของรัฐและเอกชน แต่เป็นสถานที่กำจัดขยะแบบถูกต้องตามหลักวิชาการเพียงร้อยละ 19 ที่เหลือร้อยละ 81 เป็นสถานที่กำจัดขยะมูลฝอยแบบไม่ถูกต้อง เช่น เทกองกลางแจ้ง และเผาในที่โล่ง เป็นต้น ขณะเดียวกันการนำขยะมูลฝอยกลับไปใช้ประโยชน์ยังมีน้อยเพียงร้อยละ 18 ของปริมาณขยะมูลฝอยที่เกิดขึ้นหรือประมาณ 4.82 ล้านตัน

2.8) พัฒนาชุมชนให้เข้มแข็งและส่งเสริมสิทธิชุมชนในการเข้าถึงและใช้ประโยชน์ทรัพยากรธรรมชาติอย่างสมดุลและยั่งยืน เสริมสร้างความเข้มแข็งเครือข่ายทุกภาคส่วนในการดูแลสังคมและสิ่งแวดล้อม โดยเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจให้กับประชาชนให้มีความสำนึกและห่วงใยต่อปัญหาสิ่งแวดล้อม สร้างความตระหนัก ค่านิยม และพฤติกรรมที่พึงประสงค์เพื่อป้องกันและรับมือปัญหาสิ่งแวดล้อม เน้นที่การสร้างจิตสำนึกรับผิดชอบเรื่องสิ่งแวดล้อมโดยการปลูกฝังแนวคิดเรื่องการใช้ประโยชน์ทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน ผ่านระบบการเรียนการสอนจากประเด็นปัญหาสิ่งแวดล้อมในท้องถิ่น และผลกระทบจากการใช้ประโยชน์เกินศักยภาพของระบบนิเวศ ตลอดจนพัฒนาทักษะในการปฏิบัติหน้าที่และร่วมกันดูแลเฝ้าระวังผลกระทบสิ่งแวดล้อมจากการทำเหมืองแร่ เกิดเป็นเครือข่ายภาคประชาชนในท้องถิ่น สร้างความเข้มแข็งในการดูแลสังคมและสิ่งแวดล้อมให้กับผู้ประกอบการโดยใช้กระบวนการที่สอนน้องเสริมสร้างให้ทุกภาคส่วนทั้งผู้ประกอบการเหมืองแร่ หน่วยงานในท้องถิ่น และประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานด้านสิ่งแวดล้อมเหมืองแร่ในท้องถิ่น ประสานความร่วมมือและตัดสินใจร่วมกันมากยิ่งขึ้น อันจะทำให้เกิดสัมพันธภาพอันดีระหว่างกันและมีการแก้ไขปัญหาพร้อมกัน

2.5 ประเด็นการพัฒนาในระยะต่อไป

การพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมในระยะ 3 ปีของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 11 แม้จะมีความก้าวหน้าเมื่อเปรียบเทียบกับเป้าหมายในหลายประเด็นการพัฒนา แต่ก็ยังคงมีประเด็นการพัฒนาที่ต้องเร่งรัดดำเนินการ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายดังนี้

2.5.1 ดำเนินการลดความเหลื่อมล้ำด้านรายได้ และความเหลื่อมล้ำด้านสินทรัพย์อย่างต่อเนื่อง โดยผลักดันกฎหมายเพื่อการลดความเหลื่อมล้ำที่อยู่ระหว่างดำเนินการให้สำเร็จตามเจตนารมณ์ และมีการบังคับใช้อย่างจริงจัง อาทิ ร่างพระราชบัญญัติหลักประกันทางธุรกิจ พ.ศ. ร่างกฎหมายเงินโอนเพื่อผู้มีรายได้น้อยเพื่อนำระบบเงินโอนเพื่อสร้างสังคมที่เป็นธรรม (Negative Income Tax: NIT) และร่างพระราชบัญญัติภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง พ.ศ.... รวมทั้งส่งเสริมความเข้มแข็งของแหล่งทุนและกองทุนสวัสดิการชุมชนเพื่อให้ประชาชนฐานรากสามารถเข้าถึงแหล่งเงินทุนและสวัสดิการของชุมชนได้ง่ายขึ้น นอกจากนี้ ควรพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน และองค์ความรู้ด้านการเกษตรเพื่อให้เกษตรกรสามารถมีทางเลือกที่จะปรับเปลี่ยนกระบวนการทำการเกษตรในปัจจุบันไปสู่การทำการเกษตรอย่างปลอดภัย และสามารถพึ่งตัวเองได้ทางเศรษฐกิจ

2.5.2 ส่งเสริมการออมของประชาชนเพื่อสวัสดิการอย่างต่อเนื่อง และเร่งขยายระบบสวัสดิการสังคมแบบสมัครใจ รวมทั้งระบบสวัสดิการชุมชนให้มีความครอบคลุมมากยิ่งขึ้น โดยประชาสัมพันธ์ และกำหนดสิทธิประโยชน์เพื่อจูงใจให้แรงงานนอกระบบสมัครเป็นสมาชิกกองทุนการออมแห่งชาติ รวมทั้งส่งเสริมความเข้มแข็งของกองทุนสวัสดิการชุมชนให้สามารถจัดสวัสดิการแก่คนในชุมชนได้อย่างทั่วถึงและมีประสิทธิภาพ และพัฒนาระบบฐานข้อมูลสวัสดิการให้มีความเป็นเอกภาพ

2.5.3 ปฏิรูประบบการบริหารจัดการภาครัฐให้มีประสิทธิภาพ และมีธรรมาภิบาล โดยหน่วยงานภาครัฐต้องมีความรับผิดชอบต่อเป้าหมาย ความสำเร็จของงาน และความคุ้มค่าของงบประมาณ มีการเปิดเผยข้อมูลเพื่อให้ประชาชนสามารถมีส่วนร่วมในการวางแผน การดำเนินการ และการติดตามตรวจสอบ รวมทั้งปฏิรูปกระบวนการยุติธรรม โดยมุ่งลดความเหลื่อมล้ำในการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งพัฒนาระบบงานด้านการยุติธรรมให้สามารถดำเนินงานได้อย่างรวดเร็ว และมีประสิทธิภาพมากขึ้น

2.5.4 เร่งพัฒนาคุณภาพการศึกษาทุกระดับทุกประเภทการศึกษา รวมทั้งอาชีวศึกษา ควบคู่ไปกับการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมให้แก่เด็กและเยาวชน มุ่งพัฒนาให้เด็กและเยาวชนส่วนใหญ่ของประเทศสามารถคิดเป็น ทำเป็น และมีความเข้มแข็งทางวิชาการ อาทิ ภาษาไทย ภาษาอังกฤษ วิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ ส่งเสริมให้เด็กไทยหันมาเรียนสายอาชีวะเพิ่มขึ้น โดยปรับทัศนคติให้สังคมเห็นความสำคัญและความจำเป็นของการศึกษาสายอาชีวะ และเร่งพัฒนาคุณภาพบุคลากรทางการศึกษา และหลักสูตรการศึกษาให้สามารถพัฒนาสมรรถนะและทักษะของเยาวชนและแรงงานไทยให้รองรับการแข่งขันของประเทศ พร้อมทั้งปลูกฝังให้เด็กและเยาวชนมีคุณธรรม จริยธรรม วัฒนธรรม และค่านิยมที่ดีงาม เป็นคนที่สมบูรณ์ด้วยกาย วาจา และใจ

2.5.5 เร่งพัฒนาคุณภาพคน และผลิตแรงงานให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน รวมทั้งเตรียมพร้อมรับการเคลื่อนย้ายแรงงานเสรีภายใต้ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน โดยส่งเสริมและสนับสนุนความร่วมมือระหว่างสถานศึกษา สถาบันการฝึกอบรมและสถานประกอบการด้วยรูปแบบต่างๆ และเร่งผลักดันระบบคุณวุฒิวิชาชีพและจัดทำมาตรฐานอาชีพในสาขาต่างๆ รวมทั้งการเทียบเคียงคุณวุฒิวิชาชีพกับคุณวุฒิทางการศึกษาให้เป็นมาตรฐานสากล ตลอดจนส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต เพื่อให้สามารถพัฒนาศักยภาพได้อย่างต่อเนื่อง

2.5.6 **ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมให้คนไทยหันมาป้องกัน และดูแลสุขภาพ ลด ละ เลิก พฤติกรรมเสี่ยง**ที่ส่งผลกระทบต่อสุขภาพร่างกายและจิตใจ และลดงบประมาณในด้านสาธารณสุขของรัฐ โดยปรับพฤติกรรมสุขภาพตามหลัก 3 อ. (อาหาร/ ออกกำลังกาย/ อารมณ์) 2 ส. (ไม่สูบบุหรี่/ ไม่ดื่มสุรา) เพื่อลดอัตราป่วยตายและผลกระทบจากโรคไม่ติดต่อเรื้อรัง

2.5.7 **เร่งปรับโครงสร้างเศรษฐกิจของไทยให้สามารถรองรับการเติบโตได้อย่างมีคุณภาพ และยั่งยืน** เร่งปรับโครงสร้างภาคการผลิตภาคเกษตรเปลี่ยนจากการผลิตสินค้าเกษตรขั้นปฐมเป็นสินค้าที่มีมูลค่าเพิ่มสูง ปรับโครงสร้างภาคอุตสาหกรรมให้มีคุณภาพ มีการใช้เทคโนโลยีขั้นสูงและความคิดสร้างสรรค์ที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมและชุมชนมากขึ้น และเสริมสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันของภาคบริการ เร่งรัดการส่งออกให้สามารถขยายตัวได้เต็มศักยภาพ ให้มีความสำคัญกับการรักษาตลาดหลัก สร้างกลไกเพื่อขยายตลาดส่งออกไปสู่ตลาดใหม่ๆ ที่มีศักยภาพ ปรับกฎหมาย กฎ ระเบียบ เอื้อประโยชน์ต่อการลงทุนและการส่งออก

2.5.8 **ส่งเสริมการพัฒนาและลงทุนด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี วิจัย และนวัตกรรมอย่างจริงจังและต่อเนื่อง** โดยมุ่งเน้นให้เกิดความร่วมมือระหว่างภาครัฐและเอกชน ส่งเสริมให้เอกชนลงทุนวิจัยและพัฒนามากขึ้น ปรับปรุงและเพิ่มสิทธิประโยชน์และมาตรการการจูงใจทั้งด้านการเงินและการคลัง ปรับกฎระเบียบที่เป็นอุปสรรค บริหารจัดการทรัพย์สินทางปัญญาอย่างมีประสิทธิภาพ ส่งเสริมการสร้างองค์ความรู้ นวัตกรรม เทคโนโลยี และสิ่งประดิษฐ์ใหม่ๆ ปรับระบบการทำงานในเชิงบูรณาการระหว่างผู้ผลิตงานวิจัยและผู้ใช้ประโยชน์ในรูปแบบเครือข่ายวิจัย เร่งผลิตบุคลากรด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และนักวิจัยให้มีปริมาณและคุณภาพสอดคล้องกับทิศทางการพัฒนา

2.5.9 **สร้างความมั่นคงด้านพลังงาน เร่งรัดการลงทุนด้านโครงสร้างพื้นฐานและระบบโลจิสติกส์** ส่งเสริมการอนุรักษ์พลังงานและเพิ่มประสิทธิภาพการใช้พลังงาน เพื่อลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกในภาคพลังงาน สนับสนุนให้มีการผลิตและการใช้พลังงานทดแทนเพิ่มขึ้น บูรณาการดำเนินการระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง การบังคับใช้กฎหมายและกฎระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการอนุรักษ์พลังงานและการเพิ่มประสิทธิภาพการใช้พลังงานอย่างจริงจัง นอกจากนี้ เร่งรัดการลงทุนเพื่อเพิ่มปริมาณและปรับปรุงคุณภาพโครงสร้างพื้นฐานและระบบโลจิสติกส์ให้สอดคล้องกับความต้องการและเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน

2.5.10 **สร้างความเข้มแข็งให้แก่เกษตรกรรุ่นใหม่** เพื่อเป็นกำลังสำคัญในการสร้างความเข้มแข็งให้แก่ภาคเกษตร และพัฒนาเทคโนโลยีใหม่ๆ ที่เหมาะสมกับการผลิตภาคเกษตร ที่สอดคล้องกับปัญหาการขาดแคลนกำลังแรงงานภาคเกษตรในอนาคต รวมถึงการยกระดับคุณภาพมาตรฐานและความปลอดภัยการผลิตสินค้าเกษตรและอาหารที่ต่อเนื่อง ส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตรและอาหารที่ปลอดภัยต่อการบริโภคโดยเฉพาะอย่างยิ่งเกษตรกรอินทรีย์ให้มีพื้นที่มากขึ้น การพัฒนาเพื่อเพิ่มมูลค่าผลผลิตทางการเกษตรตลอดห่วงโซ่การผลิต รวมถึงการพัฒนาพลังงานทดแทนที่มีประสิทธิภาพบนฐานของการพัฒนาที่ยั่งยืนและไม่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม

2.5.11 **เร่งพัฒนาระบบการขนส่งและโลจิสติกส์** โดยการสร้างมาตรฐานการขนส่งเพื่อให้เกิดการเชื่อมโยงของภาคการขนส่งทั้งทางบก น้ำ และอากาศ และปรับปรุงและแก้ไขกฎหมายที่ล้าสมัยหรือที่ขัดขวางต่อการเพิ่มศักยภาพการแข่งขัน ตลอดจนส่งเสริมการนำระบบเทคโนโลยีสารสนเทศต่างๆ มาใช้ในการบริหารจัดการเพื่อเพิ่มศักยภาพของการขนส่งและระบบโลจิสติกส์ในอนุภูมิภาคและภูมิภาคอาเซียนให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

2.5.12 พัฒนาศักยภาพของภาคธุรกิจให้สามารถใช้โอกาสจากการเปิดตลาดเสรีอาเซียนและตลาดโลกได้อย่างเต็มที่ โดยการอำนวยความสะดวกด้านการเงินและการประกันภัยสินค้าต่างๆ ที่มีส่วนสนับสนุนและเพิ่มบทบาทสำคัญในการค้าระหว่างประเทศ ตลอดจนจัดทำมาตรการป้องกันผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นต่อภาคธุรกิจไทย โดยเฉพาะกับผู้ประกอบการขนาดกลางและขนาดย่อม เพื่อเสริมสร้างโอกาสทางเศรษฐกิจและเพิ่มระดับความสามารถในการแข่งขันของประเทศไทยในเวทีระหว่างประเทศ

2.5.13 เพิ่มความพร้อมเพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ควรเร่งรัดความพร้อมทั้งในเรื่องโครงสร้างพื้นฐาน การคมนาคม การขยายด่านพรมแดน พัฒนากฎระเบียบ กฎเกณฑ์และมาตรการรองรับต่างๆ และเร่งรัดจัดตั้งหน่วยงานภาครัฐที่รับผิดชอบเกี่ยวกับอาเซียน (ASEAN Unit) โดยเฉพาะ ตลอดจนเร่งเสริมสร้างทักษะ สร้างความตระหนักรู้ และสร้างจิตสำนึกการเป็นพลเมืองอาเซียนให้กับภาคเอกชนและประชาชนเพื่อความรู้สึกร่วมกันในการเป็นเจ้าของอาเซียนร่วมกัน

2.5.14 ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมกรรมการบริโภคในสังคมให้บริโภคสินค้าและบริการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม เพื่อสร้างฐานการผลิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมให้กับผู้ผลิตและผู้ประกอบการ โดยผลักดันเศรษฐกิจสีเขียวให้เกิดผลในทางปฏิบัติ รวมทั้งขยายผลการส่งเสริมการจัดซื้อจัดจ้างสินค้าและบริการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมไปสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รัฐวิสาหกิจ มหาวิทยาลัย และองค์กรมหาชน ส่งเสริมและมีการจูงใจให้กับผู้ผลิตในทางปฏิบัติเพื่อให้เป็นตัวอย่าง รวมทั้งมีบทเรียนเป็นมาตรการเชิงลบ ซึ่งจะเป็นการป้องกันและแก้ไขปัญหาตั้งแต่ต้นทางอย่างยั่งยืน

2.5.15 เร่งดำเนินการลดและควบคุมมลพิษ สนับสนุนการใช้ผลิตภัณฑ์ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ลดการเกิดขยะมูลฝอยและของเสียอันตราย ณ แหล่งกำเนิด ส่งเสริมให้มีการคัดแยกและนำขยะมูลฝอยและของเสียอันตรายมาใช้ประโยชน์ใหม่ให้มากที่สุด โดยผลักดันให้เกิดการแปรรูปขยะมูลฝอยเป็นพลังงานเพื่อลดการใช้เชื้อเพลิงฟอสซิลและช่วยลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก จัดระบบการเรียกคืนซากผลิตภัณฑ์และบรรจุภัณฑ์ตามหลักการขยายความรับผิดชอบของผู้ผลิต สนับสนุนให้เกิดการบริหารจัดการมลพิษเชิงพื้นที่ โดยกำหนดประเภทและจำนวนอุตสาหกรรมให้สอดคล้องกับสภาพพื้นที่ เพื่อควบคุมการระบายมลพิษตั้งแต่เริ่มกระบวนการไปจนถึงการบำบัดที่สามารถเชื่อมโยงกับฐานข้อมูลของหน่วยงานภาครัฐ นอกจากนี้ ควรปรับปรุงกฎหมายในการบริหารจัดการปัญหามลพิษให้เป็นเอกภาพ บูรณาการกฎหมายต่างๆ ให้เป็นฉบับเดียวเพื่อให้เกิดปฏิบัติร่วมกัน มีการนำแนวคิดทางเศรษฐศาสตร์มากำหนดมาตรการลงโทษให้เหมาะสม เช่น กำหนดค่าเสียหายเชิงลงโทษประกอบกับโทษทางอาญา มีกรอบเวลาในการปรับปรุงค่ามาตรฐานให้ทันสมัยและสอดคล้องกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลง รวมทั้งควรนำหลักการผู้ได้รับผลประโยชน์เป็นผู้จ่ายมาใช้เพื่อให้เกิดความเป็นธรรมต่อประชาชนผู้ได้รับผลกระทบ แหล่งกำเนิดมลพิษ และผู้ที่ได้รับผลประโยชน์

2.5.16 รมรงค์ให้คนและสังคมมีจิตสำนึกรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม โดยกำหนดมาตรการทางสังคมและสร้างค่านิยมให้ประชาชนมีจิตสำนึกในการรักษาสิ่งแวดล้อม ลดการบริโภคสินค้าและบริการที่ไม่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ประหยัดการใช้ทรัพยากรธรรมชาติ และใช้ทรัพยากรให้เกิดประโยชน์สูงสุด มุ่งเน้นการสร้างรากฐานให้ประชาชนในสังคมไทยมีวิถีชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมบนพื้นฐานของความรู้ที่ถูกต้อง ผลักดันการเรียนการสอนในรูปแบบการเรียนรู้โดยการปฏิบัติด้านสิ่งแวดล้อม เพื่อให้เยาวชนปฏิบัติจนกลายเป็นพฤติกรรมที่สามารถดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ของตนเองได้อย่างยั่งยืน

พิมพ์ที่ : บริษัท ศรีเมืองการพิมพ์ จำกัด
โทร. 0-2214-4660 โทรสาร 0-2612-4509
E-mail : smprt2005@yahoo.com

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
962 ถนนพหลโยธิน เขตป้อมปราบศัตรูพ่าย กรุงเทพฯ 10100
โทร. 0-2282-4841-2 โทรสาร 0-2281-9705